

گزارش اقتصادی شاپراک

اردیبهشت ۱۴۰۴ . شماره ۱۱۹

www.shaparak.ir

فهرست مطالب

۶.....	فهرست شکل‌ها
۸.....	فهرست جداول
۱۱.....	پیشگفتار
۱۲.....	شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه
۱۶.....	۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
۱۷.....	۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
۱۸.....	۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۱۹.....	۲-۱-۱- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۲۰.....	۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان
۲۲.....	۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی
۲۳.....	۲-۲-۱- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP
۲۵.....	۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک
۲۵.....	۱-۲- آمار عملکردی شاپرک
۲۶.....	۱-۱-۲- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک
۲۸.....	۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی
۲۹.....	۳-۱-۲- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش
۳۰.....	۴-۱-۲- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها
۳۵.....	۵-۱-۲- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت
۳۸.....	۲-۲- نفوذ منطقه‌ای
۳۹.....	۱-۲-۲- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی
۴۰.....	۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور
۴۰.....	۳-۲-۲- تعداد و سرانه کارتهخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان
۴۵.....	۴-۲-۲- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی
۴۶.....	۵-۲-۲- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور
۴۸.....	۶-۲-۲- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاهی در استان‌های کشور
۴۹.....	۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها
۴۹.....	۱-۳-۲- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه
۵۲.....	۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها
۵۴.....	۳-۳-۲- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت ۵۹

- ۱-۳- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۶۰
- ۲-۳- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۶۰
- ۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک ۶۳
- ۴-۳- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه ۶۶

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۸

- ۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۶۹
- ۱-۱-۴- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۶۹
- ۲-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۷۱
- ۳-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۴
- ۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۷۷
- ۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۷۹
- ۶-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۲
- ۲-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۳
- ۳-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی ۸۶
- ۱-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی در استان‌های کشور ۸۶
- ۲-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور ۸۹
- ۳-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی در بعد کشوری ۹۱
- ۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۹۵
- ۵-۳-۴- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش ۹۷
- ۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP ۱۰۰

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۰۳

- ۱-۵- سهم بازار پذیرندگی ۱۰۳
- ۱-۱-۵- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۰۴
- ۲-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۰۵
- ۳-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۰۸
- ۴-۱-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها ۱۱۰
- ۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی ۱۱۲
- ۱-۲-۵- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۱۲
- ۲-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۳

- ۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۴
- ۵-۲-۴- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۱۶
- ۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۷
- ۵-۳- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده ۱۱۹
- ۶- جمع‌بندی ۱۲۶
- ۷- واژه‌نامه ۱۳۴

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۰ لغایت بهمن ۱۴۰۳..... ۱۸
- شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰
- شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به پاییز ۱۴۰۳..... ۲۲
- شکل ۱-۲ مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۲۶
- شکل ۲-۲ مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۲۷
- شکل ۳-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۳۱
- شکل ۴-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۳۴
- شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- اردیبهشت ۱۴۰۴ و ۱۴۰۳..... ۳۵
- شکل ۶-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۳۶
- شکل ۷-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۳۶
- شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات- فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۳۷
- شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات- اردیبهشت ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴..... ۳۸
- شکل ۱۰-۲ تغییر در تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان- اردیبهشت نسبت به فروردین ۱۴۰۴..... ۴۱
- شکل ۱۱-۲ تعداد کارتهای فروشگاهی (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۴۲
- شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۴۴
- شکل ۱۳-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۴۶
- شکل ۱۴-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۴۸
- شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتهای فروشگاهی (بر حسب ریال)- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۵۰
- شکل ۱۶-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال)- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۵۱
- شکل ۱۷-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) (بر حسب ریال)- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۵۱
- شکل ۱۸-۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲..... ۵۳
- شکل ۱۹-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۵۵
- شکل ۲۰-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۵۶
- شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۶۱
- شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها- اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۶۲

- شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۴ ۶۵
- شکل ۴-۳ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۴ ۶۵
- شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۶۹
- شکل ۲-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۷۰
- شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۷۲
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۷۳
- شکل ۵-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۷۵
- شکل ۶-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۷۷
- شکل ۷-۴ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴ ۷۹
- شکل ۸-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان‌ها - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۸۸
- شکل ۹-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۹۰
- شکل ۱۰-۴ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۹۳
- شکل ۱۱-۴ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۹۵
- شکل ۱۲-۴ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۹۷
- شکل ۱۳-۴ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون ۹۹
- شکل ۱-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۰۴
- شکل ۲-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۰۵
- شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۱۴
- شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۲۱
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۲۲
- شکل ۶-۵ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۲۳
- شکل ۷-۵ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۲۵

فهرست جداول

جدول ۱-۱	مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳	۱۷
جدول ۱-۲	مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳	۱۹
جدول ۱-۳	ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به پاییز ۱۴۰۳	۲۳
جدول ۱-۴	مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک	۲۷
جدول ۲-۱	مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳	۲۷
جدول ۲-۲	مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک	۲۸
جدول ۲-۳	مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک	۲۹
جدول ۲-۴	مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته	۳۰
جدول ۲-۵	مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار - اردیبهشت ۱۴۰۴	۳۰
جدول ۲-۶	شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اردیبهشت ۱۴۰۴	۳۱
جدول ۲-۷	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اردیبهشت ۱۴۰۴	۳۲
جدول ۲-۸	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - اردیبهشت ۱۴۰۴	۳۳
جدول ۲-۹	شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - اردیبهشت ۱۴۰۴	۳۳
جدول ۲-۱۰	ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - اردیبهشت ۱۴۰۴	۳۹
جدول ۲-۱۱	سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - اردیبهشت ۱۴۰۴	۴۰
جدول ۲-۱۲	پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۴۱
جدول ۲-۱۳	سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۴۳
جدول ۲-۱۴	تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور - اردیبهشت ۱۴۰۴	۴۷
جدول ۲-۱۵	مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی	۵۳
جدول ۲-۱۶	متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش	۵۴
جدول ۲-۱۷	متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش	۵۵
جدول ۳-۱	تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - اردیبهشت ۱۴۰۴	۶۰
جدول ۳-۲	مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته	۶۱

جدول ۳-۳	آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارت - اردیبهشت ۱۴۰۴	۶۲
جدول ۳-۴	قیاس سهم هر یک از انواع خطا - اردیبهشت ۱۴۰۴ و ماه گذشته	۶۳
جدول ۳-۵	کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت	۶۴
جدول ۳-۶	درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۶۶
جدول ۴-۱	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۷۱
جدول ۴-۲	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۷۳
جدول ۴-۳	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۷۴
جدول ۴-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۷۶
جدول ۴-۵	مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۷۸
جدول ۴-۶	وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال - هیرشمن	۸۰
جدول ۴-۷	محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - اردیبهشت ۱۴۰۴	۸۱
جدول ۴-۸	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۸۱
جدول ۴-۹	محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس - اردیبهشت ۱۴۰۴	۸۲
جدول ۴-۱۰	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۸۳
جدول ۴-۱۱	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های پذیرش فعال سیستمی - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۸۴
جدول ۴-۱۲	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های پذیرش تراکنش‌دار - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۸۵
جدول ۴-۱۳	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان اردیبهشت ۱۴۰۴	۸۷
جدول ۴-۱۴	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - اردیبهشت ۱۴۰۴	۸۹
جدول ۴-۱۵	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۹۲
جدول ۴-۱۶	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴	۹۴
جدول ۴-۱۷	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - اردیبهشت ۱۴۰۴	۹۶
جدول ۴-۱۸	سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۰
جدول ۴-۱۹	نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۱
جدول ۵-۱	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۶
جدول ۵-۲	سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۸

- جدول ۳-۵ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۱۰
- جدول ۴-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده-فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۱۲
- جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۱۳
- جدول ۶-۵ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۱۵
- جدول ۷-۵ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۱۶
- جدول ۸-۵ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۱۸
- جدول ۹-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده-فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۱۹
- جدول ۱۰-۵ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۱۹

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۱۱۹ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان کیفیت خدمات حس‌شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپرک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپرک در اردیبهشت ۱۴۰۴
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

▲ رشد نسبت به ماه گذشته
▼ کاهش نسبت به ماه گذشته
▢ بدون تغییر نسبت به ماه گذشته

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

سهام از نقدینگی

▲	نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی	۱۶/۷۱ درصد
▼	نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی	۱/۵۳ درصد

۲ شاخص های عملکردی شاپرک در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴

آمار عملکردی

▲	تعداد تراکنش های شاپرک	۴۶۶۳،۵۹۱،۵۳۷ تراکنش
▲	ارزش تراکنش های شاپرک	۱۷،۳۲۵،۳۷۰،۵۲۹ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

▲	رشد اسمی ماهانه اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به فروردین ۱۴۰۴	۱۹/۴۸٪
▲	رشد حقیقی ماهانه اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به فروردین ۱۴۰۴	۱۶/۳۵٪
▲	رشد اسمی ماهانه اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت ۱۴۰۳	۴۱/۵۴٪
▼	رشد حقیقی ماهانه اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت ۱۴۰۳	۲/۰۹٪

سهام هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۶/۷۲٪
▼	ابزار پذیرش موبایلی	۱/۹۹٪
▼	کارتخوان فروشگاه	۹۱/۲۹٪

سهام مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▼	خرید کالا و خدمات	۹۸/۷۳٪
▲	پرداخت قبض و خرید شارژ	۱/۲۷٪

سهام تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	خرید کالا و خدمات	۹۰/۶۵٪
▼	پرداخت قبض و خرید شارژ	۴/۹۷٪
▼	مانده گیری	۴/۳۸٪

ضریب نفوذ منطقه ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

▲	کل ابزارها	۱،۹۶۸/۶۴
▲	کارتخوان فروشگاه	۱،۷۲۱/۵۷
▼	ابزار پذیرش موبایلی	۰/۹۷
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۲۴۶/۱۰

سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور

▲	کل ابزارها	۷۵/۴۴
▲	کارتخوان فروشگاه	۶۸/۸۶
▲	ابزار پذیرش موبایلی	۱/۵۰
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۵/۰۷

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی

▼	بیشترین تعداد	تهران ۱،۷۷۹،۳۹۰
▼	بیشترین تغییر	تهران -۴،۹۷۰
▲	بیشترین سرانه	مازندران ۰/۲۱۵
▼	بیشترین سرانه تعداد تراکنش	هرمزگان ۸۳/۵۱

نسبت دهکی مبالغ تراکنش های شاپرکی

▲	نسبت متوسط دهک دوم به دهک اول	۴۷۲/۱۴
---	-------------------------------	--------

گزارش اقتصادی شاپرک

۳

کیفیت انجام خدمات پرداخت

سهیم تراکنش‌های موفق

درصد تراکنش‌های موفق به کل تراکنش‌ها	۹۹/۳۵٪
درصد تراکنش‌های موفق شاپرک به کل تراکنش‌ها	۹۹/۹۹٪

سهیم هر یک از خطاهای رخ داد در تراکنش‌ها

خطای پذیرندگی	۱/۳۶٪
خطای شاپرکی	۰/۲۰٪
خطای صادر کنندگی	۷/۸۵٪
خطای کاربری	۹۰/۵۹٪
خطای کسب و کار	۰/۰۰٪

کیفیت ارائه خدمات

سطح کیفیت ارائه خدمات شبکه	۹۹/۳۵٪
سطح کیفیت ارائه خدمات شاپرک	۹۹/۹۹٪

تراکنش‌های ناتمام

درصد تراکنش‌های معوق از کل تراکنش‌ها	۰/۰۰۶٪
درصد تغییرات تراکنش‌های معوق	-۶۸/۱۵٪

۴

شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در اردیبهشت ۱۴۰۴

شاخص اثربخشی مبلغی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	۲/۹۷۹	فراپردازان آروند امید
پایین‌ترین میزان شاخص	۰/۴۳۴	فن آوا کارت

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها

بالاترین میزان شاخص	۲/۳۵۸٪	الکترونیک کارت دماوند
پایین‌ترین میزان شاخص	۰/۰۱۳٪	فراپردازان آروند امید

میزان تغییرات بر اساس مقادیر ماه گذشته محاسبه شده است.

سهیم کارتخوان‌های کم و فاقد تراکنش از پایانه‌های فعال			
بیشترین سهم	الکترونیک کارت دماوند	۳۴/۳۴٪	↓
کمترین سهم	پرداخت نوین آراین	۶/۶۱٪	↓
ستون اول مربوط به شرکت‌های PSP و ستون دوم مربوط به بانک‌های پذیرنده			
بالاترین سهم از کل تراکنش‌های بازار			
سهم مبلغی	به پرداخت ملت	۲۱/۱۸٪	↓
سهم تعدادی	پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۹۹٪	↑
بانک ملت	۱۶/۰۰٪		↑
بانک سپه	۱۷/۱۹٪		↓
بالاترین سهم مبلغ تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش			
ابزار پذیرش اینترنتی	به پرداخت ملت	۲۸/۱۰٪	↓
ابزار پذیرش موبایلی	به پرداخت ملت	۴۸/۰۹٪	↑
کارتخوان فروشگاه‌ها	پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۵۴٪	↓
بانک ملت	۱۶/۷۹٪		↑
بانک ملت	۵۳/۹۸٪		↑
بانک ملت	۱۵/۷۰٪		↑
بالاترین سهم تعداد تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش			
ابزار پذیرش اینترنتی	به پرداخت ملت	۳۹/۸۱٪	↑
ابزار پذیرش موبایلی	به پرداخت ملت	۴۶/۰۷٪	↑
کارتخوان فروشگاه‌ها	پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۲۸٪	↑
بانک ملت	۴۱/۹۵٪		↑
بانک ملت	۵۵/۲۹٪		↑
بانک سپه	۱۸/۶۷٪		↓
شاخص هر فیندال - هیرشمن (HHI)			
ابزار پذیرش اینترنتی	۲,۵۳۸	۲,۰۶۷	↑
ابزار پذیرش موبایلی	۳,۲۴۳	۳,۸۳۴	↑
کارتخوان فروشگاه‌ها	۱,۲۵۷	۹۰۶	↓
بالاترین سهم بانک‌های صادر کنند از تعداد کارت‌های تراکنش‌دار			
کارت هدیه و بن کارت	بانک ملی	۱۵/۲۷٪	↑
کارت اعتباری	بانک ملت	۱۴/۷۸٪	↑
کارت برداشت نقدی	بانک ملی	۲۰/۵۱٪	↓

فصل ۱

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

بررسی کلان اقتصادی عملکرد شبکه الکترونیک پرداخت کارتی، شاپرک با استفاده از قیاس با شاخص‌های اقتصادی در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

در این بخش، جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی^۱، درصدی از نقدینگی^۲ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود.

شایان توجه است در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا بهمن ۱۴۰۳) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳

دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
اسفند ۱۴۰۲	۷۸,۷۷۴,۵۰۰	۱۳,۸۹۱,۲۲۷	۱۷/۶۳٪
فروردین ۱۴۰۳	۷۹,۶۸۲,۹۰۰	۹,۷۲۸,۵۳۰	۱۲/۲۱٪
اردیبهشت ۱۴۰۳	۸۱,۲۹۶,۷۰۰	۱۲,۲۴۰,۶۱۲	۱۵/۰۶٪
خرداد ۱۴۰۳	۸۳,۵۳۹,۹۰۰	۱۲,۴۲۶,۴۲۴	۱۴/۸۷٪
تیر ۱۴۰۳	۸۵,۴۹۱,۵۰۰	۱۲,۴۷۸,۰۸۲	۱۴/۶۰٪
مرداد ۱۴۰۳	۸۷,۹۷۸,۹۰۰	۱۳,۲۵۱,۴۳۶	۱۵/۰۶٪
شهریور ۱۴۰۳	۹۰,۷۰۵,۱۰۰	۱۳,۸۷۶,۷۶۲	۱۵/۳۰٪
مهر ۱۴۰۳	۹۲,۳۳۴,۵۰۰	۱۴,۲۱۲,۲۸۰	۱۵/۳۹٪
آبان ۱۴۰۳	۹۳,۹۲۲,۱۰۰	۱۴,۷۱۲,۰۰۴	۱۵/۶۶٪
آذر ۱۴۰۳	۹۶,۰۳۶,۱۰۰	۱۴,۸۴۱,۳۴۰	۱۵/۴۵٪
دی ۱۴۰۳	۹۷,۲۳۳,۳۰۰	۱۵,۵۲۰,۳۹۱	۱۵/۹۶٪
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱۶,۶۱۱,۳۶۹	۱۶/۷۱٪

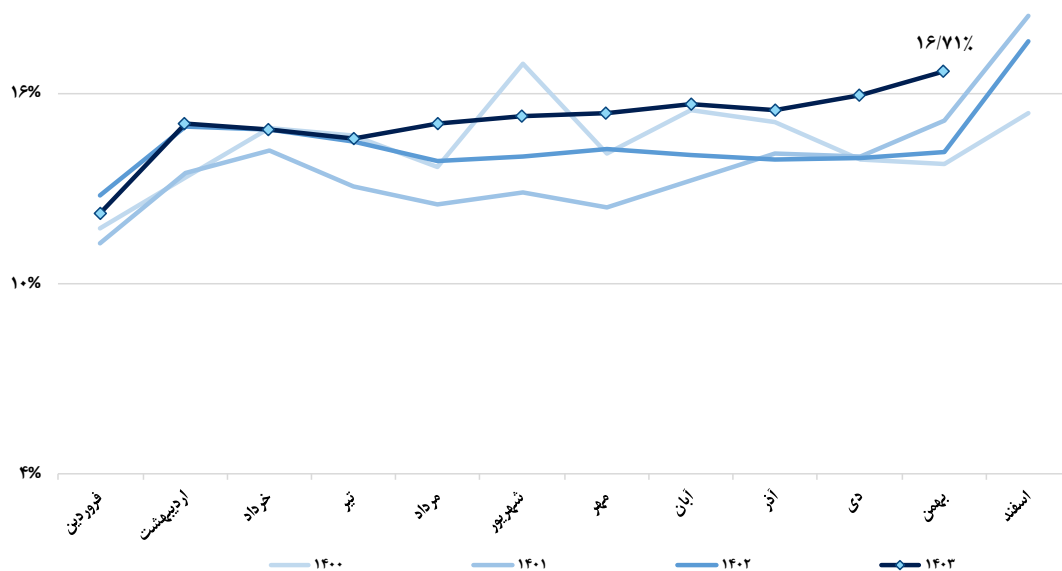
در بهمن ۱۴۰۳ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۶/۷۱ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه دی ۱۴۰۳، افزایش ۰/۷۵ درصدی داشته است.

^۱ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۱.

^۲ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۲. آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در بهمن ۱۴۰۳، ارزش تراکنش‌های شاپرک افزایش ۷/۰۳ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۲/۲۵ درصدی نقدینگی نسبت به ماه گذشته، افزایش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه دی ۱۴۰۳ را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی تا بهمن ۱۴۰۳ منتشر شده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۴۰۰ لغایت بهمن ۱۴۰۳ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۰ لغایت بهمن ۱۴۰۳

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۱-۲ ارائه شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳

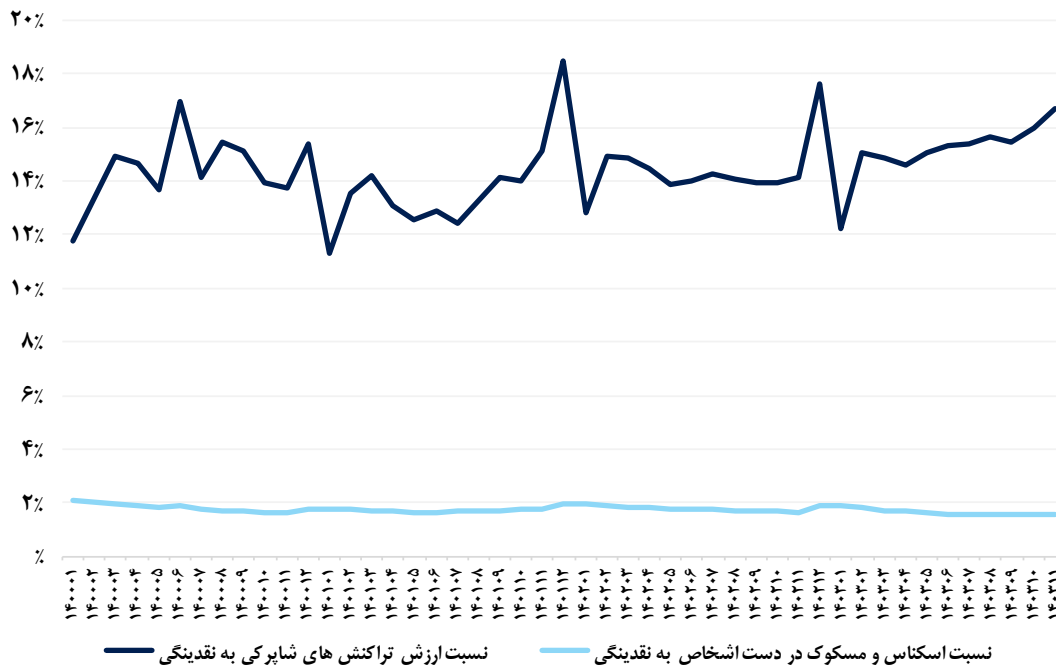
دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیارد ریال)	نسبت اسکناس و مسکوکات به نقدینگی
اسفند ۱۴۰۲	۷۸,۷۷۴,۵۰۰	۱,۴۶۸,۸۰۰	۱/۸۶٪
فروردین ۱۴۰۳	۷۹,۶۸۲,۹۰۰	۱,۴۸۸,۴۰۰	۱/۸۷٪
اردیبهشت ۱۴۰۳	۸۱,۲۹۶,۷۰۰	۱,۴۶۰,۱۰۰	۱/۸۰٪
خرداد ۱۴۰۳	۸۳,۵۳۹,۹۰۰	۱,۴۳۵,۹۰۰	۱/۷۲٪
تیر ۱۴۰۳	۸۵,۴۹۱,۵۰۰	۱,۴۴۳,۰۰۰	۱/۶۹٪
مرداد ۱۴۰۳	۸۷,۹۷۸,۹۰۰	۱,۴۳۴,۶۰۰	۱/۶۳٪
شهریور ۱۴۰۳	۹۰,۷۰۵,۱۰۰	۱,۴۴۲,۲۰۰	۱/۵۹٪
مهر ۱۴۰۳	۹۲,۳۳۴,۵۰۰	۱,۴۵۹,۸۰۰	۱/۵۸٪
آبان ۱۴۰۳	۹۳,۹۲۲,۱۰۰	۱,۴۸۰,۲۰۰	۱/۵۸٪
آذر ۱۴۰۳	۹۶,۰۳۶,۱۰۰	۱,۴۹۱,۴۰۰	۱/۵۵٪
دی ۱۴۰۳	۹۷,۲۳۳,۳۰۰	۱,۵۰۵,۷۰۰	۱/۵۵٪
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱,۵۲۳,۰۰۰	۱/۵۳٪

در بهمن ۱۴۰۳، ۱/۵۳ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در دی ۱۴۰۳ کاهش ۰/۰۲- درصدی را تجربه نموده است. در بهمن ۱۴۰۳ میزان نقدینگی با افزایش ۲/۲۵ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۱/۱۵ درصدی همراه بوده است.

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را به کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۴۰۰ تا بهمن ۱۴۰۳) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۱۱/۷۷ درصد در فروردین ماه ۱۴۰۰ به ۱۶/۷۱ درصد در بهمن ۱۴۰۳ افزایش یافته است. این در حالی است که نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۲/۰۷ درصد به ۱/۵۳ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۰/۵۳ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد.

۲-۱- بررسی ارزش تراکنش های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید

کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

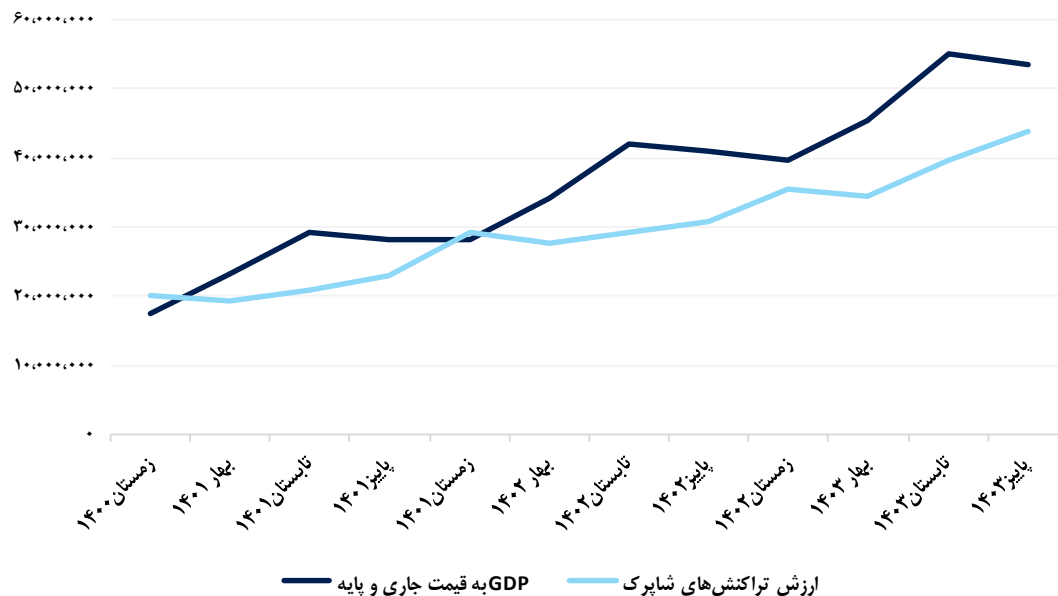
به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیک کارتی را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارتی را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۳ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

در شکل ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۴ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به پاییز ۱۴۰۳ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۵

^۳ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.
^۴ رجوع شود به پیوست ۷-۴.

^۵ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به پاییز ۱۴۰۳ می‌باشد.

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به پاییز ۱۴۰۳

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی بازه‌های زمانی بیشتر است.

۱-۲-۲ ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP

ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی در کنار GDP، معیاری جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. این آمار در طول زمان^۶ در جدول ۱-۳ ارائه شده است.

جدول ۱-۳ ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به پاییز ۱۴۰۳

ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	GDP (میلیارد ریال)	دوره
۲۰,۰۶۸,۱۶۶	۱۷,۵۹۲,۰۰۰	زمستان ۱۴۰۰
۱۹,۳۶۷,۲۳۳	۲۳,۱۱۹,۷۹۳	بهار ۱۴۰۱
۲۰,۸۲۵,۶۹۶	۲۹,۱۶۴,۶۹۷	تابستان ۱۴۰۱
۲۳,۰۹۴,۰۲۹	۲۸,۲۲۱,۳۴۱	پاییز ۱۴۰۱
۲۹,۳۶۹,۱۹۶	۲۸,۲۶۲,۱۵۴	زمستان ۱۴۰۱
۲۷,۶۷۰,۸۳۳	۳۴,۱۶۳,۹۳۴	بهار ۱۴۰۲
۲۹,۱۶۲,۶۷۰	۴۲,۰۸۹,۶۸۰	تابستان ۱۴۰۲
۳۰,۹۳۹,۰۱۰	۴۱,۱۱۱,۲۱۲	پاییز ۱۴۰۲
۳۵,۴۵۵,۲۰۷	۳۹,۷۶۹,۹۴۷	زمستان ۱۴۰۲
۳۴,۳۹۵,۵۶۶	۴۵,۳۵۶,۲۲۵	بهار ۱۴۰۳
۳۹,۶۰۶,۲۸۰	۵۵,۱۶۷,۲۱۲	تابستان ۱۴۰۳
۴۳,۷۶۵,۶۲۴	۵۳,۶۴۳,۹۹۰	پاییز ۱۴۰۳

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود.

^۶ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به پاییز ۱۴۰۳ می‌باشد.

فصل ۲

شاخص‌های عملکردی شاپرک

بررسی کلان عملکرد شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی، شاپرک در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک

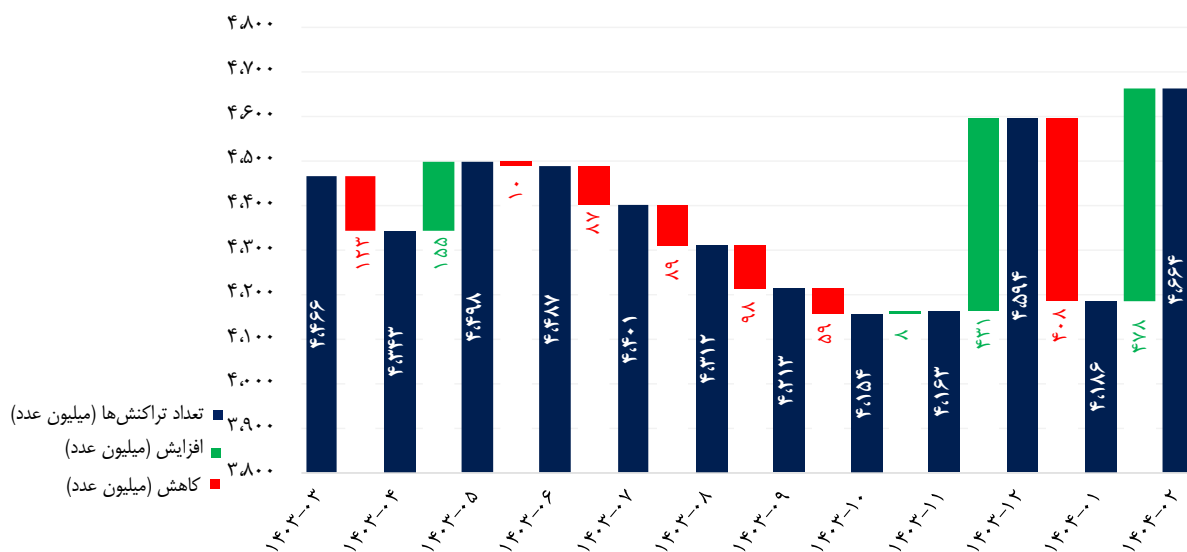
فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

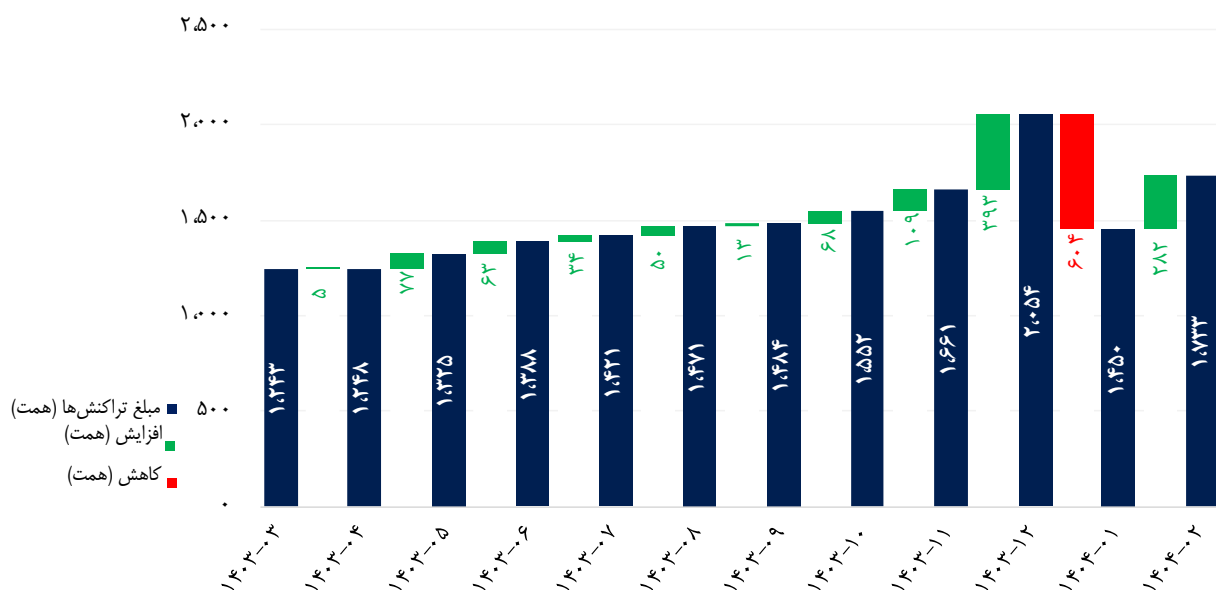
۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در شکل ۲-۱، به بررسی تعداد تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. همچنین میزان کاهش و افزایش هر ماه نسبت به ماه گذشته در نمودار قابل مشاهده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش تعداد تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۲-۱- مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲، به بررسی مبلغ تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش مبلغ تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اسفند ۱۴۰۳ و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۲-۲- مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۴

در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ بالغ بر ۴,۶۶۴ میلیون تراکنش با ارزش ۱۷,۳۲۵ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به فروردین ماه رشد ۱۱/۴۲ درصدی در تعداد و ۱۹/۴۸ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ و درصد تغییرات آن نسبت به ماه گذشته درج شده است.

جدول ۱-۲- مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	فروردین ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۴,۱۸۵,۶۵۰,۵۱۷	۴,۶۶۳,۵۹۱,۵۳۷	۱۱/۴۲٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۴,۵۰۱,۱۸۸,۲۵۲	۱۷,۳۲۵,۳۷۰,۵۲۹	۱۹/۴۸٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در اردیبهشت ۱۴۰۴ و ماه مشابه سال گذشته به همراه درصد تغییرات آن می‌باشد.

جدول ۲-۲- مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳

نوع	اردیبهشت ۱۴۰۳	اردیبهشت ۱۴۰۴	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۴,۴۴۵,۸۸۰,۰۲۸	۴,۶۶۳,۵۹۱,۵۳۷	۴/۹۰٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۲,۲۴۰,۶۱۲,۰۸۶	۱۷,۳۲۵,۳۷۰,۵۲۹	۴۱/۵۴٪

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های اردیبهشت ۱۴۰۴ به نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳ از نظر تعدادی ۴/۹۰ و از نظر ریالی ۴۱/۵۴ درصد رشد داشته است.

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرک

در اقتصاد به منظور ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۱ را تورم‌زدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۲ و تورم‌زدایی شده می‌باشد.

جدول ۲-۳ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	فروردین ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۴,۵۰۱,۱۸۸,۲۵۲/۲۲	۱۷,۳۲۵,۳۷۰,۵۲۹/۰۱	۱۹/۴۸٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۴,۴۱۹,۷۴۶,۴۹۵/۶۵	۵,۱۴۲,۵۸۵,۴۹۳/۹۲	۱۶/۳۵٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۳۲۸/۱	۳۳۶/۹	۲/۶۸٪

*نرخ تورم ماهانه: درصد تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI از سایت مرکز آمار کشور می‌باشد).

همان‌گونه که جدول ۲-۳ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته با رشد ۱۹/۴۸ درصدی همراه بوده و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها رشد ۱۶/۳۵ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون در نظر گرفتن اثرات

^۱ ارزش تراکنش‌های شاپرک با احتساب نرخ تورم (مبلغ معمول گزارش شده)

^۲ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۴۰۰ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار کشور اخذ شده است.

تورم می‌باشد. در ادامه طی جدول ۲-۴ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	اردیبهشت ۱۴۰۳	اردیبهشت ۱۴۰۴	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۲,۲۴۰,۶۱۲,۰۸۵/۸۸	۱۷,۳۲۵,۳۷۰,۵۲۹/۰۱	۴۱/۵۴٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۰۳۷,۲۸۸,۹۲۴/۲۳	۵,۰۱۴۲,۵۸۵,۴۹۳/۹۲	۲/۰۹٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۲۴۳/۰۰	۳۳۶/۹۰	۳۸/۶۴٪

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد. (مرجع آمار CPI، سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ رشد ۴۱/۵۴ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهدی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده ۲/۰۹ درصد می‌باشد.

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) سه نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاهی" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی^۱ در اردیبهشت ۱۴۰۴ در قیاس با ماه گذشته در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

^۱ ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

جدول ۲-۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی		رشد
	اردیبهشت ۱۴۰۴	فروردین ۱۴۰۴	
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۵۲۱,۴۴۳	۱,۵۰۳,۴۹۵	۱/۱۹٪
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۶,۰۲۶	۶,۰۴۵	-۰/۳۱٪
کارتخوان فروشگاه	۱۰,۶۴۳,۰۵۶	۱۰,۶۲۰,۸۵۷	-۰/۲۱٪
مجموع ابزارها	۱۲,۱۷۰,۵۲۵	۱۲,۱۳۰,۳۹۷	-۰/۳۳٪

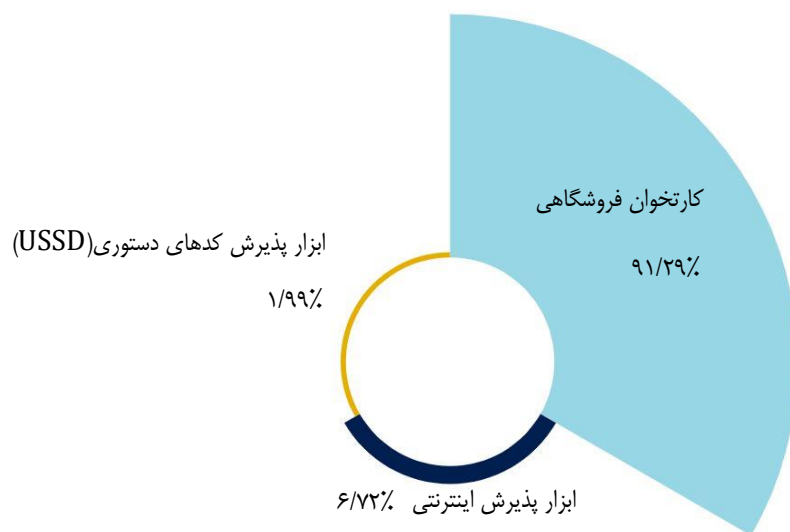
بر اساس جدول ۲-۵ عداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به فروردین ماه رشد ۰/۳۳ درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، افزایش ۰/۲۱ درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه می‌باشد. ابزارهای پذیرش اینترنتی در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به فروردین ماه رشد ۱/۱۹ درصدی را تجربه نموده‌اند. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲-۶ ارائه شده است.

جدول ۲-۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- اردیبهشت ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	فروردین ۱۴۰۴		اردیبهشت ۱۴۰۴	
	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۵۰۳,۴۹۵	۱۲/۳۹٪	۱,۵۲۱,۴۴۳	۱۲/۵۰٪
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۶,۰۴۵	۰/۰۵٪	۶,۰۲۶	۰/۰۵٪
کارتخوان فروشگاه	۱۰,۶۲۰,۸۵۷	۸۷/۵۶٪	۱۰,۶۴۳,۰۵۶	۸۷/۴۵٪
مجموع ابزارها	۱۲,۱۳۰,۳۹۷	۱۰۰/۰۰٪	۱۲,۱۷۰,۵۲۵	۱۰۰/۰۰٪

۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۲-۳ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاه با سهم ۹۱/۲۹ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۳-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - اردیبهشت ۱۴۰۴

بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرک در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاهی، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی دانست. همچنین به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۷-۲ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۷-۲ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اردیبهشت ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۵۲۱,۴۴۳	۳۱۳,۶۲۴,۷۰۷	۲۰۶
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۶,۰۲۶	۹۲,۷۶۹,۹۹۳	۱۵,۳۹۵
کارتخوان فروشگاهی	۱۰,۶۴۳,۰۵۶	۴,۲۵۷,۱۹۶,۸۳۷	۴۰۰
مجموع ابزارها	۱۲,۱۷۰,۵۲۵	۴,۶۶۳,۵۹۱,۵۳۷	۳۸۳

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در اردیبهشت ۱۴۰۴، ۳۸۳ تراکنش می باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته افزایش ۳۸/۱۳ واحدی (۱۱/۰۵ درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین تغییر متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می باشد. در اردیبهشت ماه متوسط تعداد تراکنش های اینترنتی با افزایش ۱۶/۲۶ درصدی از ۱۷۷ تراکنش در فروردین ۱۴۰۴ به ۲۰۶ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۱۵،۳۹۵ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۵۳۴/۰۴ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه های نیز با ۳۹/۴۶ واحد افزایش نسبت به فروردین ۱۴۰۴ به ۴۰۰ عدد در اردیبهشت ماه رسیده است. در ادامه طی جدول ۲-۸ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۲-۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اردیبهشت ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۱،۵۲۱،۴۴۳	۳،۹۸۸،۸۶۰،۵۹۰	۲،۶۲۱/۷۶
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۶۰۲۶	۲۲،۲۲۲،۶۶۵	۳،۶۸۷/۸۰
کارتخوان فروشگاه های	۱۰،۶۴۳،۰۵۶	۱۳،۳۱۴،۲۸۷،۲۷۴	۱،۲۵۰/۹۸
مجموع ابزارها	۱۲،۱۷۰،۵۲۵	۱۷،۳۲۵،۳۷۰،۵۲۹	۱،۴۲۳/۵۵

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در اردیبهشت ۱۴۰۴ ماه با افزایش ۶۳۶/۳۸ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۲،۶۲۱/۷۶ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با افزایش ۳۰/۰۹ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳،۶۸۷/۸۰ میلیون ریال به ازای هر ابزار در اردیبهشت ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه های نیز با توجه به جدول ۲-۸ برابر با ۱،۲۵۰/۹۸ میلیون ریال می باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۱۶۸/۷۷ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

در جدول ۲-۹ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش ها به ازای هر ابزار پذیرش تراکنش دار پرداخته شده است.

جدول ۹-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - اردیبهشت ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار تراکنش‌دار	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۹۵,۳۰۰	۳,۹۸۸,۸۶۰,۵۹۰	۴۱,۸۵۵/۸
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۱۵۷	۲۲,۲۲۲,۶۶۵	۱۴۱,۵۴۵/۶
کارتخوان فروشگاهی	۸,۹۳۱,۴۹۷	۱۳,۳۱۴,۲۸۷,۲۷۴	۱,۴۹۰/۷
مجموع ابزارها	۹,۰۲۶,۹۵۴	۱۷,۳۲۵,۳۷۰,۵۲۹	۱,۹۱۹/۲۹

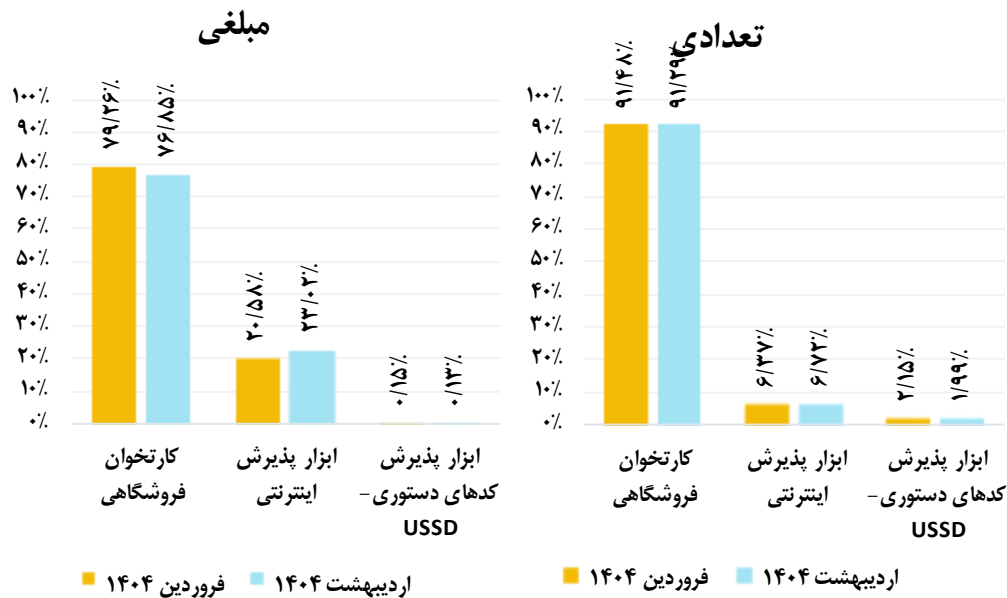
متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ با افزایش ۸,۱۲۴/۲۳ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۴۱,۸۵۵/۸ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش‌دار با کاهش ۱۹۰/۵۳ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۴۱,۵۴۵/۶ میلیون ریال به ازای هر ابزار در اردیبهشت ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز با توجه به جدول ۹-۲ برابر با ۱,۴۹۰/۷ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۱۷۴/۳۸ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۱۰-۲ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. با توجه به اینکه تراکنش‌های سرویس "مانده‌گیری" فاقد مبلغ هستند، تعداد تراکنش‌ها شامل سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" می‌باشد. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار پذیرش اینترنتی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۱۰-۲ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - اردیبهشت ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (تعداد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۲۹۲,۱۰۹,۲۴۹	۳,۹۸۸,۸۶۰,۵۹۰	۱۳/۶۶
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۹۲,۷۶۹,۹۹۳	۲۲,۲۲۲,۶۶۵	۰/۲۴
کارتخوان فروشگاهی	۴,۰۷۴,۳۱۳,۹۵۳	۱۳,۳۱۴,۲۸۷,۲۷۴	۳/۲۷
مجموع ابزارها	۴,۴۵۹,۱۹۳,۱۹۵	۱۷,۳۲۵,۳۷۰,۵۲۹	۳/۸۹

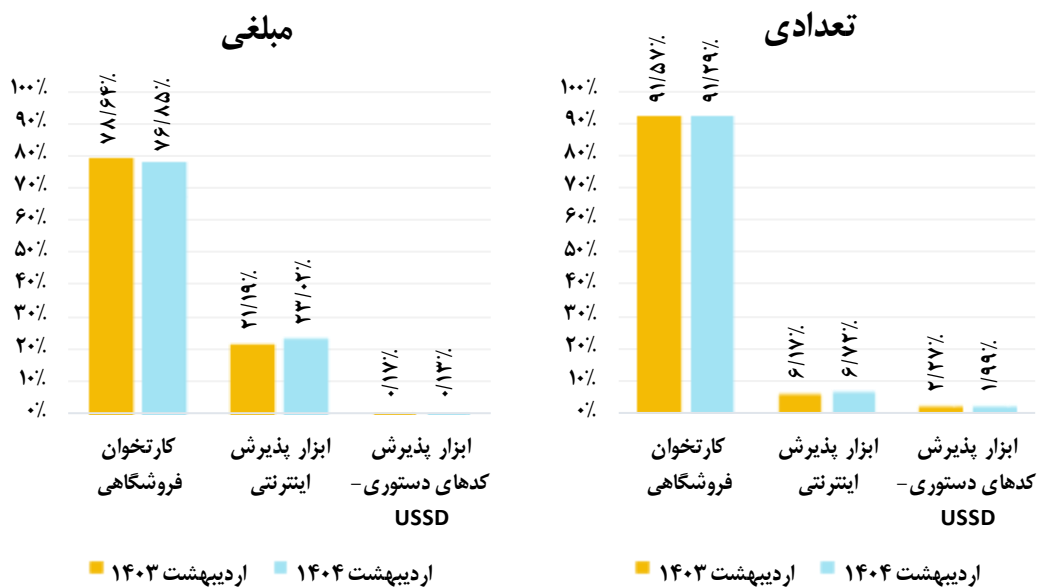
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شکل ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۲-۴ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۲-۴ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش ۰/۲۰ و ۲/۴۱ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۳۶ و ۲/۴۴ درصدی را تجربه نموده‌اند. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز به ترتیب کاهش ۰/۱۶ و ۰/۲۴ درصدی مشهود می‌باشد.

شکل ۲-۵ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای اردیبهشت ۱۴۰۴ و مقایسه آن با اردیبهشت ۱۴۰۳ را نشان می‌دهند.

شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت ۱۴۰۴ و ۱۴۰۳

همانگونه که در شکل ۵-۲ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش ۰/۲۸ و ۱/۷۹ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب افزایش ۰/۵۶ و ۱/۸۳ درصدی را تجربه نموده است. همچنین در زمان مشابه تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کاهش ۰/۲۸ و ۰/۳۸ درصدی همراه بوده است.

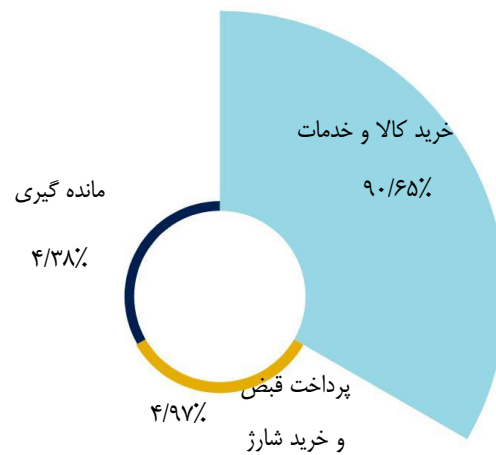
۲-۱-۵- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۶-۲ و شکل ۷-۲ به ترتیب سهم تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

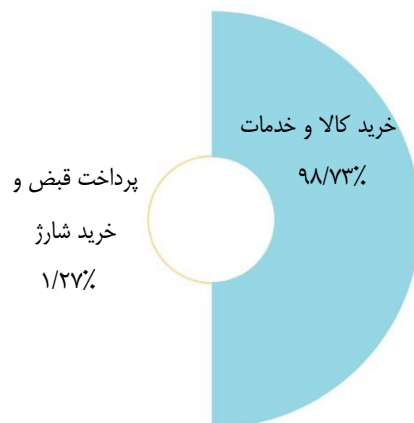
شکل ۶-۲ مبین آن است که در اردیبهشت ۱۴۰۴، ۹۰/۶۵ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۸-۲ نسبت به ماه گذشته این سهم افزایش

۰/۴۷۲ درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "مانده گیری" با ۴/۳۸ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

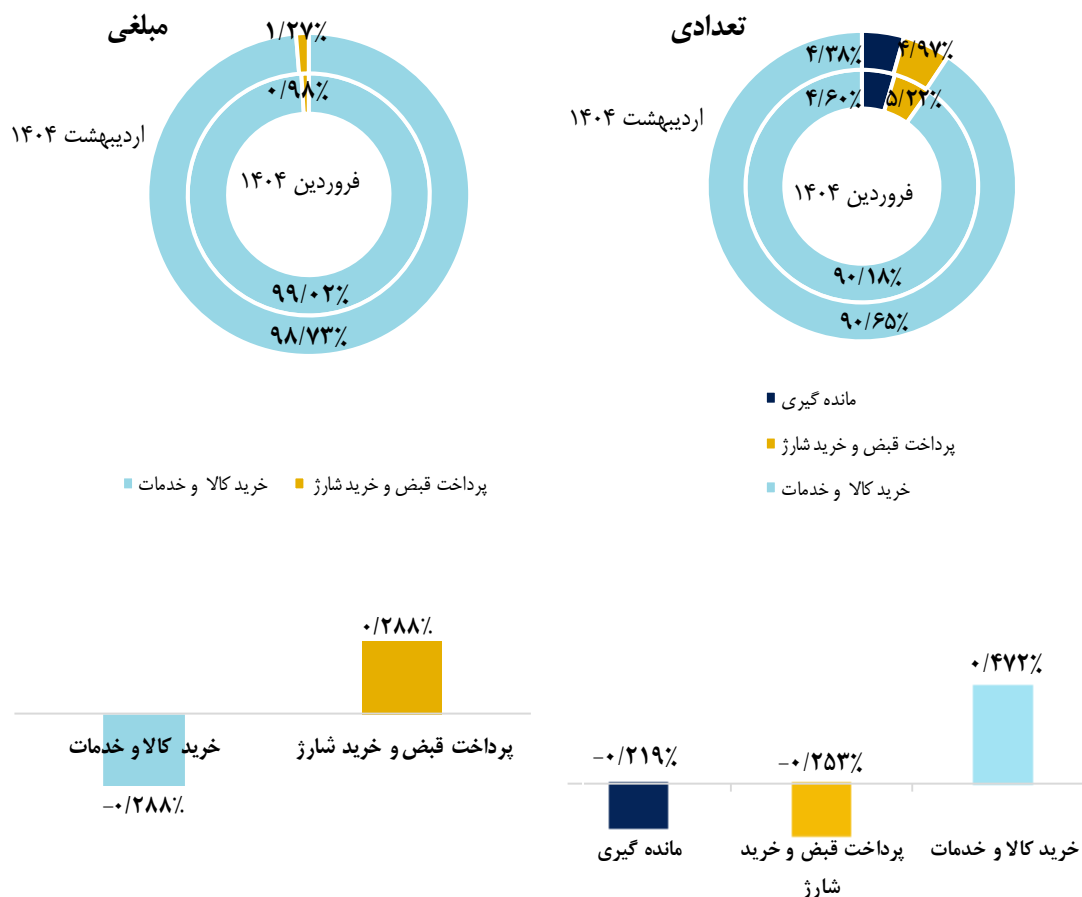
شکل ۲-۶ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - اردیبهشت ۱۴۰۴

شکل ۲-۷ نشان می‌دهد که ۹۸/۷۳ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه اردیبهشت ۱۴۰۴ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۲-۷ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - اردیبهشت ۱۴۰۴

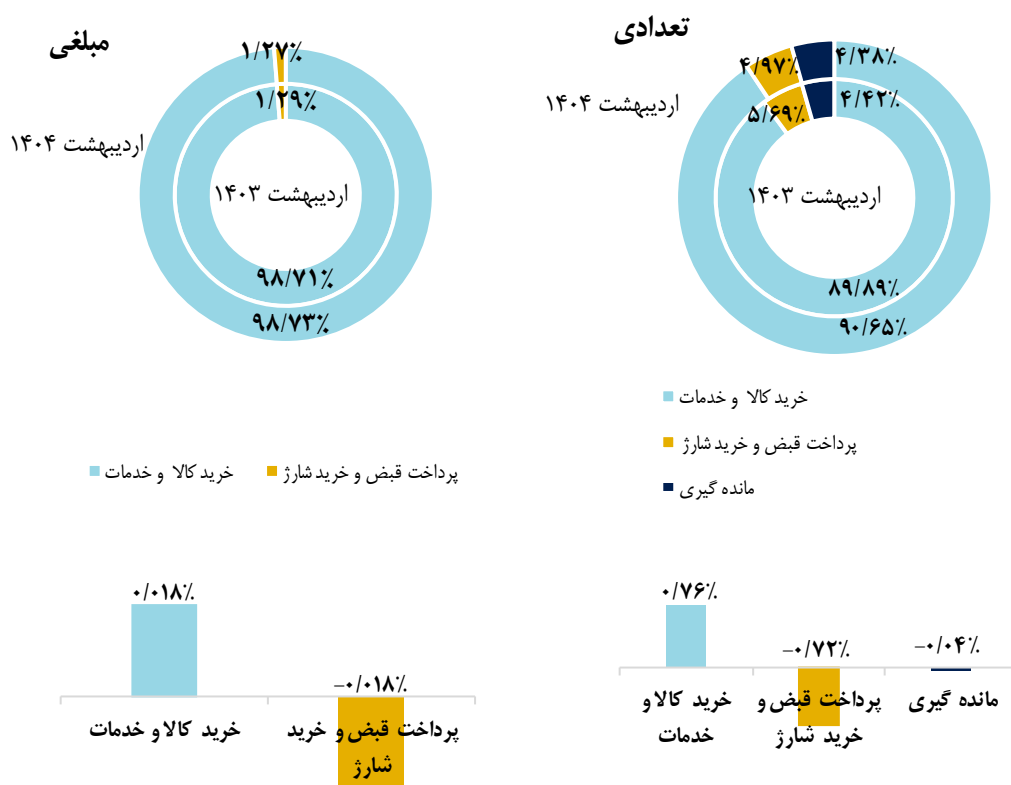
برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۸-۲ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

در شکل ۸-۲ ملاحظه می‌شود که نسبت به ماه گذشته، سهم تعدادی خدمت "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با افزایش همراه بوده، همچنین خدمات "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" کاهش یافته است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته افزایش ۰/۴۷۲ درصدی، "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاهش ۰/۲۵۳ درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده‌گیری" با کاهش ۰/۲۱۹ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در اردیبهشت ماه با کاهش ۰/۲۸۸ درصدی همراه بوده است که میزان کاهش یافته به سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" اضافه شده است.

در شکل ۹-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی اردیبهشت ۱۴۰۳ بررسی شده است.

شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - اردیبهشت ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

بر اساس شکل ۹-۲ ملاحظه می شود همزمان با افزایش ۰/۷۶ درصدی سهم تعداد تراکنش های "خرید کالا و خدمات" در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت ماه ۱۴۰۳، سهم مبلغی آن نیز به میزان ۰/۰۱۸ درصد افزایش داشته است. تعداد تراکنش های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۰/۷۲ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش های مانده گیری نیز کاهش ۰/۰۴ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۲- نفوذ منطقه ای

شاخص نفوذ منطقه ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^۱ مصرف‌کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱۱ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در اردیبهشت ماه ۱۳۹۸/۶۴، ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتهخوان فروشگاه‌های با تعداد ۱,۷۲۱/۵۷ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می‌باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۰/۹۷ ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۲۴۶/۱۰ ابزار پذیرش اینترنتی نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتهخوان فروشگاه‌ها، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) برای انجام پرداخت‌ها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به نسبت ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاه‌ها که نیازمند حضور فیزیکی کارت در محل می‌باشد، متفاوت است.

جدول ۲-۱۱ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - اردیبهشت ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۵۲۱,۴۴۳	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۲۴۶/۱۰
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۶,۰۲۶		۰/۹۷
کارتهخوان فروشگاه‌ها	۱۰,۶۴۳,۰۵۶		۱,۷۲۱/۵۷
کل ابزارها	۱۲,۱۷۰,۵۲۵		۱,۹۶۸/۶۴

^۱ آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در اردیبهشت ماه سال جاری در جدول ۲-۱۲ ارائه گردیده است.

جدول ۲-۱۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- اردیبهشت ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۳۱۳٬۶۲۴٬۷۰۷	۶۱٬۸۲۱٬۸۵۴	۵/۰۷
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۹۲٬۷۶۹٬۹۹۳		۱/۵۰
کارتخوان فروشگاهی	۴٬۲۵۷٬۱۹۶٬۸۳۷		۶۸/۸۶
کل ابزارها	۴٬۶۶۳٬۵۹۱٬۵۳۷		۷۵/۴۴

همانطور که در جدول ۲-۱۲ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در اردیبهشت ماه سال جاری ۷۵/۴۴ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاهی با ۶۸/۸۶ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر

استان

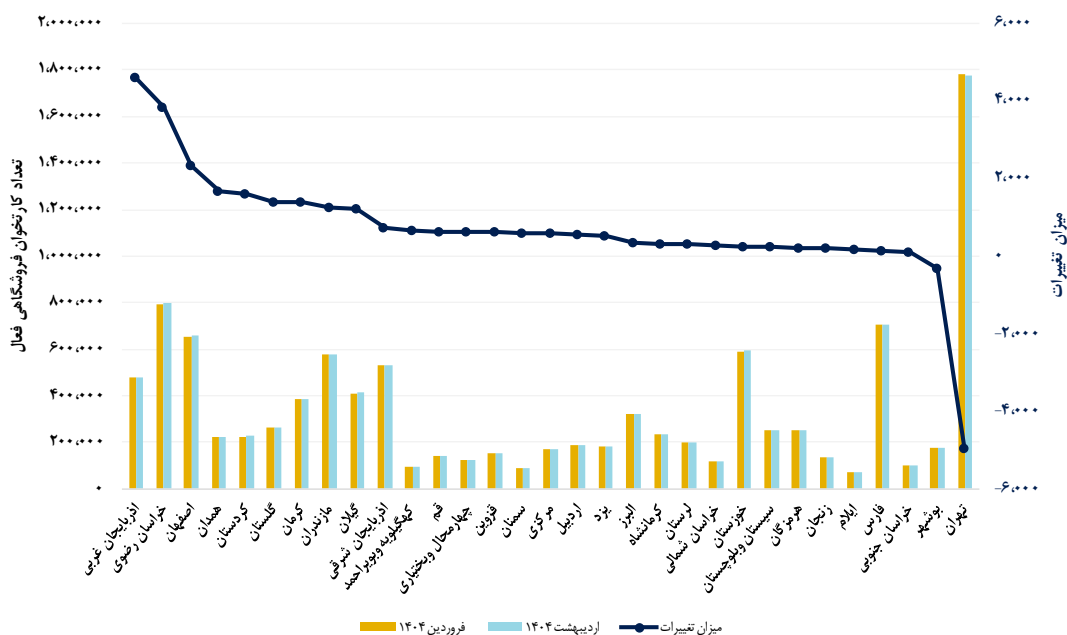
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاهی، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال و تغییرات آن در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۳ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

نام استان	فروردین ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	میزان تغییرات	درصد تغییرات
تهران	۱,۷۸۴,۳۶۰	۱,۷۷۹,۳۹۰	-۴,۹۷۰	-۰/۲۸%
خراسان رضوی	۷۹۵,۵۶۱	۷۹۹,۴۰۴	۳,۸۴۳	۰/۴۸%
فارس	۷۰۵,۰۹۹	۷۰۵,۳۳۳	۱۳۴	۰/۰۲%
اصفهان	۶۵۴,۱۵۸	۶۵۶,۴۹۱	۲,۳۳۳	۰/۳۶%
خوزستان	۵۹۲,۱۹۷	۵۹۲,۴۵۱	۲۵۴	۰/۰۴%

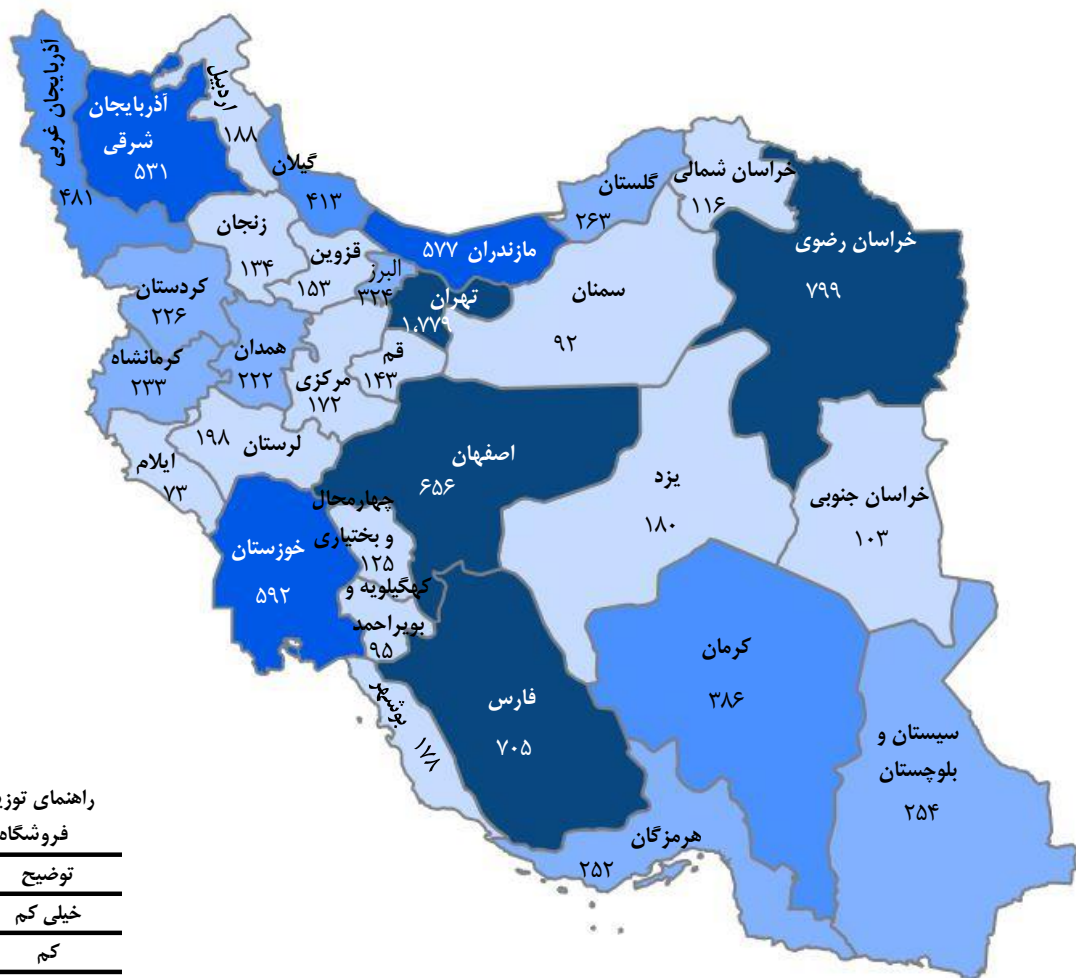
همانگونه که در جدول ۲-۱۳ مشاهده می‌شود، استان‌های تهران، خراسان رضوی، فارس، اصفهان و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال در اردیبهشت ۱۴۰۴ بوده‌اند.

بر اساس اطلاعات جدول ۲-۱۳، شکل ۲-۱۰ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به فروردین ماه نشان می‌دهد.

شکل ۲-۱۰ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - اردیبهشت نسبت به فروردین ۱۴۰۴

در اردیبهشت ۱۴۰۴ بیشترین افزایش در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال با ۴,۶۲۱ افزایش متعلق به استان اذربایجان غربی می‌باشد. شکل ۲-۱۱ پراکندگی تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان تهران توزیع شده است.

راهنمای توزیع تعداد کارتهای فعال سیستمی

رنگ	توضیح
	خیلی کم
	کم
	متوسط
	زیاد
	خیلی زیاد

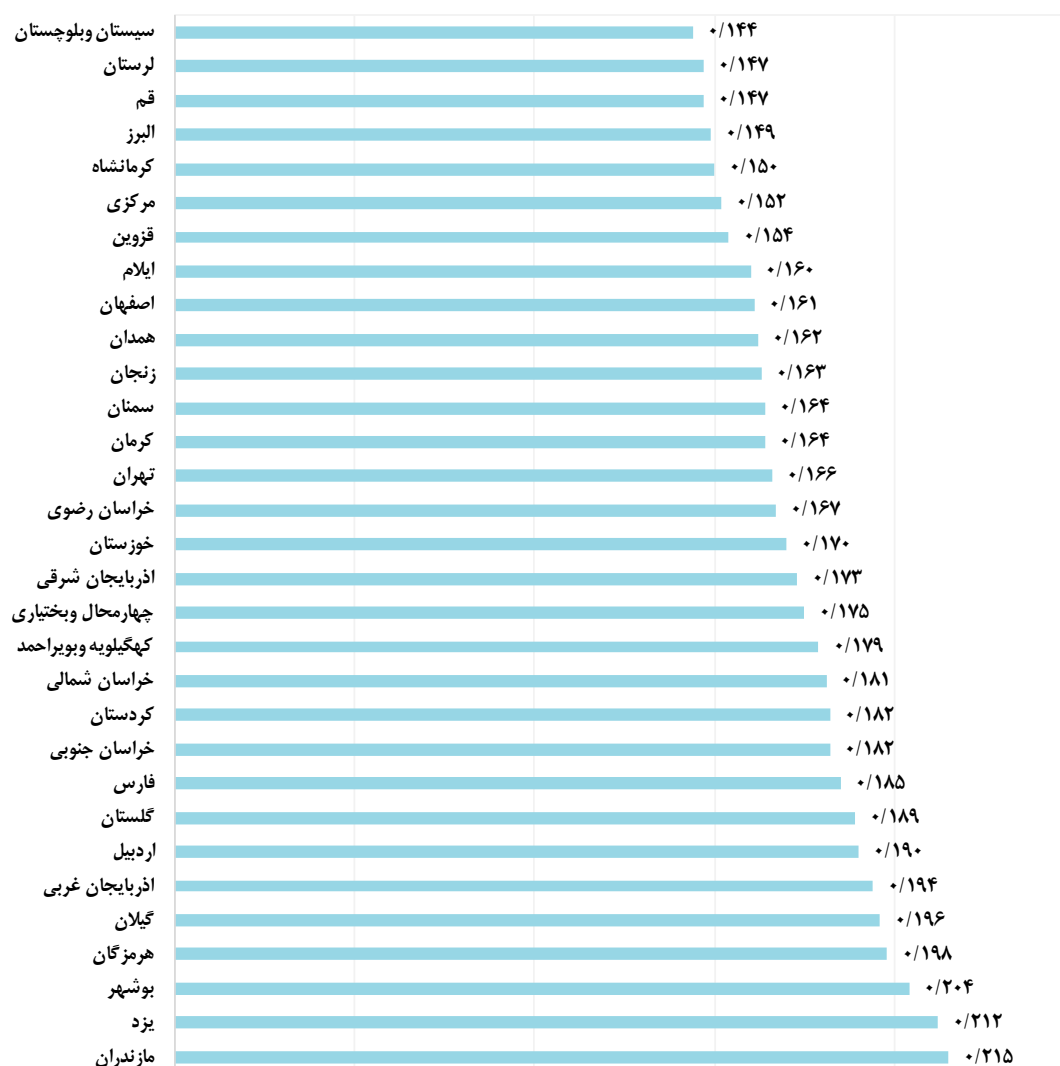
شکل ۲-۱۱ تعداد کارتهای فروشگاهی (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - اردیبهشت ۱۴۰۴

در ادامه توزیع کارتهای فروشگاهی به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استانهای کشور، در جدول ۲-۱۴ ارائه شده است.

جدول ۱۴-۲ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی			
استان	فروردین ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	درصد تغییرات
آذربایجان غربی	۰/۱۹۲	۰/۱۹۴	۰/۹۷٪
همدان	۰/۱۶۱	۰/۱۶۲	۰/۷۶٪
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۱۷۸	۰/۱۷۹	۰/۷۲٪
کردستان	۰/۱۸۱	۰/۱۸۲	۰/۷۱٪
سمنان	۰/۱۶۲	۰/۱۶۴	۰/۶۵٪
گلستان	۰/۱۸۸	۰/۱۸۹	۰/۵۳٪
چهارمحال و بختیاری	۰/۱۷۴	۰/۱۷۵	۰/۵۱٪
خراسان رضوی	۰/۱۶۶	۰/۱۶۷	۰/۴۸٪
قم	۰/۱۴۶	۰/۱۴۷	۰/۴۵٪
قزوین	۰/۱۵۳	۰/۱۵۴	۰/۴۲٪
کرمان	۰/۱۶۳	۰/۱۶۴	۰/۳۶٪
اصفهان	۰/۱۶۰	۰/۱۶۱	۰/۳۶٪
مرکزی	۰/۱۵۱	۰/۱۵۲	۰/۳۴٪
اردبیل	۰/۱۹۰	۰/۱۹۰	۰/۳۰٪
گیلان	۰/۱۹۵	۰/۱۹۶	۰/۳۰٪
یزد	۰/۲۱۲	۰/۲۱۲	۰/۳۰٪
ایلام	۰/۱۶۰	۰/۱۶۰	۰/۲۵٪
خراسان شمالی	۰/۱۸۰	۰/۱۸۱	۰/۲۳٪
مازندران	۰/۲۱۴	۰/۲۱۵	۰/۲۲٪
لرستان	۰/۱۴۶	۰/۱۴۷	۰/۱۵٪
زنجان	۰/۱۶۳	۰/۱۶۳	۰/۱۵٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۷۳	۰/۱۷۳	۰/۱۴٪
کرمانشاه	۰/۱۵۰	۰/۱۵۰	۰/۱۳٪
البرز	۰/۱۴۹	۰/۱۴۹	۰/۱۱٪
خراسان جنوبی	۰/۱۸۲	۰/۱۸۲	۰/۱۱٪
سیستان و بلوچستان	۰/۱۴۴	۰/۱۴۴	۰/۰۹٪
هرمزگان	۰/۱۹۸	۰/۱۹۸	۰/۰۸٪
خوزستان	۰/۱۷۰	۰/۱۷۰	۰/۰۴٪
فارس	۰/۱۸۵	۰/۱۸۵	۰/۰۲٪
بوشهر	۰/۲۰۴	۰/۲۰۴	-۰/۱۷٪
تهران	۰/۱۶۶	۰/۱۶۶	-۰/۲۸٪

در شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - اردیبهشت ۱۴۰۴

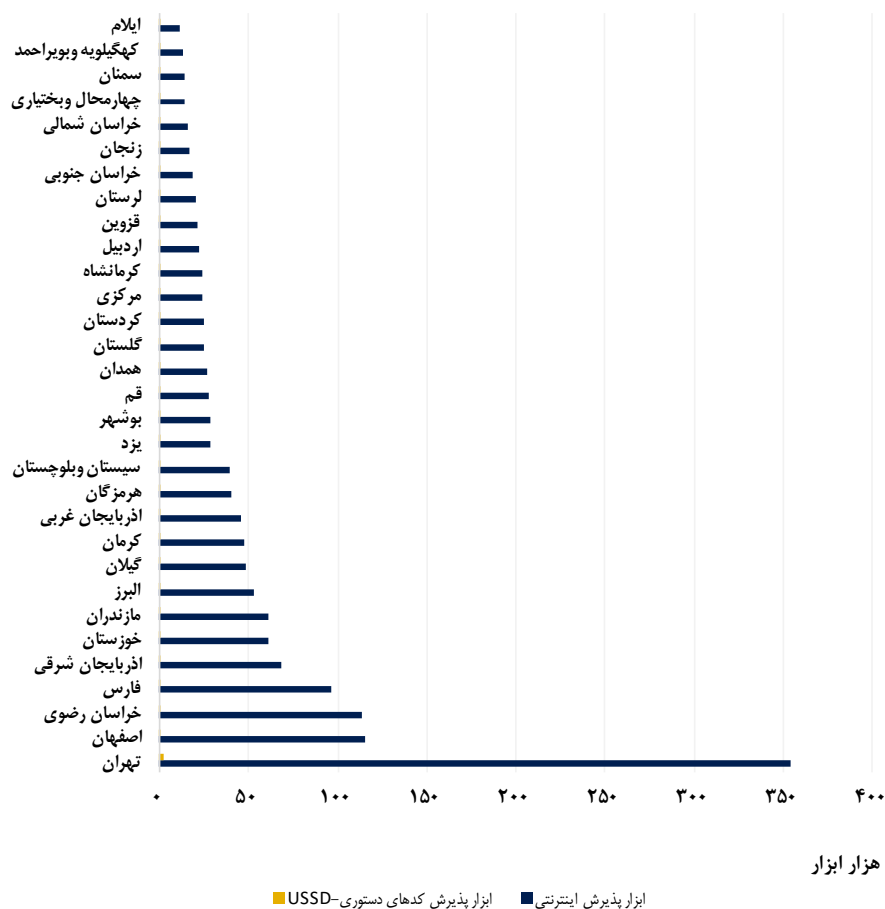
همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتهای فروشگاهی به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، لرستان و قم تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتهای فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در اردیبهشت ۱۴۰۴، تعداد

سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی در کل کشور ۰/۱۷۲۲ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱،۷۲۲ ابزار به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲-۲-۴- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و ابزار پذیرش اینترنتی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سوییچ شاپرک، در شکل ۲-۱۳ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۳ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور - اردیبهشت ۱۴۰۴

شکل ۲-۱۳ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و خراسان رضوی می‌باشد.

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور

با توجه به جدول ۲-۱۵، عملکرد تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به تفکیک هر استان در ماه فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴ ذکر گردیده است. همچنین درصد تغییرات برای هر استان نسبت به ماه گذشته محاسبه و قابل مشاهده است.

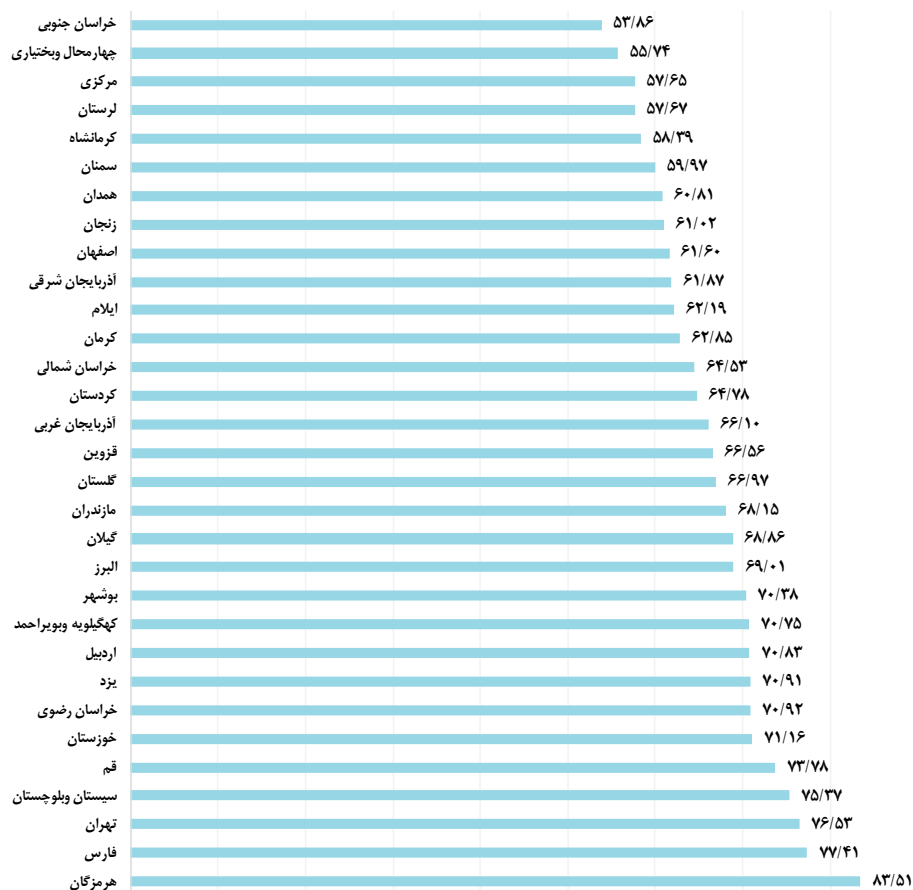
گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۲-۱۵ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- اردیبهشت ۱۴۰۴

استان	تعداد تراکنش		مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	
	فروردین ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	درصد تغییرات	درصد تغییرات
اذربایجان شرقی	۱۷۰.۹۴۹.۸۲۰	۱۹۱.۲۴۳.۴۹۲	۱۱/۸۷٪	۱۵/۴۹٪
اذربایجان غربی	۱۵۰.۹۴۳.۹۹۱	۱۶۴.۱۹۹.۸۹۰	۸/۷۸٪	۵/۶۱٪
اردبیل	۶۶.۸۳۸.۷۵۶	۷۰.۵۳۶.۸۸۰	۵/۵۳٪	۶/۲۵٪
اصفهان	۲۱۹.۴۹۵.۴۲۶	۲۵۳.۵۷۵.۱۴۶	۱۵/۵۳٪	۲۱/۳۸٪
البرز	۱۱۹.۹۹۷.۹۴۹	۱۴۹.۹۰۶.۱۸۴	۲۴/۹۲٪	۳۸/۹۲٪
ایلام	۲۶.۲۶۹.۵۷۳	۲۸.۲۳۲.۱۷۰	۷/۴۷٪	۱۲/۲۷٪
بوشهر	۶۸.۶۳۴.۰۱۸	۶۱.۶۸۰.۶۴۱	-۱۰/۱۳٪	-۱۰/۳۹٪
تهران	۹۵۴.۵۱۹.۹۵۳	۱.۱۷۲.۶۷۶.۵۱۲	۲۲/۸۶٪	۳۶/۴۴٪
چهارمحال و بختیاری	۳۴.۳۳۲.۵۸۰	۳۹.۹۴۴.۶۶۶	۱۶/۳۵٪	۲۰/۲۲٪
خراسان جنوبی	۲۹.۵۲۴.۰۶۸	۳۰.۴۹۷.۷۷۳	۳/۳۰٪	۶/۷۴٪
خراسان رضوی	۳۱۱.۷۳۵.۵۳۱	۳۴۳.۵۴۳.۹۶۱	۱۰/۲۰٪	۱۲/۵۳٪
خراسان شمالی	۳۸.۴۸۵.۷۳۶	۴۱.۴۰۷.۸۶۰	۷/۵۹٪	۷/۹۶٪
خوزستان	۲۴۶.۴۵۵.۸۵۹	۲۴۹.۱۶۵.۳۶۳	۱/۱۰٪	۴/۹۶٪
زنجان	۴۵.۴۳۰.۱۲۴	۵۳.۱۴۴.۱۶۰	۱۶/۹۸٪	۱۱/۷۲٪
سمنان	۲۹.۷۸۶.۷۹۵	۳۳.۸۳۶.۵۲۲	۱۳/۶۰٪	۲۵/۳۳٪
سیستان و بلوچستان	۱۲۹.۸۲۸.۳۲۱	۱۳۳.۱۲۷.۵۸۰	۲/۵۴٪	۲/۶۰٪
فارس	۲۷۴.۹۶۹.۰۲۲	۲۹۶.۵۳۳.۰۲۰	۷/۸۴٪	۱۰/۹۱٪
قزوین	۵۶.۵۶۶.۵۴۲	۶۶.۵۶۳.۳۶۹	۱۷/۶۷٪	۲۴/۹۵٪
قم	۶۴.۴۹۹.۶۵۸	۷۳.۴۷۸.۱۵۰	۱۳/۹۲٪	۱۵/۹۹٪
کردستان	۷۵.۴۶۶.۹۸۲	۸۰.۶۴۳.۴۶۰	۶/۸۶٪	۲/۶۷٪
کرمان	۱۳۴.۹۹۲.۲۰۲	۱۴۸.۴۵۰.۶۳۷	۹/۹۷٪	۱۷/۶۸٪
کرمانشاه	۸۳.۰۰۲.۲۷۸	۹۰.۷۸۲.۹۴۱	۹/۳۷٪	۹/۳۶٪
کهگیلویه و بویراحمد	۳۵.۷۵۵.۲۹۳	۳۷.۴۵۰.۴۲۴	۴/۷۴٪	۶/۳۷٪
گلستان	۸۹.۲۱۶.۷۱۳	۹۳.۹۴۳.۱۳۸	۵/۳۰٪	۸/۱۵٪
گیلان	۱۴۸.۰۹۱.۴۷۶	۱۴۷.۰۹۰.۰۶۸	-۰/۶۸٪	-۱/۴۹٪
لرستان	۷۱.۷۲۷.۸۷۱	۷۸.۰۹۱.۵۷۸	۸/۸۷٪	۱۰/۶۴٪
مازندران	۱۷۳.۶۳۷.۵۹۸	۱۸۳.۶۰۶.۵۴۳	۵/۷۴٪	۹/۳۳٪
مرکزی	۵۷.۱۷۳.۹۱۹	۶۵.۷۰۹.۳۵۹	۱۴/۹۳٪	۲۲/۰۸٪
هرمزگان	۱۵۰.۰۳۸.۱۵۸	۱۴۰.۴۱۵.۱۷۲	-۶/۴۱٪	-۱۳/۹۱٪
همدان	۷۲.۷۴۰.۸۱۸	۸۳.۴۳۰.۵۶۲	۱۴/۷۰٪	۱۴/۲۱٪
یزد	۵۴.۵۲۰.۲۲۶	۶۰.۶۵۹.۶۲۹	۱۱/۲۶٪	۱۳/۲۶٪

۲-۲-۶- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD)) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای اردیبهشت ۱۴۰۴ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۴ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - اردیبهشت ۱۴۰۴

همانطور در شکل ۲-۱۴ ملاحظه می شود استان های هرمزگان، فارس و تهران در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش های کارتخوان فروشگاه های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته اند و خراسان جنوبی، چهارمحال و بختیاری و مرکزی کمترین تعداد سرانه تراکنش های این ابزار را در اردیبهشت ۱۴۰۴ داشته اند.

۲-۳- شاخص های پراکندگی مبلغی تراکنش ها

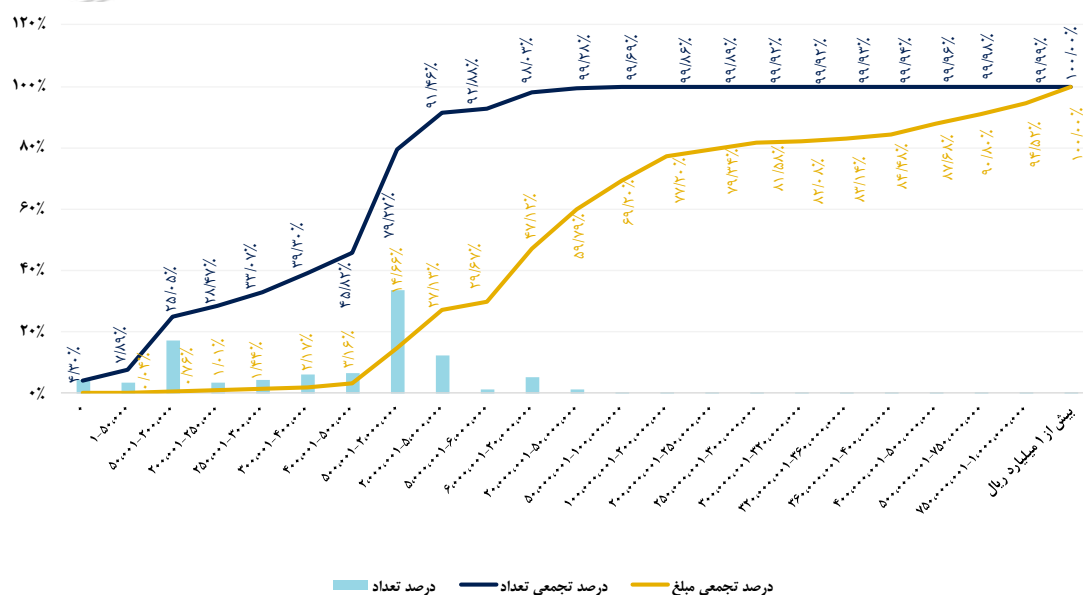
در این قسمت به بررسی دقیق تر مبالغ تراکنش ها پرداخته می شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می شود.

۲-۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در اردیبهشت ۱۴۰۴ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می گیرد.

بر اساس شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش های ابزار کارتخوان فروشگاه ترسیم شده است. این دامنه ها با توجه دامنه مبلغی کارمزد تراکنش ها به شرح زیر می باشد:

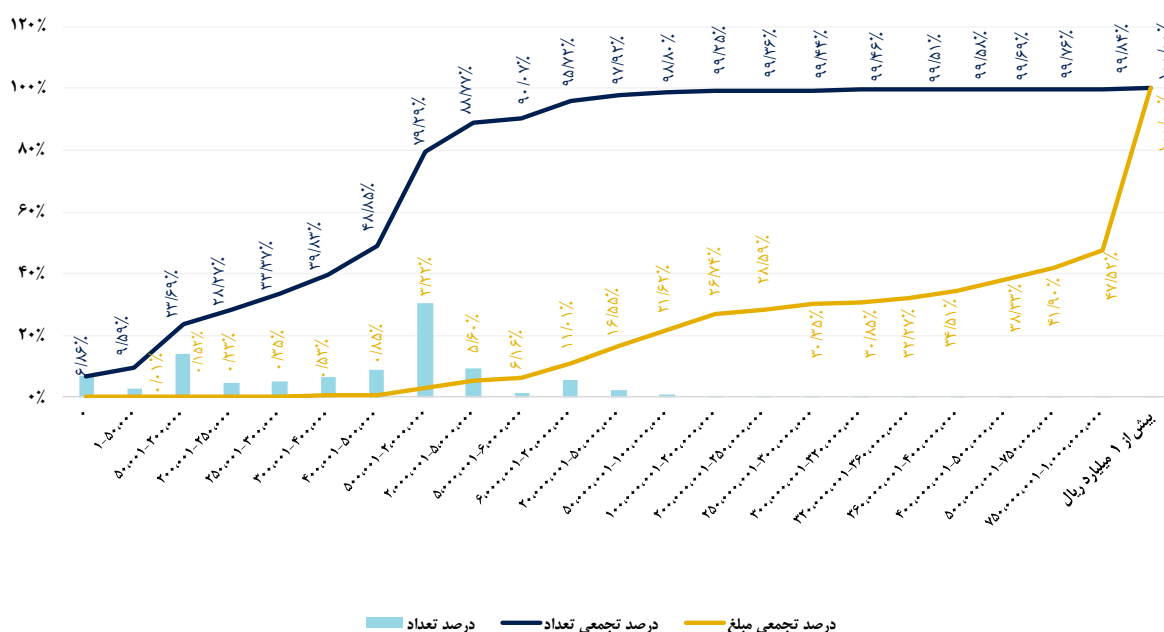
- زیر ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بین ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بیش از ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- سهم تراکنش های مانده گیری از کل تعداد تراکنش های ابزار کارتخوان فروشگاه ۴/۳۰ درصد می باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۲-۱۵ مشخص است در اردیبهشت ۱۴۰۴:
- ۸۸/۵۸ درصد تعداد تراکنش های ابزار کارتخوان فروشگاه مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال داشته اند.
 - ۶/۹۸ درصد تراکنش های ابزار کارتخوان فروشگاه، در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده اند.
 - ۰/۱۴ درصد تراکنش ها با مبلغ بالای ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته اند.

شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (بر حسب ریال) - اردیبهشت ۱۴۰۴

در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴، تعداد تراکنش‌های با مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های برابر با ۳,۷۷۱,۱۲۴,۴۹۳ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برابر با ۲۹۷,۲۶۳,۰۷۱ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برابر با ۵,۹۲۶,۳۸۹ عدد تراکنش می‌باشد.

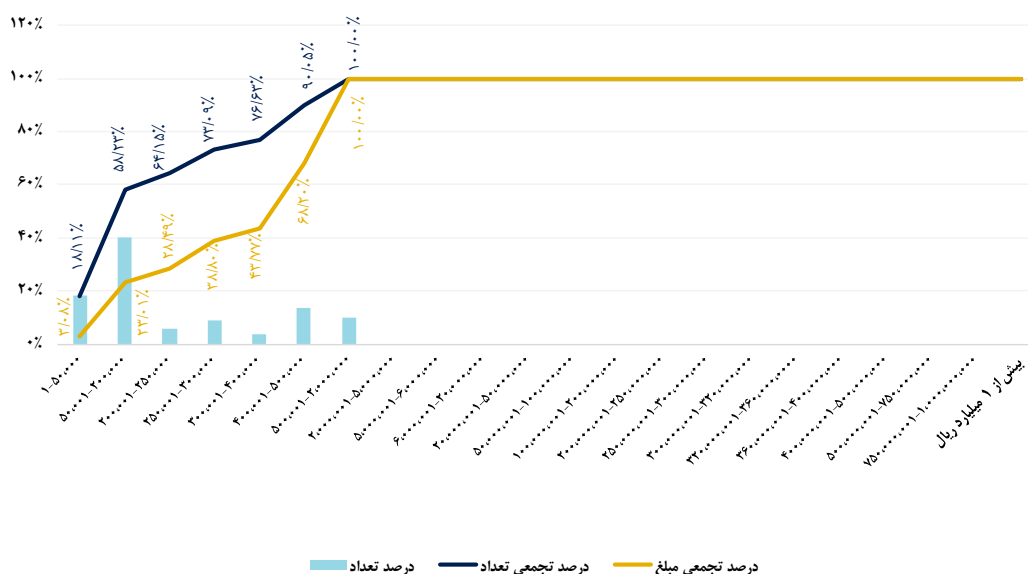
شکل ۲-۱۶ ترسیم کننده دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است. سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی ۶/۸۶ درصد می‌باشد.

شکل ۲-۱۶ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - اردیبهشت ۱۴۰۴

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۸۳/۲۱ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۵/۶۵ درصد کل تراکنش‌ها در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

شکل ۲-۱۷ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) را نمایش می‌دهد.

شکل ۲-۱۷ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) (بر حسب ریال) - اردیبهشت ۱۴۰۴

در بررسی شکل ۲-۱۷ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد، شرایط کاملاً متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتهخوان فروشگاه‌های بوده است، به نحوی که ۱۸/۱۱ درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۱ تا ۵۰,۰۰۰ ریال و ۴۶/۰۴ درصد تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۵۰,۰۰۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰ و ۲۵۰ هزار ریالی و همچنین استفاده فراوان ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) در دامنه مبلغی بین ۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا، شکل فوق صرفاً نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۲ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۲-۱۷ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

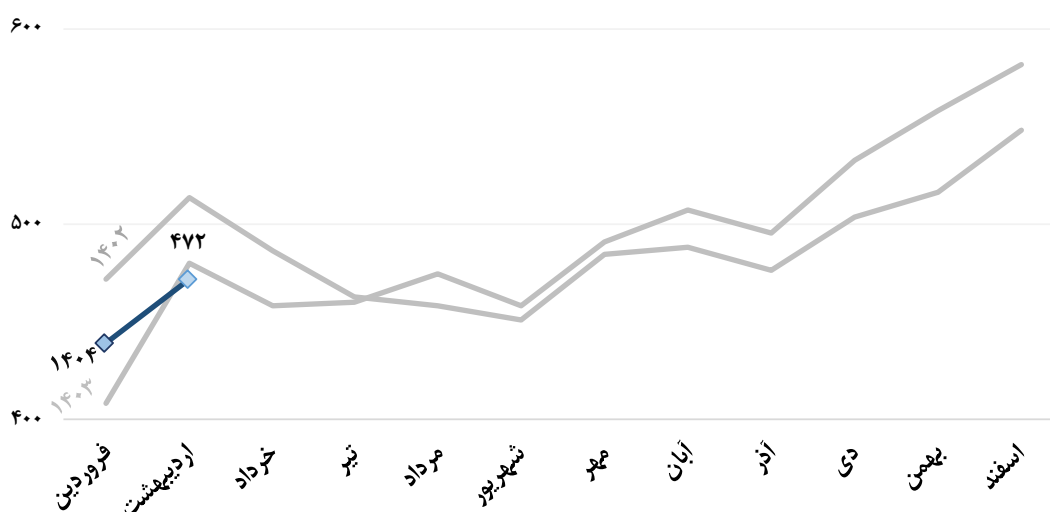
در این بخش شاخص نسبت دهکی ۱ به منظور اندازه‌گیری متوسط مبلغ تراکنش‌های دهک‌های تراکنشی شاپراک محاسبه می‌گردد. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابر مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارت می‌باشد که روند غیر متمرکز آن بیانگر تغییر ارزش تراکنش‌های این شبکه همراه با تغییرات اقتصادی جامعه می‌باشد. جدول ۲-۱۶ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپراک را در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۴۰۳ ارائه نموده است.

^۱ تراکنش‌های دوره مورد بررسی بر اساس مبلغ مرتب شده، به ۱۰ دهک با تعداد تراکنش مساوی تقسیم و مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۲-۱۶ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

مقایسه نقطه به نقطه			مقایسه ماهانه			محاسبه نسبت دهکی
درصد تغییرات	اردیبهشت ۱۴۰۴	فروردین ۱۴۰۴	درصد تغییرات	اردیبهشت ۱۴۰۴	فروردین ۱۴۰۴	
۳۴/۴۵٪	۳۰،۵۳۵،۰۳۴	۲۲،۷۱۰،۵۴۴	۹/۶۳٪	۳۰،۵۳۵،۰۳۴	۲۷،۸۵۳،۴۲۵	میانگین مبالغ تراکنش دهک دهم (ریال)
۳۶/۷۹٪	۶۴،۶۷۳	۴۷،۲۸۰	۱/۸۶٪	۶۴،۶۷۳	۶۳،۴۹۳	میانگین مبالغ تراکنش دهک اول (ریال)
-۱/۷۱٪	۴۷۲/۱۴	۴۸۰/۳۴	۷/۶۳٪	۴۷۲/۱۴	۴۳۸/۶۸	نسبت دهکی

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۱/۷۱- درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۷/۶۳ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۹/۶۳ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۱/۸۶ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۷/۶۳ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول در قیاس ماهانه شده است.

شکل ۲-۱۸ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲

با توجه به شکل ۲-۱۸، نسبت دهکی در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته روند افزایشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به فروردین رشد ۳۳/۴۶ واحدی را تجربه نموده و برابر با ۴۷۲ است.

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

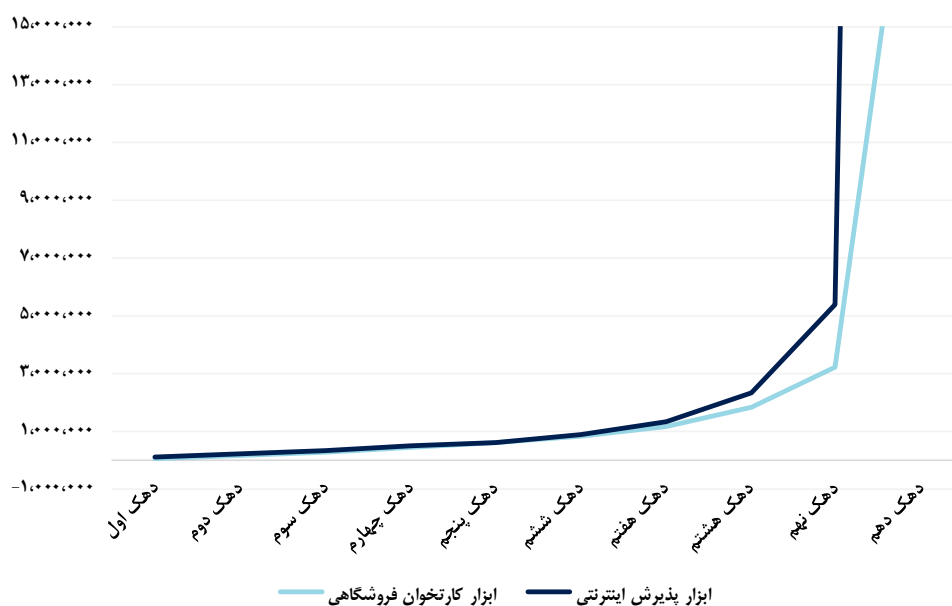
در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است. جدول ۲-۱۷ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۷ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)	
	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار کارتخوان فروشگاهی
دهک اول	۹۸,۶۷۰/۱۴	۶۳,۸۸۲/۱۸
دهک دوم	۲۳۲,۲۷۸/۰۹	۱۵۲,۳۲۵/۰۹
دهک سوم	۳۴۲,۹۳۶/۲۱	۲۶۲,۵۸۰/۵۴
دهک چهارم	۴۶۶,۴۹۶/۵۸	۴۰۳,۴۸۷/۱۵
دهک پنجم	۶۱۴,۵۱۱/۷۱	۵۶۸,۵۳۲/۴۸
دهک ششم	۸۹۵,۳۳۷/۰۴	۸۱۷,۷۳۶/۱۳
دهک هفتم	۱,۳۴۳,۵۵۰/۰۵	۱,۱۶۳,۴۳۱/۸۲
دهک هشتم	۲,۳۰۵,۴۳۵/۵۹	۱,۸۰۹,۸۸۳/۶۷
دهک نهم	۵,۳۴۵,۶۹۱/۵۷	۳,۲۳۲,۴۶۱/۹۳
دهک دهم	۱۶۱,۴۴۴,۹۷۹/۶۳	۲۴,۴۸۰,۴۸۲/۷۵

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در دهک آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاهی است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت "خرید کالا و خدمات" اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۶۰ درصد تراکنش‌ها (۶ دهک) در ابزارهای کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی مربوط به "خرید کالا و خدمات" با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است. اطلاعات جدول ۲-۱۷ در شکل ۲-۱۹ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۱۹-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمات خرید کالا و خدمات - اردیبهشت ۱۴۰۴

در شکل ۱۹-۲ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۱۶۱,۴۴۴,۹۷۹/۶۳ ریال بوده است.

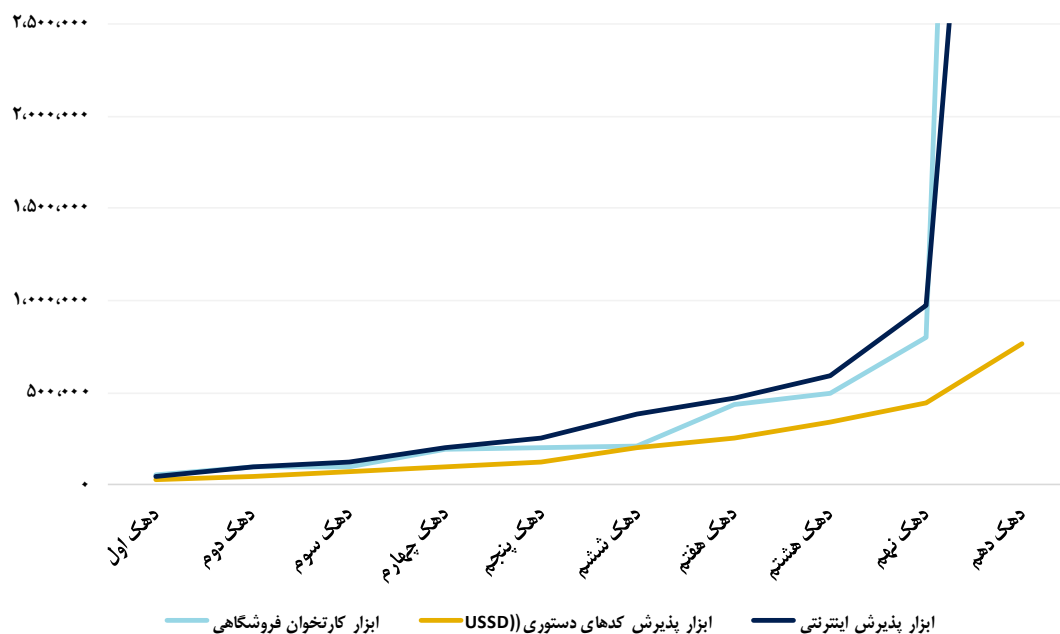
جدول ۱۸-۲ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	ابزار کارتخوان فروشنده	
۴۸,۹۲۴/۴۶	۳۳,۱۲۲/۲۹	۵۶,۸۳۹/۹۴	دهک اول
۱۰۰,۱۴۵/۱۰	۵۰,۸۷۲/۸۰	۱۰۰,۰۰۰/۰۰	دهک دوم
۱۲۴,۵۰۹/۱۵	۷۲,۷۵۶/۵۴	۱۰۱,۷۴۱/۶۲	دهک سوم
۲۰۳,۷۶۶/۱۷	۱۰۱,۴۰۵/۲۷	۱۹۰,۳۶۸/۷۴	دهک چهارم
۲۵۴,۹۸۲/۲۹	۱۲۹,۴۳۹/۹۶	۲۰۰,۰۰۰/۰۰	دهک پنجم
۳۸۲,۳۵۳/۰۷	۲۰۰,۸۶۶/۵۵	۲۰۷,۸۵۶/۲۸	دهک ششم
۴۷۵,۳۷۵/۶۵	۲۵۱,۶۶۸/۶۶	۴۳۵,۶۶۳/۳۵	دهک هفتم
۵۹۵,۲۲۱/۱۲	۳۴۵,۶۱۷/۰۴	۵۰۱,۶۸۱/۲۶	دهک هشتم
۹۷۳,۴۷۷/۰۰	۴۴۵,۴۳۳/۰۶	۸۰۲,۳۰۵/۰۸	دهک نهم
۷,۳۱۴,۴۷۱/۶۶	۷۶۴,۲۷۶/۲۴	۱۵,۰۰۸,۳۱۵/۱۷	دهک دهم

با توجه به اطلاعات جدول ۲-۱۸ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و نیز ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاه‌های، خرید کارت شارژ ۱۰۰,۰۰۰ و ۲۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۲۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (دو دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد. این در حالی است که به طور متوسط ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با مبلغ ۲۰۰,۰۰۰ ریالی انجام شده است. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط به ترتیب حداقل ۲۰ و ۱۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است.

شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - اردیبهشت ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲۰ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۷,۳۱۴,۴۷۱/۶۶ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتنخوان فروشگاهی در حدود ۱۵,۰۰۸,۳۱۵/۱۷ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۷۶۴,۲۷۶/۲۴ ریال بوده است که نسبت به دو ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

فصل ۳

کیفیت ارائه خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

کیفیت ارائه خدمات توسط شبکه پرداخت الکترونیک کشور و شرکت شاپرک و همچنین بررسی تعداد خطاهای هر گروه خطایی از موارد تحت بررسی در این بخش از گزارش می باشد.

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی ترین هدف شرکت های ارائه دهنده آن خدمات می باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت مندی مصرف کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت ها می باشد. کاهش خطاها و تراکش های ناتمام از یک سو و افزایش کیفیت خدمات حس شده خدمات و کیفیت خدمات زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می گردد در ادامه شاخص هایی برای سنجش این هدف ارائه می گردد.

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپراک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در پنج گروه "خطای صادرکنندگی"^۱، "خطای پذیرندگی"^۲، "خطای شاپرکی"^۳، "خطای کاربری"^۴ و "خطای کسب و کار"^۵ طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطا) کل شبکه شاپراک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۳/۰۹ درصدی تراکنش‌های موفق و ۶/۹۱ درصدی خطاهای رخ داده در اردیبهشت ۱۴۰۴ دارد.

جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - اردیبهشت ۱۴۰۴

نوع تراکنش	تعداد	سهم
تراکنش‌های موفق	۴,۶۶۳,۵۹۱,۵۳۷	۹۳/۰۹٪
تراکنش‌های ناموفق و خطادار	۳۴۵,۹۰۷,۳۰۶	۶/۹۱٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۵,۰۰۹,۴۹۸,۸۴۳	۱۰۰٪

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در اردیبهشت ۱۴۰۴ و ماه گذشته در جدول ۳-۲ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

^۱ علت خطا بانک صادر کننده یا شبکه شتاب می‌باشد.

^۲ علت خطا سوئیچ شرکت ارائه کننده خدمات پرداخت می‌باشد.

^۳ علت خطا سوئیچ شرکت شاپراک می‌باشد.

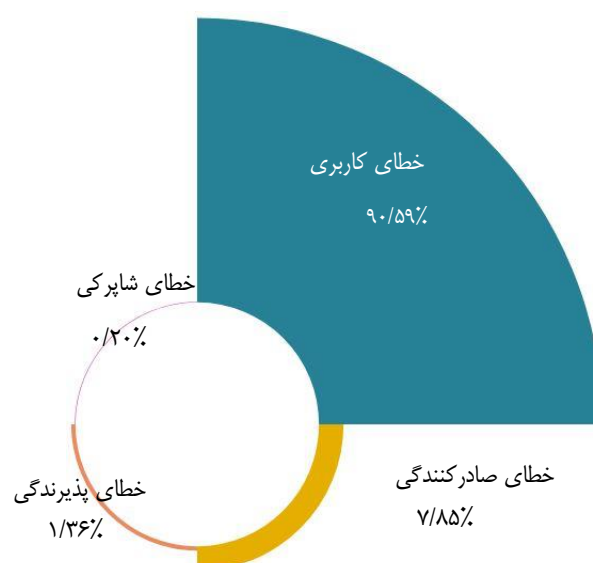
^۴ علت خطا کاربران شبکه پرداخت الکترونیکی (دارندگان کارت) می‌باشد.

^۵ رخداد خطا بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان می‌باشد.

جدول ۲-۳ مقایسه تعداد تراکنش‌ها و خطاها - اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

نوع تراکنش و انواع خطا	فروردین ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	درصد تغییرات
خطای پذیرندگی	۲,۷۳۰,۷۷۵	۴,۷۰۹,۹۵۷	۷۲/۴۸%
خطای کاربری	۲۸۵,۸۲۰,۹۲۰	۳۱۳,۳۴۲,۰۴۸	۹/۶۳%
خطای صادرکنندگی	۱۹,۸۸۵,۷۹۷	۲۷,۱۵۳,۹۰۸	۳۶/۵۵%
خطای شاپرکی	۶۹۱,۳۵۸	۷۰۱,۳۹۳	۱/۴۵%
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۳۰۹,۱۲۸,۸۵۰	۳۴۵,۹۰۷,۳۰۶	۱۱/۹۰%
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۴,۱۸۵,۶۵۰,۵۱۷	۴,۶۶۳,۵۹۱,۵۳۷	۱۱/۴۲%
تعداد کل تراکنش‌ها	۴,۴۹۴,۷۷۹,۳۶۷	۵,۰۰۹,۴۹۸,۸۴۳	۱۱/۴۵%

درصد تغییرات تعداد تراکنش‌های خطا در تمام گروه‌های خطایی در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۳ قابل ملاحظه می‌باشد. با توجه به این جدول در مجموع تعداد تراکنش‌های ناموفق نسبت به ماه گذشته، ۱۱/۹۰ درصد افزایش یافته است.

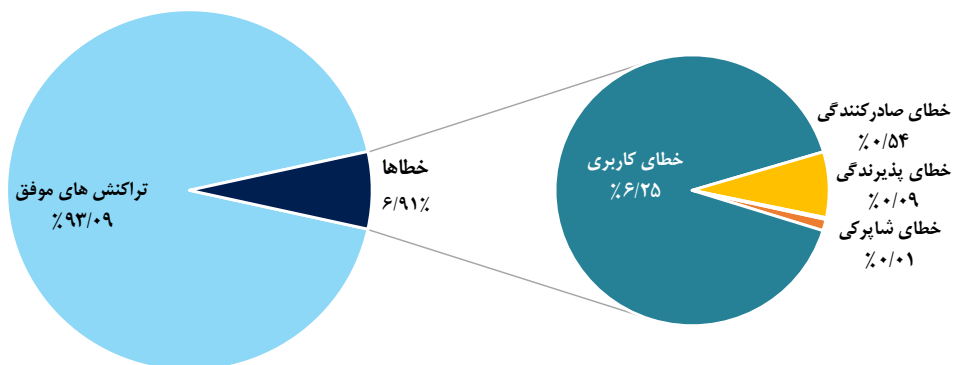
شکل ۳-۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - اردیبهشت ۱۴۰۴

همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات شکل ۳-۱ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۹۰/۵۹ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - اردیبهشت ۱۴۰۴

نوع تراکنش و انواع خطا	تعداد	سهم
موفق	۴,۶۶۳,۵۹۱,۵۳۷	۹۳/۰۹٪
ناموفق	خطای پذیرندگی	۴,۷۰۹,۹۵۷
	خطای کاربری	۳۱۳,۳۴۲,۰۴۸
	خطای صادرکنندگی	۲۷,۱۵۳,۹۰۸
	خطای شاپرکی	۷۰۱,۳۹۳
تعداد کل تراکنش‌ها	۵,۰۰۹,۴۹۸,۸۴۳	۱۰۰/۰۰٪

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل زیر به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها در شکل آمده است.

شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - اردیبهشت ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۳-۲ ملاحظه می‌شود، کمترین سهم در تراکنش‌های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۱۴ درصدی از کل تراکنش‌ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۲۰ درصدی را در بین تراکنش‌های خطادار داشته که در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - اردیبهشت ۱۴۰۴ و ماه گذشته

نوع تراکنش و انواع خطا	سهم از کل تراکنش‌ها فروردین ۱۴۰۴	سهم از کل تراکنش‌ها اردیبهشت ۱۴۰۴	تغییر سهم
خطای پذیرندگی	۰/۰۶٪	۰/۰۹٪	۰/۰۳۳٪
خطای کاربری	۶/۳۶٪	۶/۲۵٪	-۰/۱۰۴٪
خطای صادرکنندگی	۰/۴۴٪	۰/۵۴٪	۰/۱۰۰٪
خطای شاپرکی	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	-۰/۰۰۱٪
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۶/۸۸٪	۶/۹۱٪	۰/۰۲۸٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۹۳/۱۲٪	۹۳/۰۹٪	-۰/۰۲۸٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	-

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین افزایش سهم خطای صادرکنندگی و پذیرندگی و کاهش سایر خطاها در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به فروردین می‌باشد.

۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص کیفیت خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص کیفیت خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۳-۵ کیفیت خدمات شاپراک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

تراکنش‌های موفق		اردیبهشت ۱۴۰۳		فروردین ۱۴۰۴		اردیبهشت ۱۴۰۴	
تعداد تراکنش‌ها	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات
۴,۷۵۳,۷۲۱,۴۳۶	۹۹/۲۸٪	۴,۴۷۱,۴۷۱,۴۳۷	۹۹/۴۸٪	۴,۹۷۶,۹۳۳,۵۸۵	۹۹/۳۵٪		
۴,۷۸۳,۳۸۰,۴۱۰	۹۹/۹۰٪	۴,۴۹۴,۰۸۸,۰۰۹	۹۹/۹۸٪	۵,۰۰۸,۷۹۷,۴۵۰	۹۹/۹۹٪		
۴,۷۸۸,۱۰۹,۱۵۱	-	۴,۴۹۴,۷۷۹,۳۶۷	-	۵,۰۰۹,۴۹۸,۸۴۳	-		

جدول ۳-۵ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۹ درصدی خدمات شرکت شاپراک در اردیبهشت ۱۴۰۴ می‌باشد که نسبت به اردیبهشت ۱۴۰۳ و فروردین ۱۴۰۴ به ترتیب رشد ۰/۰۸۵ و ۰/۰۰۱ درصدی داشته است.

در نمودارهای شکل ۳-۳ و شکل ۴-۳ به ترتیب روند کیفیت خدمات تراکنش‌های موفق سیستمی شاپراک و کل شبکه پرداخت در دوازده ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۴ قابل مشاهده است.

^۱ تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپراک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران رخ داده‌اند.

^۲ تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپراک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپراکی را شامل می‌شود.

شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۴

با توجه به شکل ۳-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شاپرک به ترتیب در ماه‌های آبان ۱۴۰۳ و اردیبهشت ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۴-۳ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به اردیبهشت ۱۴۰۴

همچنین با توجه به شکل ۴-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شبکه پرداخت به ترتیب در ماه‌های اسفند ۱۴۰۳ و شهریور ۱۴۰۳ مشاهده می‌شود.

۴-۳- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^۱ رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپراک - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

تغییرات	اردیبهشت ۱۴۰۴	فروردین ۱۴۰۴	وضعیت تراکنش
-۶۸/۱۵٪	۲۹۳,۹۶۲	۹۲۲,۹۳۴	تعداد تراکنش‌های مغایرتی
۱۱/۴۲٪	۴,۶۶۳,۵۹۱,۵۳۷	۴,۱۸۵,۶۵۰,۵۱۷	تعداد کل تراکنش‌های موفق
-۰/۰۱۶٪	۰/۰۰۶٪	۰/۰۲۲٪	نسبت تعداد تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام (مغایرتی) اردیبهشت ماه نسبت به فروردین ماه با کاهش قابل توجه ۶۸/۱۵ درصدی همراه بوده است. همزمان با افزایش ۱۱/۴۲ درصدی تعداد کل تراکنش‌های موفق در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به فروردین، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با کاهش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۱۶ درصدی را تجربه نموده است.

^۱ تراکنش دارنده‌ی کارت که موفق کاربری بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپراک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است).

فصل ۴

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت

در این بخش به بررسی عملکرد شرکت های ارائه کننده خدمات پرداخت در شبکه پرداخت کشور و بررسی شاخص های تدوین شده به ازای هر شرکت در سطح کلی پرداخته خواهد شد.

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

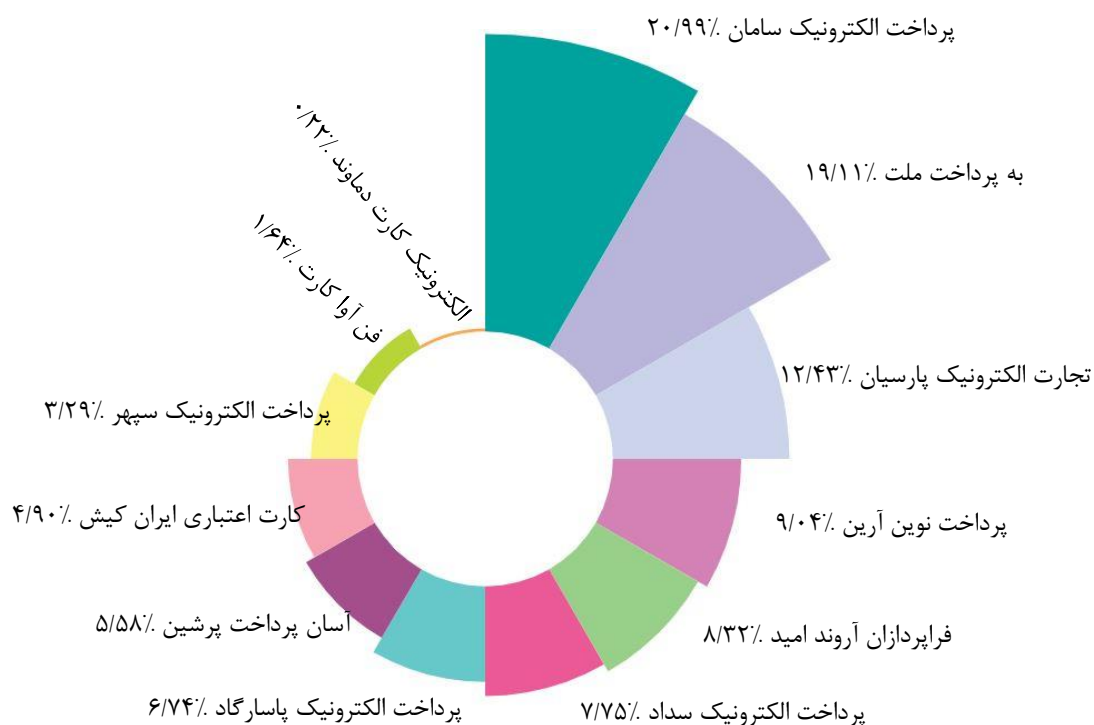
۴-۱- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

به منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

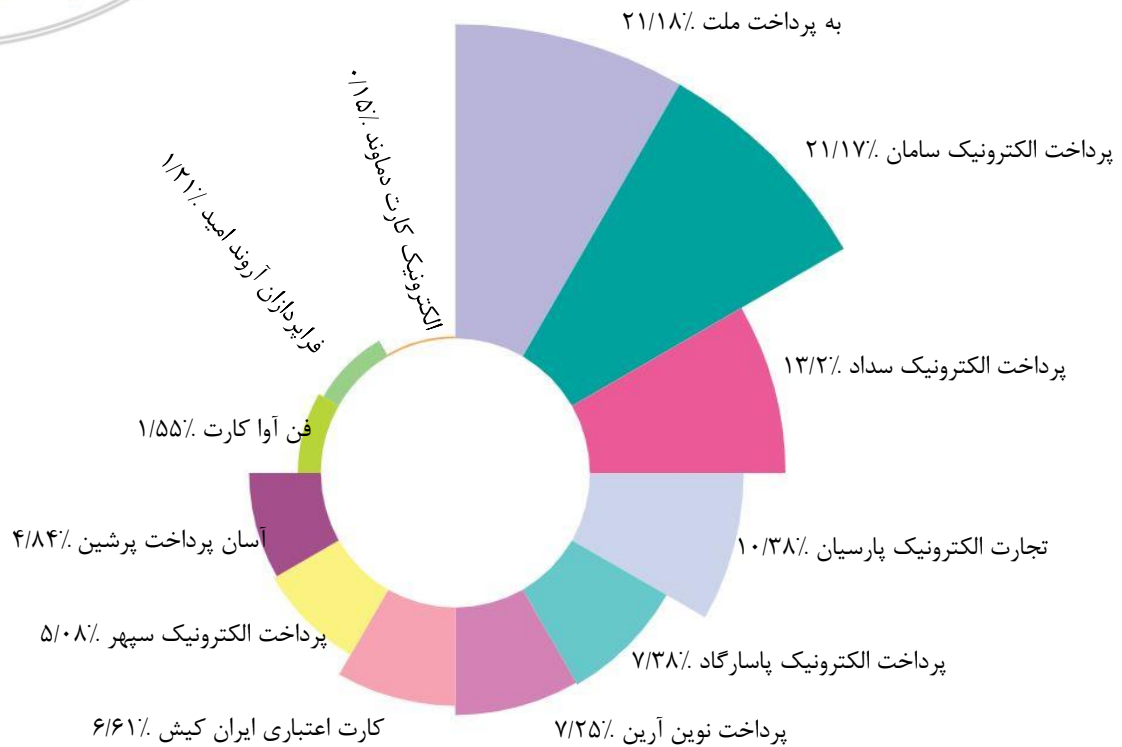
۴-۱-۱- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار

تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک kartی، در دو شکل ۴-۱ و ۴-۲ ترسیم شده است.

شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - اردیبهشت ۱۴۰۴

شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - اردیبهشت ۱۴۰۴

در شاخص سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها، به ترتیب شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با سهم ۲۰/۹۹ و شرکت "به پرداخت ملت" با سهم ۲۱/۱۸ درصدی جایگاه‌های اول را به خود اختصاص داده‌اند. در این ماه اختلاف سهم تعدادی شرکت "به پرداخت ملت" - دومین شرکت بازار از لحاظ تعداد تراکنش - و اختلاف مبلغی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" - دومین شرکت بازار از لحاظ مبلغی - با شرکت‌های پرداخت الکترونیک سامان و به پرداخت ملت به ترتیب حدود ۱/۸۸ و ۰/۰۱ درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش فروردین ماه سال ۱۴۰۴ حکایت از آن دارد که در مولفه سهم تعدادی، جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم مبلغ تراکنش‌ها نیز شرکت به پرداخت ملت با "یک" پله صعود در جایگاه "نخست" قرار گرفت. شرکت پرداخت الکترونیک سامان با "یک" پله نزول در جایگاه "دوم" قرار گرفت. شرکت پرداخت الکترونیک پاسارگاد با "یک" پله صعود در جایگاه "پنجم" قرار گرفت. شرکت پرداخت نوین آراین با "یک" پله نزول در جایگاه "ششم" قرار گرفت.

۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی فروردین ۱۴۰۳ و اردیبهشت ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

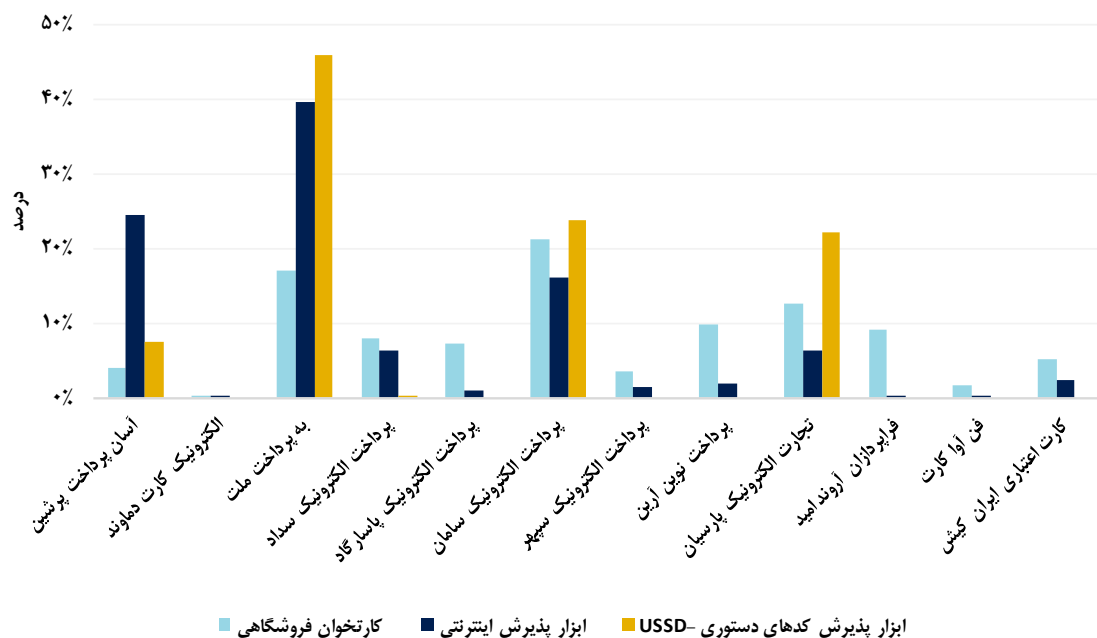
شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در اردیبهشت ماه با پوشش ۲۱/۲۸ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها، همانند ماه گذشته بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" نیز در هر دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کسب ۳۹/۸۱ و ۴۶/۰۷ درصد از سهم بازار، دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار می‌باشد.

جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۲۱٪	۴/۱۵٪	-۰/۰۶٪	۲۶/۲۰٪	۲۴/۴۵٪	-۱/۷۵٪	۷/۴۲٪	۷/۴۷٪	۰/۰۶٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۳٪	۰/۲۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۷/۰۵٪	۱۶/۹۹٪	-۰/۰۵٪	۳۷/۳۸٪	۳۹/۸۱٪	۲/۴۳٪	۴۶/۰۷٪	۴۶/۰۲٪	۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۹۱٪	۸/۰۰٪	۰/۱۰٪	۶/۳۷٪	۶/۴۵٪	۰/۰۷٪	۰/۴۱٪	۰/۳۳٪	-۰/۰۸٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۳۶٪	۷/۳۳٪	-۰/۰۳٪	۰/۹۳٪	۰/۹۲٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۲۲٪	۲۱/۲۸٪	۰/۰۶٪	۱۶/۱۴٪	۱۶/۱۶٪	۰/۰۲٪	۲۳/۲۸٪	۲۳/۹۱٪	۰/۶۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۴۷٪	۳/۵۰٪	۰/۰۳٪	۱/۳۸٪	۱/۳۷٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۹/۶۹٪	۹/۷۷٪	۰/۰۸٪	۱/۶۸٪	۱/۸۴٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۷۲٪	۱۲/۶۷٪	-۰/۰۵٪	۶/۵۵٪	۶/۳۷٪	-۰/۱۸٪	۲۲/۸۷٪	۲۲/۲۱٪	-۰/۶۶٪
فراپردازان آروند امید	۹/۴۸٪	۹/۱۰٪	-۰/۳۸٪	۰/۰۷٪	۰/۱۳٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۵۹٪	۱/۸۰٪	۰/۲۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۰۷٪	۵/۱۸٪	۰/۱۱٪	۲/۶۸٪	۲/۴۹٪	-۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها با ۰/۳۸ درصد کاهش به شرکت "فراپردازان آروند امید" تعلق دارد. بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی با رقم ۲/۴۳ درصد افزایش به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با رقم ۰/۶۶ درصد کاهش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز می‌باشد.

سهام شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۳-۴ نمایش داده شده است.

شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع تعداد تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در هر سه ابزار پذیرش کمترین سهم از کل تعداد و شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش کارت خوان فروشگاهی بیشترین سهم از کل تعداد را به خود اختصاص داده اند.

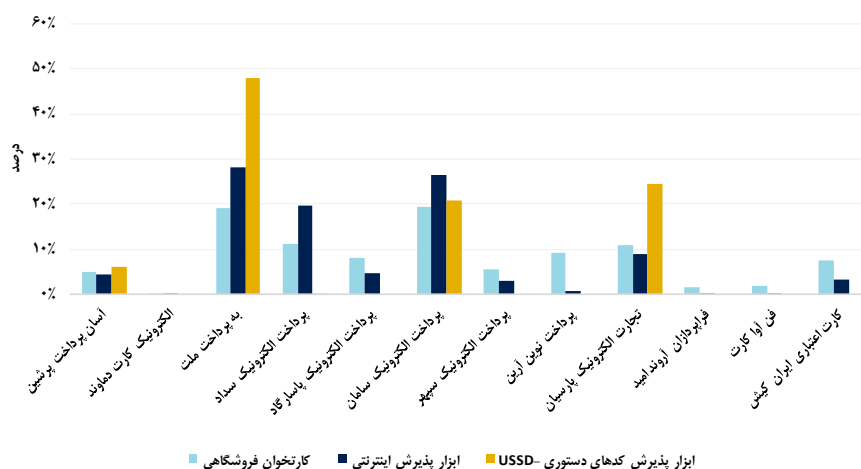
سهام مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴ در جدول ۲-۴ نمایش داده شده است. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۱۹/۵۴ درصدی از مبالغ بازار کارتخوان فروشگاهی، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" در اردیبهشت ماه، از مبالغ ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با پوشش ۴۸/۰۹ درصدی دارای بالاترین سهم می‌باشد. در ابزار پذیرش اینترنتی نیز شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۸/۱۰ درصدی دارای بالاترین سهم در این ابزار می‌باشد.

جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۵/۰۰٪	۴/۹۲٪	-۰/۰۷٪	۵/۲۰٪	۴/۵۴٪	-۰/۶۷٪	۶/۱۳٪	۶/۰۷٪	-۰/۰۵٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۰٪	۰/۱۹٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۸/۹۷٪	۱۹/۰۶٪	۰/۰۹٪	۲۷/۹۰٪	۲۸/۱۰٪	۰/۲۰٪	۴۷/۸۹٪	۴۸/۰۹٪	۰/۲۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۶۴٪	۱۱/۲۵٪	۰/۶۱٪	۱۷/۲۳٪	۱۹/۷۸٪	۲/۵۵٪	۰/۷۰٪	۰/۳۳٪	-۰/۳۷٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸/۴۳٪	۸/۲۲٪	-۰/۲۱٪	۴/۵۲٪	۴/۶۵٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۶۷٪	۱۹/۵۴٪	-۰/۱۴٪	۲۹/۷۱٪	۲۶/۶۳٪	-۳/۰۸٪	۲۰/۱۸٪	۲۰/۹۲٪	۰/۷۴٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۶۵٪	۵/۶۸٪	۰/۰۳٪	۳/۷۴٪	۳/۱۲٪	-۰/۶۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪
پرداخت نوین آریا	۹/۶۰٪	۹/۲۱٪	-۰/۳۹٪	۰/۶۰٪	۰/۷۵٪	۰/۱۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۹۹٪	۱۰/۸۱٪	-۰/۱۸٪	۸/۰۳٪	۸/۸۵٪	۰/۸۲٪	۲۵/۱۰٪	۲۴/۵۹٪	-۰/۵۳٪
فرایردان آروند امید	۱/۵۶٪	۱/۵۲٪	-۰/۰۴٪	۰/۰۸٪	۰/۲۰٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۸۰٪	۲/۰۱٪	۰/۲۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۵۰٪	۷/۶۰٪	۰/۱۰٪	۲/۹۷٪	۳/۳۶٪	۰/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های نسبت به ماه گذشته با افزایش ۰/۶۱ درصدی به شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" تعلق دارد. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش اینترنتی با کاهش ۳/۰۸ درصدی، بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۰/۷۴ درصد افزایش نیز دارای بیشترین اختلاف سهم در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد.

شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در اردیبهشت ۱۴۰۴ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع مبلغ تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در هر سه ابزار پذیرش کمترین سهم از کل مبلغ و شرکت به پرداخت ملت در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش کارت خوان فروشگاه‌های بیشترین سهم از کل مبلغ را به خود اختصاص داده‌اند.

۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۱/۳۵ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، در این ماه نیز بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" همچنین در حوزه تراکنش‌های مانده‌گیری با در اختیار داشتن ۱۸/۰۱ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را دارد. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با کسب ۲۵/۶۸ درصد از سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد.

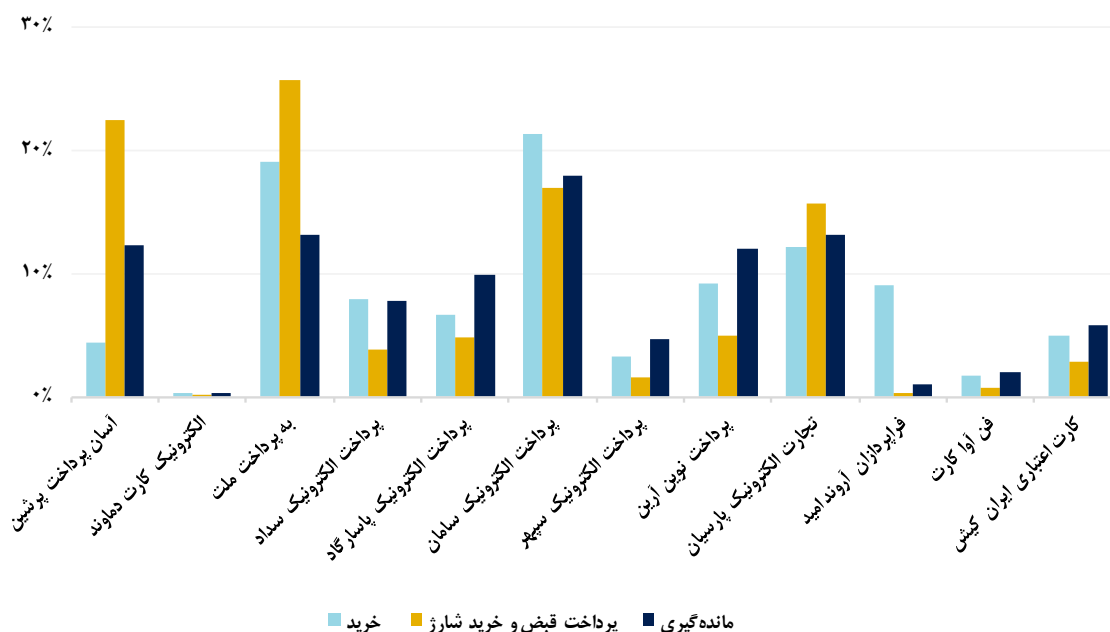
جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۳۹٪	۴/۳۳٪	-۰/۰۶٪	۲۲/۵۰٪	۲۲/۴۳٪	-۰/۰۷٪	۱۱/۷۷٪	۱۲/۳۳٪	+۰/۵۶٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۲٪	۰/۲۳٪	-۰/۰۹٪	۰/۰۹٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۲۶٪	۰/۲۵٪	-۰/۰۱٪
به پرداخت ملت	۱۸/۸۶٪	۱۹/۰۴٪	+۰/۱۷٪	۲۵/۹۳٪	۲۵/۶۸٪	-۰/۲۵٪	۱۲/۹۷٪	۱۳/۱۳٪	+۰/۱۶٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۸۶٪	۷/۹۶٪	+۰/۰۹٪	۳/۸۱٪	۳/۸۹٪	+۰/۰۸٪	۷/۸۰٪	۷/۷۵٪	-۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۷۴٪	۶/۷۰٪	-۰/۰۴٪	۴/۷۵٪	۴/۷۶٪	+۰/۰۱٪	۱۰/۲۰٪	۹/۸۸٪	-۰/۳۱٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۳۶٪	۲۱/۳۵٪	-۰/۰۱٪	۱۶/۶۹٪	۱۶/۹۰٪	+۰/۲۱٪	۱۸/۳۷٪	۱۸/۰۱٪	-۰/۳۶٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۳۰٪	۳/۳۱٪	+۰/۰۱٪	۱/۵۳٪	۱/۶۲٪	+۰/۰۸٪	۴/۵۸٪	۴/۶۰٪	+۰/۰۲٪
پرداخت نوین آریا	۹/۰۶٪	۹/۱۲٪	+۰/۰۶٪	۴/۶۵٪	۴/۹۳٪	+۰/۲۸٪	۱۲/۰۹٪	۱۲/۰۴٪	-۰/۰۵٪
تجارت الکترونیک پارس‌بان	۱۲/۲۹٪	۱۲/۲۱٪	-۰/۰۸٪	۱۶/۱۴٪	۱۵/۷۲٪	-۰/۴۳٪	۱۳/۳۱٪	۱۳/۲۱٪	-۰/۱۰٪
فراپردازان آرون‌امید	۹/۵۶٪	۹/۱۱٪	-۰/۴۵٪	۰/۳۵٪	۰/۳۴٪	-۰/۰۱٪	۰/۹۵٪	۰/۹۶٪	+۰/۰۱٪
فن آوا کارت	۱/۴۸٪	۱/۶۷٪	+۰/۲۰٪	۰/۶۹٪	۰/۷۴٪	+۰/۰۵٪	۱/۹۵٪	۲/۰۴٪	+۰/۱۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۴/۸۸٪	۴/۹۶٪	+۰/۰۸٪	۲/۸۶٪	۲/۹۰٪	+۰/۰۴٪	۵/۷۶٪	۵/۷۸٪	+۰/۰۲٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های خرید در ماه اردیبهشت نسبت به فروردین با کاهش ۰/۴۵ درصدی به شرکت "فراپردازان آروند امید" تعلق دارد. در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" با کاهش ۰/۴۳ درصدی دارای بیشترین اختلاف سهم تعدادی می‌باشد. بیشترین اختلاف سهم تعدادی در تراکنش‌های مانده‌گیری نیز شرکت "آسان پرداخت پرشین" با افزایش ۰/۵۶ درصدی دارای می‌باشد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

همچنین علاوه بر این سه سرویس، در این ماه ۱۶،۲۶۲ عدد تراکنش "درخواست تایید رمز کارت" و ۸،۴۲۵ عدد تراکنش "درخواست چکیده صورتحساب" در شرکت‌های "پرداخت الکترونیک پاسارگاد"، "الکترونیک کارت دماوند"، "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سپهر"، "فن آوا کارت" ثبت شده است.

شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اردیبهشت ۱۴۰۴

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در اردیبهشت ماه شرکت‌های "بده پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۱/۲۷

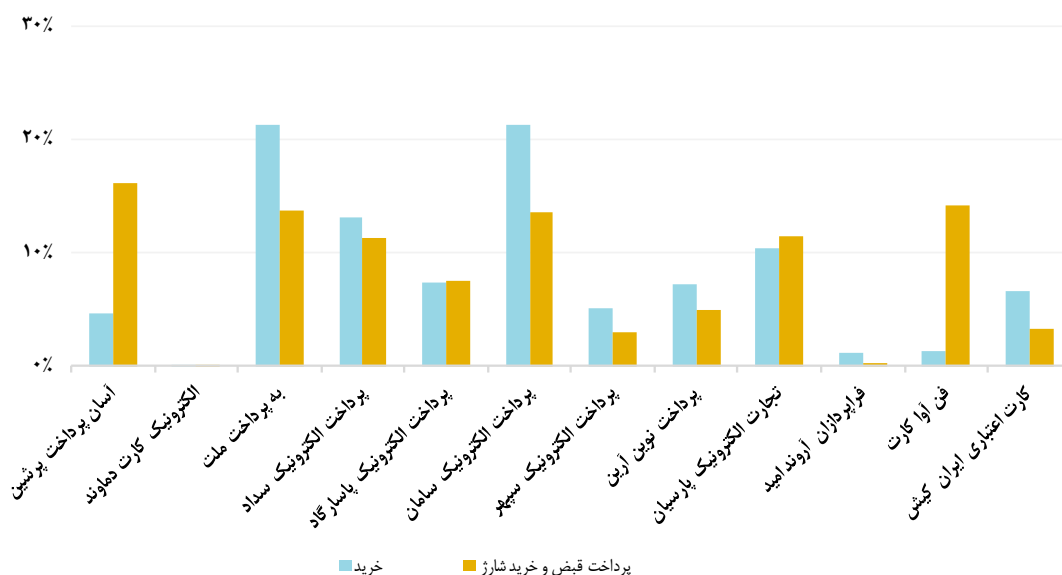
درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردند. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ اردیبهشت ماه با سهم مبلغی ۱۶/۲۰ درصدی بیشترین سهم مبلغی این نوع از تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت			سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف
۴/۹۰٪	۴/۶۹٪	-۰/۲۱٪	۱۹/۲۵٪	۱۶/۲۰٪	-۳/۰۵٪			
۰/۱۶٪	۰/۱۵٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۴٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪			
۲۰/۹۰٪	۲۱/۲۷٪	۰/۳۷٪	۱۶/۳۵٪	۱۳/۷۹٪	-۲/۵۷٪			
۱۱/۹۸٪	۱۳/۲۲٪	۱/۲۴٪	۱۱/۵۵٪	۱۱/۴۱٪	-۰/۱۴٪			
۷/۶۰٪	۷/۳۸٪	-۰/۲۱٪	۹/۰۴٪	۷/۶۲٪	-۱/۴۲٪			
۲۱/۸۲٪	۲۱/۲۷٪	-۰/۵۵٪	۱۳/۶۵٪	۱۳/۶۵٪	۰/۰۰٪			
۵/۲۸٪	۵/۱۱٪	-۰/۱۷٪	۲/۱۵٪	۲/۹۴٪	۰/۷۹٪			
۷/۷۶٪	۷/۲۸٪	-۰/۴۸٪	۴/۹۹٪	۵/۰۴٪	۰/۰۵٪			
۱۰/۳۸٪	۱۰/۳۶٪	-۰/۰۲٪	۱۲/۹۳٪	۱۱/۵۵٪	-۱/۳۷٪			
۱/۲۶٪	۱/۲۲٪	-۰/۰۳٪	۰/۳۸٪	۰/۲۷٪	-۰/۱۱٪			
۱/۳۸٪	۱/۳۹٪	۰/۰۱٪	۶/۶۲٪	۱۴/۱۸٪	۷/۵۷٪			
۶/۵۹٪	۶/۶۶٪	۰/۰۷٪	۳/۰۵٪	۳/۳۱٪	۰/۲۷٪			

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در ماه جاری و فروردین ماه با ۱/۲۴ درصد افزایش در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" گزارش شده است. این شاخص در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز با افزایش ۷/۵۷ درصدی، در شرکت "فن آوا کارت" مشاهده می‌شود.

شکل ۴-۶ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های سرویس‌های مختلف را در اردیبهشت ماه نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اردیبهشت ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت ناچیز است.

۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه گردیده تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴ را منعکس نموده است.

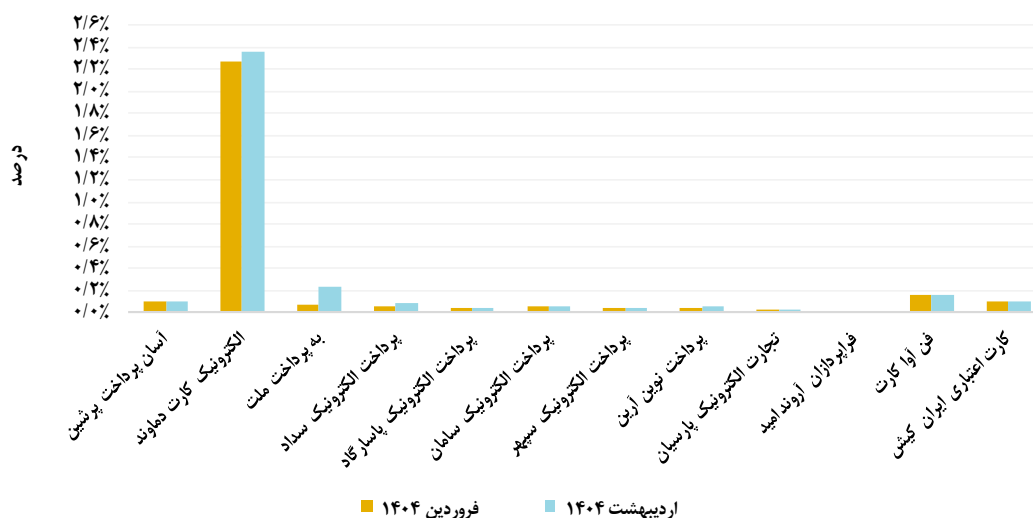
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		درصد تغییرات
	فروردین	اردیبهشت	
آسان پرداخت پرشین	۰/۱۰۱٪	۰/۱۰۰٪	-۰/۰۰۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۲/۲۷۶٪	۲/۳۵۸٪	۰/۰۸۳٪
به پرداخت ملت	۰/۰۷۳٪	۰/۲۳۳٪	۰/۱۶۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۶۳٪	۰/۰۸۵٪	۰/۰۲۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۰۵۱٪	۰/۰۴۲٪	-۰/۰۰۹٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۵۲٪	۰/۰۵۱٪	-۰/۰۰۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۴۲٪	۰/۰۴۳٪	۰/۰۰۱٪
پرداخت نوین آراین	۰/۰۴۹٪	۰/۰۵۴٪	۰/۰۰۵٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۲۳٪	۰/۰۲۶٪	۰/۰۰۳٪
فراپردازان آروند امید	۰/۰۱۲٪	۰/۰۱۳٪	۰/۰۰۱٪
فن آوا کارت	۰/۱۵۶٪	۰/۱۶۱٪	۰/۰۰۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۰۹۶٪	۰/۱۰۰٪	۰/۰۰۴٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه اردیبهشت شرکت "فراپردازان آروند امید"، با رقمی برابر با ۰/۰۱۳ درصد، بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را در میان سایر شرکت‌ها داشته است. در مقابل شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با کسب رقم ۲/۳۵۸ درصد بالاترین عدد شاخص مذکور را به خود اختصاص داده است.

در ماه جاری عملکرد بیشتر شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت به‌ویژه شرکت "به پرداخت ملت" به‌گونه‌ای بوده که سبب افزایش ۷۳/۸۷ درصدی در خطای پذیرندگی شبکه شده است. اطلاعات این جدول در شکل ۴-۷ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، با رقمی برابر با ۰/۰۰۹ درصد در شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" رخ داده است. همچنین شرکت "به پرداخت ملت" با رقم ۰/۱۶۰ درصد افزایش، بیشترین رشد را نسبت به سایر شرکت‌ها در این شاخص تجربه کرده است.

۴-۱-۵- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرfindال-هیرشمن

هیرشمن^۱ به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرfindال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^۲ شاخص هرfindال-هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه‌گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده

^۱ Herfindahl-Hirshman Index

^۲ برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کارو مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. درواقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرfindال-هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است.

می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

در جدول ۴-۷، این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای اردیبهشت ماه محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال - هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - اردیبهشت ۱۴۰۴

شاخص H-H و شرکت PSP		کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
آسان پرداخت پرشین		۱۷	۴	۵۹۸	۲۴	۵۶	۷
الکترونیک کارت دماوند		۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت		۲۸۹	۱۷	۱,۵۸۴	۴۰	۲,۱۲۲	۴۶
پرداخت الکترونیک سداد		۶۴	۸	۴۲	۶	۰	۰
پرداخت الکترونیک پاسارگاد		۵۴	۷	۱	۱	۰	۰
پرداخت الکترونیک سامان		۴۵۳	۲۱	۲۶۱	۱۶	۵۷۲	۲۴
پرداخت الکترونیک سپهر		۱۲	۳	۲	۱	۰	۰
پرداخت نوین آراین		۹۵	۱۰	۳	۲	۰	۰
تجارت الکترونیک پارسیان		۱۶۰	۱۳	۴۱	۶	۴۹۳	۲۲
فراپردازان آروند امید		۸۳	۹	۰	۰	۰	۰
فن آوا کارت		۳	۲	۰	۰	۰	۰
کارت اعتباری ایران کیش		۲۷	۵	۶	۲	۰	۰
جمع		۱,۲۵۷	-	۲,۵۳۸	-	۳,۲۴۳	-

در اردیبهشت ماه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاهی عددی حدود ۱,۲۵۷ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به ترتیب ارقامی در حدود ۲,۵۳۸ و ۳,۲۴۳ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست. به این معنا که تعداد کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف، شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) تاثیرگذار هستند. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در اردیبهشت ماه نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

H-H شاخص		کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD	
		فروردین	اردیبهشت	فروردین	اردیبهشت	فروردین	اردیبهشت
		۱,۲۶۱	۱,۲۵۷	-۴	۲,۴۶۰	۲,۵۳۸	۲,۴۴۳
		۷۸	۷۸	۳,۲۳۸	۳,۲۳۸	۵	۵

در ماه اردیبهشت شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) افزایش و در ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاهی کاهش داشته است. البته این تغییرات در آن‌ها حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر بیشتر شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. کاهش این شاخص نیز بیانگر کاهش تمرکز در شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت دارای سهم بالا و افزایش سهم سایر شرکت‌های بازار است.

۴-۱-۶- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای اردیبهشت ۱۴۰۴ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۹- محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس- اردیبهشت ۱۴۰۴

شاخص H-H و شرکت PSP		خرید		پرداخت قبض و خرید		مانده گیری
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
آسان پرداخت پرشین	۴	۱۹	۲۲	۵۰۳	۱۲	۱۵۲
الکترونیک کارت دماوند	۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت	۱۹	۳۶۲	۲۶	۶۶۰	۱۳	۱۷۲
پرداخت الکترونیک سداد	۸	۶۳	۴	۱۵	۸	۶۰
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷	۴۵	۵	۲۳	۱۰	۹۸
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱	۴۵۶	۱۷	۲۸۶	۱۸	۳۲۴
پرداخت الکترونیک سپهر	۳	۱۱	۲	۳	۵	۲۱
پرداخت نوین آراین	۹	۸۳	۵	۲۴	۱۲	۱۴۵
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲	۱۴۹	۱۶	۲۴۷	۱۳	۱۷۵
فراپردازان آروند امید	۹	۸۳	۰	۰	۱	۱
فن آوا کارت	۲	۳	۱	۱	۲	۴
کارت اعتباری ایران کیش	۵	۲۵	۳	۸	۶	۳۳
جمع	-	۱,۲۹۹	-	۱,۷۶۹	-	۱,۱۸۶

در اردیبهشت ماه شاخص هرفیندال - هیرشمن در تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری به ترتیب ۱،۲۹۹، ۱،۷۶۹ و ۱،۱۸۶ به دست آمده است (بین ۱،۰۰۰ تا ۱،۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این سرویس‌هاست. به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های سرویس‌های مذکور در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. اختلاف میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در ماه اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

HHI	خرید			پرداخت قبض و خرید شارژ			مانده‌گیری	
	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت
شاخص H-H	۱،۳۰۰	۱،۲۹۹	-۱	۱،۷۸۸	۱،۷۶۹	-۱۹	۱،۱۹۱	۱،۱۸۶
								-۵

در ماه اردیبهشت شاخص هرفیندال-هیرشمن در هر سه سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" کاهش داشته است. این تغییرات در هیچ‌یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را نسبت به ماه پیشین تغییر نداده است.

۴-۲- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص‌های حوزه‌ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می‌باشد. با توجه به آینده‌ی صنعت پرداخت در حوزه‌ی پرداخت-های کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتهای فروشگاهی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته است.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در دو ماه فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۱، ذکر شده است. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کسب سهم بازار ۱۵/۰۵ درصدی همانند ماه قبل به عنوان دارنده‌ی بالاترین تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی محسوب می‌گردد.

شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" نیز با سهم بازار ۴۸/۴۳ درصد همچنان از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می‌کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت‌ها با بازتعریف بعضی از کارخوان‌های فروشگاه‌های خود به عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم‌افزار کدهای دستوری (USSD) خود و بر بستر اینترنت می‌نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌کند تا با استفاده از نرم افزار این شرکت‌ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند. در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز همانند ماه قبل بخش قابل توجهی از سهم بازار ابزارهای کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی را با رقمی معادل با ۵۳/۶۳ درصد در اختیار دارد.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارخوان فروشگاه‌های			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۹۵٪	۴/۹۶٪	۰/۰۱٪	۲۵/۲۶٪	۲۵/۳۹٪	۰/۱۳٪	۵۳/۹۶٪	۵۳/۶۳٪	-۰/۳۳٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۵۲٪	۰/۵۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۲/۰۰٪	۱۲/۱۲٪	۰/۱۲٪	۳/۸۱٪	۳/۸۶٪	۰/۰۵٪	۲۲/۹۶٪	۲۳/۱۸٪	۰/۲۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۴۶٪	۷/۳۹٪	-۰/۰۷٪	۱/۳۴٪	۱/۱۶٪	-۰/۱۹٪	۰/۶۳٪	۰/۶۳٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۵/۴۳٪	۱۵/۰۵٪	-۰/۳۸٪	۲/۲۰٪	۲/۱۷٪	-۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۷۴٪	۱۴/۶۶٪	-۰/۰۸٪	۷/۳۹٪	۷/۵۸٪	۰/۱۹٪	۱۶/۰۱٪	۱۶/۱۰٪	۰/۰۸٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۷۹٪	۶/۸۷٪	۰/۰۹٪	۶/۸۷٪	۷/۰۷٪	۰/۲۰٪	۰/۲۳٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آریا	۱۲/۷۷٪	۱۲/۹۲٪	۰/۱۵٪	۰/۱۲٪	۰/۱۲٪	۰/۰۰٪	۰/۲۶٪	۰/۲۸٪	۰/۰۲٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۴۱٪	۱۰/۱۷٪	-۰/۲۴٪	۴۸/۸۸٪	۴۸/۴۳٪	-۰/۴۵٪	۴/۳۳٪	۴/۳۱٪	۰/۰۲٪
فرابرداران آروند امید	۳/۰۵٪	۳/۰۶٪	۰/۰۱٪	۰/۱۶٪	۰/۱۷٪	۰/۰۱٪	۰/۱۲٪	۰/۱۲٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۳/۸۸٪	۴/۱۴٪	۰/۲۶٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۰۰٪	۸/۱۲٪	۰/۱۳٪	۳/۹۰٪	۴/۰۰٪	۰/۱۰٪	۱/۴۹٪	۱/۴۹٪	۰/۰۰٪

در سهم تعدادی کارخوان‌های فروشگاه‌های، در شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با ۰/۳۸ درصد کاهش نسبت به ماه پیشین، بیشترین اختلاف رخ داده است. در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین تغییر سهم در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با کاهش ۰/۴۵ درصدی مشاهده می‌شود. در سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۰/۳۳ درصدی دارای بیشترین اختلاف نسبت به ماه گذشته است. سهم هریک از شرکت‌های PSP از تعداد کارخوان‌های فروشگاه‌های، ابزار پذیرش اینترنتی کدهای دستوری (USSD) تراکنش‌دار در دو ماه متوالی فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۲ ارائه

شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار با کسب ۱۵/۱۶ درصد بالاترین سهم را در اختیار دارد. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب سهم ۴۴/۰۰ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش‌دار اینترنتی را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۵۵/۴۱ درصد بیشترین سهم بازار ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار کدهای دستوری (USSD) را نیز در دست دارد.

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف	فروردین	اردیبهشت	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۳۹٪	۴/۳۵٪	-۰/۰۴٪	۵/۲۳٪	۴/۲۵٪	-۰/۹۸٪	۷/۰۵٪	۷/۶۴٪	+۰/۵۹٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۰٪	۰/۴۰٪	۰/۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۲/۷۴٪	۱۲/۹۷٪	+۰/۲۳٪	۱۹/۰۷٪	۱۹/۲۱٪	+۰/۱۴٪	۱۶/۰۳٪	۱۵/۹۲٪	-۰/۱۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۸۹٪	۷/۹۰٪	+۰/۰۱٪	۴/۷۳٪	۴/۵۹٪	-۰/۱۴٪	۸/۳۳٪	۸/۲۸٪	-۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۵/۴۲٪	۱۴/۹۷٪	-۰/۴۵٪	۳/۳۴٪	۳/۴۰٪	+۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۵/۱۶٪	۱۵/۱۶٪	۰/۰۰٪	۴۴/۹۳٪	۴۴/۰۰٪	-۰/۹۳٪	۵۵/۷۷٪	۵۵/۴۱٪	-۰/۳۶٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۳۹٪	۶/۴۵٪	+۰/۰۷٪	۱۵/۸۳٪	۱۶/۲۱٪	+۰/۳۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آریا	۱۳/۸۳٪	۱۳/۹۴٪	+۰/۱۱٪	۰/۴۴٪	۰/۴۸٪	+۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسین	۹/۶۹٪	۹/۵۴٪	-۰/۱۴٪	۴/۱۱٪	۴/۰۴٪	-۰/۰۷٪	۱۲/۸۲٪	۱۲/۷۴٪	-۰/۰۸٪
فراپدازان آروند امید	۲/۷۹٪	۲/۷۶٪	-۰/۰۳٪	۰/۲۷٪	۰/۳۰٪	+۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۳/۳۳٪	۳/۵۴٪	+۰/۲۱٪	۰/۰۷٪	۰/۰۸٪	+۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۹۷٪	۸/۰۲٪	+۰/۰۵٪	۱/۹۷٪	۳/۴۴٪	+۱/۴۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

سهم بازار کارتخوان فروشگاهی شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کاهش ۰/۴۵ درصدی، بیشترین اختلاف را داشته است. در سهم بازار ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با افزایش ۱/۴۸ بالاترین تفاضل را داشته است. سهم بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش‌دار شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز با افزایش ۰/۵۹ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد.

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی

کارتخوان فروشگاهی به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^۱ تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاهی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاهی در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور

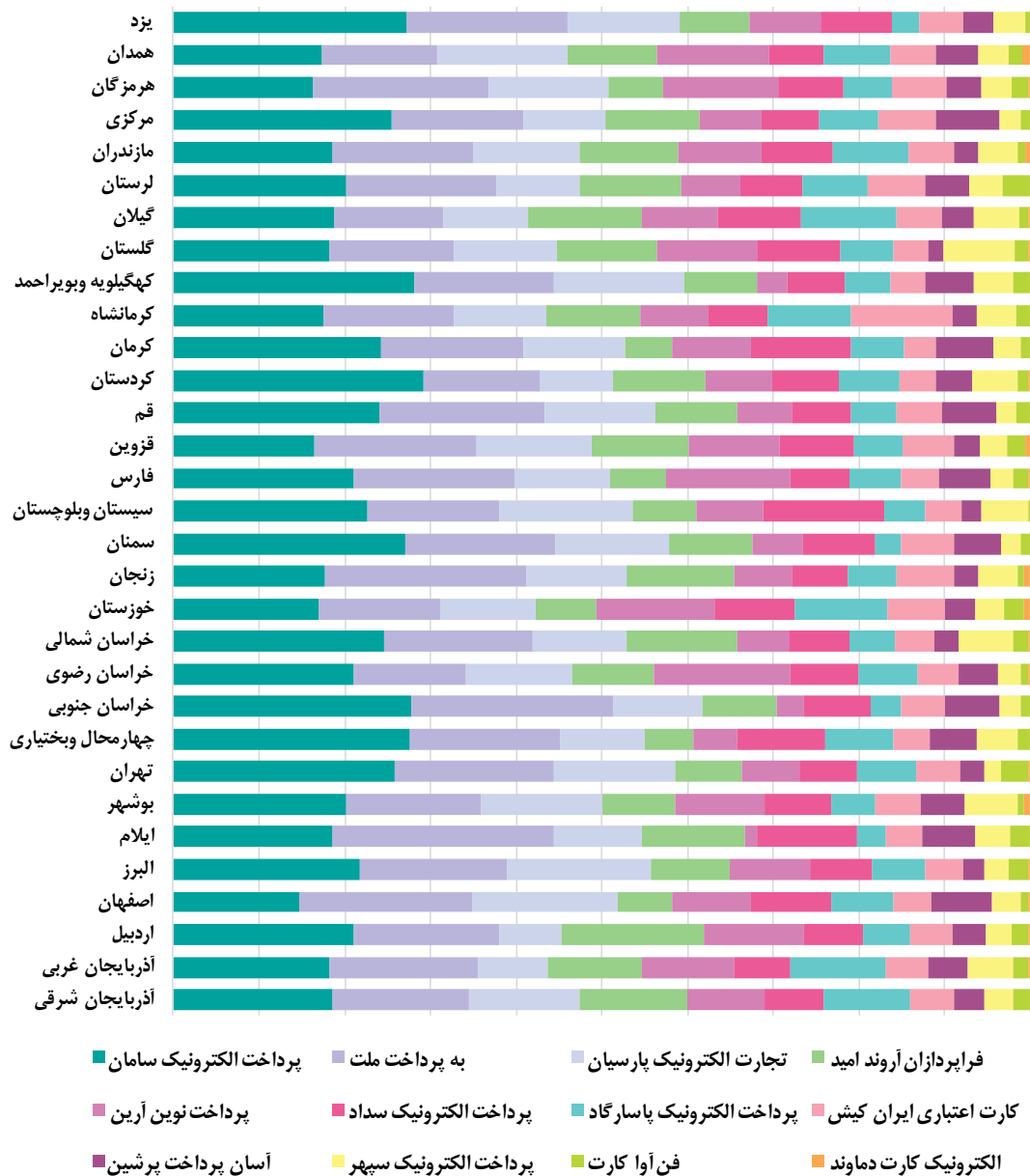
سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور در اردیبهشت ماه در جدول ۴-۱۳ ارائه شده است. در مجموع شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تقریباً در اکثر استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی پشتیبانی می‌نمایند.

^۱ سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در اردیبهشت ماه نزدیک به ۹۱ درصد بوده که حدود ۷۷ درصد مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش های کارتخوان فروشگاه های تفکیک استان اردیبهشت ۱۴۰۴

استان	اسان پرداخت پرسین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسبان	فرابانک آریا	فن آ کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۳/۵۹٪	-۱/۱۱٪	۱۶/۰۱٪	۶/۹۳٪	۱۰/۰۳٪	۱۸/۵۰٪	۳/۳۵٪	۹/۰۰٪	۱۲/۹۰٪	۱۲/۶۲٪	۱/۸۸٪	۵/۱۰٪
آذربایجان غربی	۴/۵۵٪	-۱/۱۴٪	۱۷/۳۴٪	۶/۶۳٪	۱۱/۱۴٪	۱۸/۲۴٪	۵/۳۳٪	۱۰/۷۶٪	۸/۰۷٪	۱۱/۰۰٪	۱/۷۹٪	۵/۰۱٪
اردبیل	۳/۹۳٪	-۱/۲۳٪	۱۷/۰۶٪	۶/۷۷٪	۵/۶۱٪	۲۱/۰۰٪	۳/۰۲٪	۱۱/۷۳٪	۷/۲۵٪	۱۶/۶۳٪	۱/۹۱٪	۴/۸۷٪
اصفهان	۷/۰۴٪	-۱/۲۴٪	۲۰/۲۱٪	۹/۴۲٪	۷/۲۶٪	۱۴/۶۹٪	۳/۳۶٪	۹/۲۲٪	۱۷/۰۲٪	۶/۲۷٪	-۱/۹۴٪	۴/۳۳٪
البرز	۲/۴۶٪	-۱/۲۴٪	۱۷/۱۱٪	۷/۱۷٪	۶/۲۲٪	۲۱/۸۴٪	۲/۷۴٪	۹/۳۱٪	۱۶/۸۰٪	۹/۲۳٪	۲/۳۴٪	۴/۵۳٪
ایلام	۶/۱۷٪	-۱/۰۲٪	۲۵/۷۴٪	۱۱/۶۶٪	۳/۴۸٪	۱۸/۶۰٪	۴/۰۳٪	۱/۲۷٪	۱۰/۲۵٪	۱۲/۲۰٪	۲/۳۴٪	۴/۲۵٪
یوشهر	۵/۱۹٪	-۱/۷۱٪	۱۵/۶۸٪	۷/۹۵٪	۴/۹۹٪	۲۰/۱۸٪	۶/۱۱٪	۱۰/۴۳٪	۱۴/۱۳٪	۸/۵۱٪	-۱/۸۳٪	۵/۳۱٪
تهران	۲/۸۳٪	-۱/۱۷٪	۱۸/۵۴٪	۶/۷۱٪	۷/۰۵٪	۲۵/۸۶٪	۲/۰۸٪	۶/۶۲٪	۱۴/۱۳٪	۷/۸۶٪	۳/۱۷٪	۴/۹۷٪
چهارمحال وبختیاری	۵/۴۵٪	-۱/۱۲٪	۱۷/۶۳٪	۱۰/۲۳٪	۸/۰۲٪	۲۷/۵۳٪	۴/۷۴٪	۵/۲۲٪	۹/۹۰٪	۵/۵۶٪	۱/۲۶٪	۴/۲۴٪
خراسان جنوبی	۶/۳۷٪	-۱/۱۳٪	۳۳/۵۴٪	۷/۷۹٪	۳/۰۶٪	۲۷/۸۳٪	۲/۵۳٪	۳/۰۷٪	۱۰/۴۱٪	۸/۶۷٪	-۱/۹۵٪	۵/۱۲٪
خراسان رضوی	۴/۴۸٪	-۱/۱۹٪	۱۳/۱۹٪	۸/۰۱٪	۶/۸۲٪	۲۱/۰۲٪	۷/۲۳٪	۱۵/۹۸٪	۱۲/۳۸٪	۹/۴۶٪	-۱/۹۳٪	۴/۸۲٪
خراسان شمالی	۲/۸۵٪	-۱/۲۸٪	۱۷/۴۰٪	۷/۲۳٪	۵/۲۰٪	۲۴/۵۶٪	۶/۳۸٪	۵/۸۸٪	۱۰/۹۹٪	۱۲/۹۴٪	۱/۶۴٪	۴/۶۶٪
خوزستان	۳/۵۹٪	-۱/۷۸٪	۱۴/۲۸٪	۹/۳۶٪	۱۰/۹۳٪	۱۶/۹۱٪	۳/۳۷٪	۱۳/۸۱٪	۱۱/۱۸٪	۶/۹۵٪	۲/۲۹٪	۶/۵۶٪
زنجان	۲/۹۴٪	-۱/۷۲٪	۲۳/۶۸٪	۱۱/۶۸٪	۵/۶۰٪	۱۷/۶۱٪	۴/۴۸٪	۶/۶۴٪	۱۱/۱۵٪	۱۱/۵۴٪	-۱/۸۱٪	۶/۶۶٪
سمنان	۵/۴۴٪	-۱/۰۲٪	۱۷/۶۱٪	۸/۵۳٪	۲/۹۹٪	۲۷/۰۵٪	۲/۳۵٪	۵/۷۹٪	۱۳/۱۵٪	۹/۷۹٪	۱/۰۵٪	۶/۲۳٪
سیستان و بلوچستان	۲/۳۴٪	-۱/۰۲٪	۱۵/۳۰٪	۱۴/۱۵٪	۴/۷۶٪	۲۲/۶۶٪	۵/۳۴٪	۷/۷۵٪	۱۵/۷۱٪	۷/۴۳٪	-۱/۲۶٪	۴/۲۸٪
فارس	۵/۹۹٪	-۱/۱۵٪	۱۸/۷۹٪	۶/۷۸٪	۶/۱۰٪	۲۱/۱۱٪	۲/۷۳٪	۱۴/۵۳٪	۱۱/۰۳٪	۶/۶۳٪	۱/۸۱٪	۴/۴۶٪
قزوین	۳/۰۵٪	-۱/۵۶٪	۱۸/۹۹٪	۸/۵۳٪	۵/۶۶٪	۱۶/۳۹٪	۳/۲۹٪	۱۰/۶۴٪	۱۳/۴۳٪	۱۱/۴۰٪	۲/۰۶٪	۶/۰۳٪
قم	۶/۳۸٪	-۱/۰۱٪	۱۹/۳۱٪	۶/۹۳٪	۵/۲۵٪	۲۴/۱۱٪	۲/۳۰٪	۶/۴۳٪	۱۲/۹۱٪	۹/۴۱٪	۱/۶۶٪	۵/۳۱٪
کردستان	۴/۲۲٪	-۱/۱۴٪	۱۳/۷۳٪	۷/۸۳٪	۶/۹۳٪	۲۹/۱۱٪	۵/۴۲٪	۷/۷۵٪	۸/۵۵٪	۱۰/۷۸٪	۱/۲۹٪	۴/۲۶٪
کرمان	۶/۷۹٪	-۱/۰۵٪	۱۶/۴۸٪	۱۱/۶۱٪	۶/۱۲٪	۲۴/۳۲٪	۳/۱۰٪	۹/۳۳٪	۱۱/۹۰٪	۵/۴۳٪	۱/۰۷٪	۳/۸۱٪
کرمانشاه	۲/۸۰٪	-۱/۰۳٪	۱۵/۲۰٪	۶/۸۴٪	۹/۷۲٪	۱۷/۶۱٪	۴/۵۶٪	۸/۰۰٪	۱۰/۷۰٪	۱۰/۹۳٪	۱/۶۱٪	۱۲/۰۰٪
کهگیلویه وبویراحمد	۵/۷۸٪	-۱/۰۲٪	۱۶/۳۹٪	۶/۵۸٪	۵/۳۷٪	۲۸/۰۷٪	۴/۵۳٪	۳/۵۴٪	۱۵/۱۰٪	۸/۶۳٪	۱/۹۷٪	۴/۰۳٪
گلستان	۱/۹۰٪	-۱/۲۵٪	۱۴/۳۹٪	۹/۶۷٪	۶/۲۲٪	۱۸/۳۰٪	۸/۳۳٪	۱۱/۷۷٪	۱۲/۱۱٪	۱۱/۶۳٪	۱/۴۸٪	۳/۹۶٪
گیلان	۳/۷۳٪	-۱/۲۵٪	۱۲/۷۱٪	۹/۶۳٪	۱۱/۲۳٪	۱۸/۷۴٪	۵/۳۲٪	۸/۸۵٪	۹/۹۱٪	۱۳/۳۴٪	۱/۰۷٪	۵/۲۳٪
لرستان	۵/۱۵٪	-۱/۰۱٪	۱۷/۴۵٪	۷/۱۳٪	۷/۵۸٪	۲۰/۱۷٪	۳/۹۴٪	۷/۰۱٪	۹/۷۷٪	۱۱/۸۶٪	۳/۱۴٪	۶/۷۹٪
مازندران	۲/۷۸٪	-۱/۵۶٪	۱۶/۴۸٪	۸/۳۰٪	۸/۸۳٪	۱۸/۶۳٪	۴/۶۳٪	۹/۷۱٪	۱۲/۳۵٪	۱۱/۵۵٪	-۱/۹۳٪	۵/۲۸٪
مرکزی	۷/۵۳٪	-۱/۰۳٪	۱۵/۳۳٪	۶/۶۹٪	۶/۹۷٪	۲۵/۵۱٪	۲/۵۰٪	۷/۲۰٪	۹/۶۷٪	۱۰/۸۹٪	۱/۰۰٪	۶/۶۸٪
هرمزگان	۴/۱۰٪	-۱/۱۹٪	۲۰/۶۳٪	۷/۵۸٪	۵/۶۹٪	۱۶/۲۳٪	۳/۴۲٪	۱۳/۳۸٪	۱۳/۹۳٪	۶/۴۳٪	۲/۰۴٪	۶/۳۹٪
همدان	۵/۰۶٪	-۱/۸۶٪	۱۳/۳۹٪	۶/۳۱٪	۷/۸۰٪	۱۷/۳۲٪	۳/۵۶٪	۱۳/۰۷٪	۱۵/۳۱٪	۱۰/۴۲٪	۱/۵۸٪	۵/۳۲٪
یزد	۳/۴۸٪	-۱/۰۸٪	۱۸/۸۷٪	۸/۴۷٪	۳/۱۸٪	۲۷/۱۷٪	۳/۶۹٪	۸/۲۰٪	۱۳/۰۷٪	۸/۱۵٪	-۱/۵۵٪	۵/۱۱٪

سهم بازار هر یک از شرکت های PSP از تعداد تراکنش های کارتخوان فروشگاه های تفکیک استان های کشور برای اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان‌ها- اردیبهشت ۱۴۰۴

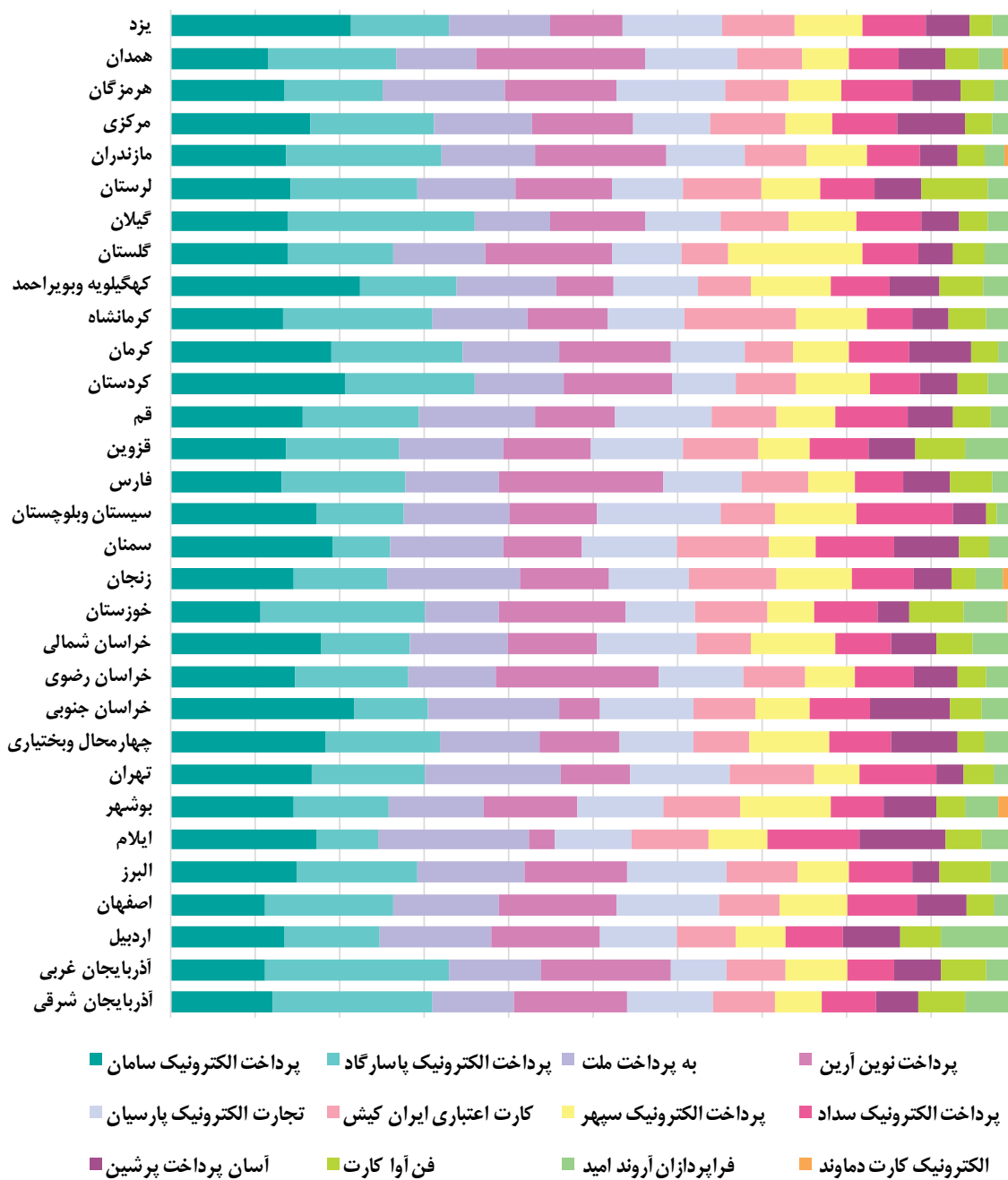
۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای آبان ماه نشان می‌دهد. شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "پرداخت الکترونیک پاسارگاد"، "به پرداخت ملت" بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - اردیبهشت ۱۴۰۴

استان	سهم بازار شرکت PSP	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرن	تجارت الکترونیک پارسین	فایربردان آوند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۴/۹۴٪	۰/۲۵٪	۹/۵۳٪	۶/۴۸٪	۱۸/۹۶٪	۱۲/۰۹٪	۵/۵۶٪	۱۳/۴۸٪	۱۰/۱۰٪	۵/۷۸٪	۷/۳۴٪
آذربایجان غربی	۵/۵۲٪	۰/۲۳٪	۱۰/۸۵٪	۵/۵۳٪	۲۱/۷۹٪	۱۱/۱۹٪	۷/۲۷٪	۱۵/۳۱٪	۶/۵۸٪	۳/۳۴٪	۷/۰۶٪
اردبیل	۶/۸۶٪	۰/۴۸٪	۱۳/۲۹٪	۶/۷۰٪	۱۱/۱۵٪	۱۳/۵۰٪	۵/۸۶٪	۱۲/۸۴٪	۹/۰۴٪	۸/۳۸٪	۷/۰۸٪
اصفهان	۵/۷۹٪	۰/۳۴٪	۱۲/۵۵٪	۸/۳۴٪	۱۵/۱۳٪	۱۱/۱۴٪	۷/۹۳٪	۱۳/۹۰٪	۱۲/۲۶٪	۲/۲۰٪	۷/۱۰٪
البرز	۳/۱۹٪	۰/۳۹٪	۱۲/۶۵٪	۷/۴۰٪	۱۴/۸۳٪	۶/۱۸٪	۱۲/۱۳٪	۱۱/۷۸٪	۲/۴۸٪	۶/۲۰٪	۸/۴۰٪
ایلام	۱۰/۳۲٪	۰/۰۷٪	۱۷/۷۷٪	۱۰/۷۴٪	۷/۲۶٪	۱۷/۲۵٪	۷/۰۷٪	۳/۱۴٪	۹/۰۶٪	۳/۸۷٪	۹/۰۳٪
بوشهر	۶/۳۳٪	۲/۱۲٪	۸/۳۲٪	۶/۲۹٪	۱۱/۱۹٪	۱۴/۶۳٪	۱۰/۹۵٪	۱۰/۱۹٪	۳/۴۵٪	۴/۱۵٪	۹/۱۴٪
تهران	۳/۳۱٪	۰/۳۴٪	۱۶/۰۶٪	۹/۰۹٪	۱۳/۴۴٪	۱۴/۶۰٪	۵/۲۴٪	۱۱/۸۲٪	۲/۲۲٪	۳/۵۶٪	۱۰/۱۰٪
چهارمحال و بختیاری	۷/۷۱٪	۰/۴۴٪	۱۱/۶۹٪	۷/۴۰٪	۱۳/۵۹٪	۱۸/۳۶٪	۹/۵۲٪	۹/۴۷٪	۸/۸۲٪	۳/۲۶٪	۶/۵۰٪
خراسان جنوبی	۹/۴۱٪	۰/۵۷٪	۱۵/۵۸٪	۷/۲۸٪	۸/۵۹٪	۲۱/۷۶٪	۶/۲۳٪	۴/۸۰٪	۱۱/۰۶٪	۳/۴۱٪	۷/۴۳٪
خراسان رضوی	۵/۲۱٪	۰/۴۵٪	۱۰/۵۱٪	۷/۰۰٪	۱۳/۲۶٪	۱۴/۷۸٪	۵/۷۹٪	۱۹/۲۵٪	۹/۹۷٪	۲/۹۸٪	۷/۳۷٪
خراسان شمالی	۵/۳۰٪	۰/۴۸٪	۱۱/۶۴٪	۶/۵۰٪	۱۰/۵۱٪	۱۷/۸۲٪	۱۰/۰۵٪	۱۰/۵۶٪	۱۱/۶۲٪	۴/۶۹٪	۶/۵۴٪
خوزستان	۳/۸۳٪	۱/۰۳٪	۸/۹۱٪	۷/۴۷٪	۱۹/۴۱٪	۱۰/۵۸٪	۵/۶۴٪	۱۴/۸۹٪	۸/۳۳٪	۵/۱۴٪	۸/۴۳٪
زنجان	۴/۴۰٪	۱/۵۱٪	۱۵/۷۱٪	۷/۲۶٪	۱۱/۰۷٪	۱۴/۵۰٪	۹/۰۰٪	۱۰/۵۱٪	۹/۴۷٪	۳/۲۳٪	۱۰/۴۴٪
سمنان	۷/۷۱٪	۰/۱۵٪	۱۳/۵۴٪	۹/۲۱٪	۶/۷۷٪	۱۹/۱۳٪	۵/۵۸٪	۹/۳۰٪	۱۱/۲۱٪	۲/۹۱٪	۱۰/۸۹٪
سیستان و بلوچستان	۴/۰۳٪	۰/۱۰٪	۱۲/۵۲٪	۱۱/۴۰٪	۱۰/۲۶٪	۱۷/۲۵٪	۹/۶۱٪	۱۰/۴۷٪	۱۴/۵۱٪	۲/۰۷٪	۶/۵۳٪
فارس	۵/۵۱٪	۰/۷۳٪	۱۱/۰۶٪	۵/۷۷٪	۱۴/۸۸٪	۱۳/۱۵٪	۵/۶۳٪	۱۹/۵۶٪	۹/۲۳٪	۲/۰۷٪	۷/۸۲٪
قزوین	۵/۵۱٪	۰/۸۲٪	۱۲/۳۱٪	۶/۹۶٪	۱۳/۴۱٪	۱۳/۶۹٪	۶/۱۰٪	۱۰/۳۱٪	۱۰/۸۲٪	۵/۱۹٪	۹/۰۵٪
قم	۵/۲۳٪	۰/۰۵٪	۱۳/۷۵٪	۸/۶۰٪	۱۳/۷۰٪	۱۵/۶۰٪	۶/۹۴٪	۹/۴۶٪	۱۱/۵۶٪	۲/۹۶٪	۷/۷۱٪
کردستان	۴/۵۰٪	۰/۳۵٪	۱۰/۴۶٪	۵/۹۸٪	۱۵/۳۷٪	۲۰/۶۴٪	۸/۷۵٪	۱۲/۸۶٪	۷/۵۷٪	۳/۰۰٪	۷/۰۶٪
کرمان	۷/۱۹٪	۰/۱۵٪	۱۱/۳۷٪	۷/۲۶٪	۱۵/۶۴٪	۱۸/۹۲٪	۶/۶۱٪	۱۳/۲۶٪	۸/۷۳٪	۱/۸۳٪	۵/۶۸٪
کرمانشاه	۴/۳۰٪	۰/۱۴٪	۱۱/۲۷٪	۵/۴۲٪	۱۷/۷۱٪	۱۳/۲۹٪	۸/۳۷٪	۹/۴۷٪	۹/۰۴٪	۳/۳۸٪	۱۲/۲۳٪
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۹۷٪	۰/۰۸٪	۱۱/۷۲٪	۶/۹۱٪	۱۱/۴۶٪	۲۲/۲۶٪	۹/۳۹٪	۶/۹۰٪	۱۰/۰۵٪	۳/۶۷٪	۶/۲۵٪
گلستان	۴/۱۱٪	۰/۵۶٪	۱۰/۹۰٪	۶/۶۷٪	۱۲/۸۵٪	۱۳/۸۵٪	۱۴/۹۹٪	۱۴/۹۹٪	۸/۱۴٪	۳/۱۸٪	۵/۶۸٪
گیلان	۴/۴۹٪	۰/۴۲٪	۸/۹۳٪	۷/۶۶٪	۲۲/۱۷٪	۱۳/۱۷٪	۸/۱۳٪	۱۱/۲۶٪	۲/۵۵٪	۳/۵۵٪	۷/۹۷٪
لرستان	۵/۵۲٪	۰/۰۳٪	۱۱/۷۲٪	۶/۳۵٪	۱۵/۰۰٪	۱۴/۱۱٪	۷/۰۱٪	۱۱/۳۳٪	۸/۴۲٪	۳/۱۹٪	۹/۳۰٪
مازندران	۴/۴۵٪	۱/۲۶٪	۱۱/۲۰٪	۶/۱۲٪	۱۸/۳۵٪	۱۳/۶۴٪	۷/۲۷٪	۱۵/۴۴٪	۹/۳۸٪	۲/۳۴٪	۷/۲۳٪
مرکزی	۸/۰۳٪	۰/۱۵٪	۱۱/۴۹٪	۷/۵۴٪	۱۴/۶۳٪	۱۶/۵۷٪	۵/۵۸٪	۱۲/۰۰٪	۹/۱۴٪	۲/۷۱٪	۸/۹۸٪
هرمزگان	۵/۷۱٪	۰/۸۵٪	۱۴/۵۰٪	۸/۳۹٪	۱۱/۵۳٪	۱۳/۵۴٪	۶/۱۰٪	۱۳/۱۹٪	۱۲/۷۸٪	۱/۷۹٪	۷/۶۵٪
همدان	۵/۴۱٪	۱/۵۵٪	۹/۵۴٪	۶/۰۲٪	۱۵/۱۳٪	۱۱/۵۳٪	۵/۵۱٪	۱۰/۸۹٪	۲/۸۲٪	۳/۹۹٪	۷/۵۷٪
یزد	۵/۱۸٪	۰/۴۴٪	۱۱/۹۷٪	۷/۴۸٪	۲۱/۲۹٪	۱۱/۶۵٪	۸/۱۲٪	۸/۵۳٪	۱۱/۸۱٪	۲/۳۷٪	۸/۵۰٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره اردیبهشت ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد.

شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - اردیبهشت ۱۴۰۴

۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است^۱. عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جاییابی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در اردیبهشت ماه محاسبه شده است.

^۱ این شاخص به عبارتی همان متوسط تعداد تراکنش کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت است که نسبت به کل نرمالایز شده است.

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

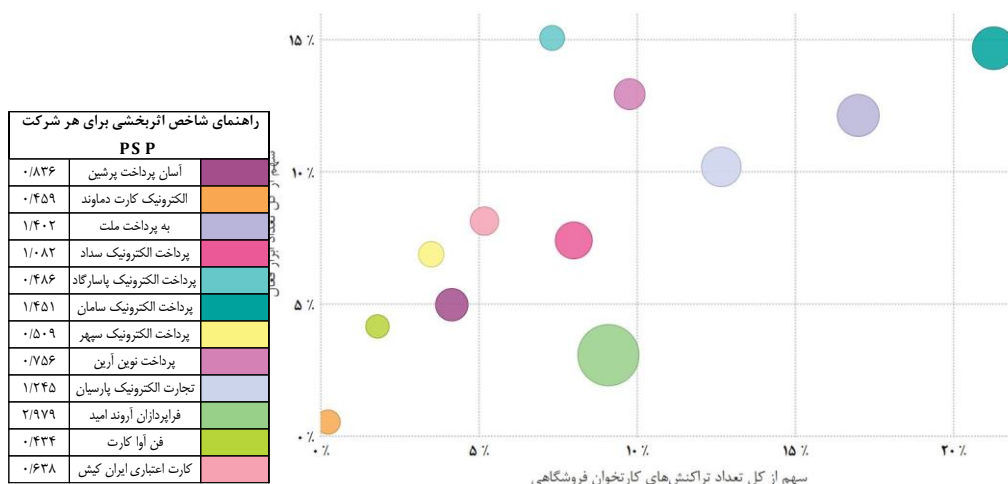
شرکت	کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی		اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی	
	سهم از کل تعداد تراکنش‌ها	سهم از کل تعداد ابزار	فروردین	اردیبهشت
آسان پرداخت پرشین	۴/۱۵٪	۴/۹۶٪	۰/۸۵۰	۰/۸۳۶
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۴٪	۰/۵۲٪	۰/۴۴۳	۰/۴۵۹
به پرداخت ملت	۱۶/۹۹٪	۱۲/۱۲٪	۱/۴۲۰	۱/۴۰۲
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۰۰٪	۷/۳۹٪	۱/۰۶۰	۱/۰۸۲
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۳۲٪	۱۵/۰۵٪	۰/۴۷۷	۰/۴۸۶
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۲۸٪	۱۴/۶۶٪	۱/۴۴۰	۱/۴۵۱
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۵۰٪	۶/۸۷٪	۰/۵۱۱	۰/۵۰۹
پرداخت نوین آراین	۹/۷۷٪	۱۲/۹۲٪	۰/۷۵۸	۰/۷۵۶
تجارت الکترونیک پارس‌بان	۱۲/۶۷٪	۱۰/۱۷٪	۱/۲۲۱	۱/۲۴۵
فراپدازان آروند امید	۹/۱۰٪	۳/۰۶٪	۳/۱۱۰	۲/۹۷۹
فن آوا کارت	۱/۸۰٪	۴/۱۴٪	۰/۴۱۰	۰/۴۳۴
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۱۸٪	۸/۱۲٪	۰/۶۳۴	۰/۶۳۸

در اردیبهشت ماه شرکت‌های "فراپدازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارس‌بان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌ها بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

بیشترین تغییر در میزان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شرکت "فراپدازان آروند امید" با ۰/۱۳۱ واحد کاهش گزارش می‌شود. این امر به دلیل کاهش سهم تعداد تراکنش‌ها و افزایش تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های آن ارزیابی می‌شود. با توجه به متغیر بودن روند و مقدار رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتخوان فروشگاه‌های آن‌ها، شاخص مذکور در هریک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد.

شکل ۴-۱۰، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP را برای دوره اردیبهشت ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاهی فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP - اردیبهشت ۱۴۰۴

اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاهی در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار^۱ در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار بازتعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است.

^۱ با حداقل یک تراکنش در ماه.

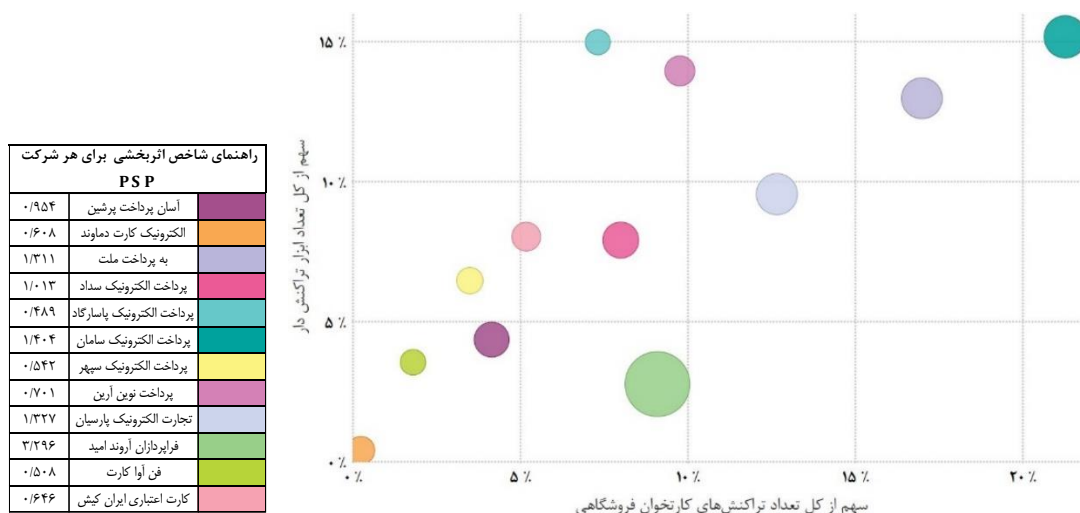
جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار در اردیبهشت ماه محاسبه و ارائه می‌نماید.

جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت - فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

شرکت	کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار		اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار	
	سهم از کل تعداد تراکنش‌ها	سهم از کل تعداد ابزار	فروردین	اردیبهشت
آسان پرداخت پرشین	۴/۱۵٪	۴/۳۵٪	۰/۹۵۸	۰/۹۵۴
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۴٪	۰/۴۰٪	۰/۵۷۸	۰/۶۰۸
به پرداخت ملت	۱۶/۹۹٪	۱۲/۹۷٪	۱/۳۳۸	۱/۳۱۱
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۰۰٪	۷/۹۰٪	۱/۰۰۳	۱/۰۱۳
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۳۳٪	۱۴/۹۷٪	۰/۴۷۸	۰/۴۸۹
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۲۸٪	۱۵/۱۶٪	۱/۳۹۹	۱/۴۰۴
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۵۰٪	۶/۴۵٪	۰/۵۴۳	۰/۵۴۲
پرداخت نوین آراین	۹/۷۷٪	۱۳/۹۴٪	۰/۷۰۱	۰/۷۰۱
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۶۷٪	۹/۵۴٪	۱/۳۱۳	۱/۳۲۷
فراپردازان آروند امید	۹/۱۰٪	۲/۷۶٪	۳/۳۹۷	۳/۲۹۶
فن آوا کارت	۱/۸۰٪	۳/۵۴٪	۰/۴۷۸	۰/۵۰۸
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۱۸٪	۸/۰۲٪	۰/۶۳۶	۰/۶۴۶

در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار همانند ماه گذشته شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان"، "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سداد" به عددی بالاتر از یک دست یافته‌اند. بالاترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز در شرکت "فراپردازان آروند امید" با کاهش ۰/۱۰۱ واحدی مشاهده می‌شود. چرا که سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های کاهش و سهم تعداد ابزار کاهش داشته است.

دستیابی به عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار، بدین معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌های تراکنش‌دار بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های تراکنش‌دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. عملکرد مختلف هر یک از شرکت‌های PSP در کسب سهم بازار تراکنش‌ها و کارتخوان‌های تراکنش‌دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضاً با افزایش و یا کاهش مواجه شود.

شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP- اردیبهشت ۱۴۰۴

شکل ۴-۱۱، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP را بر اساس نام اختصاری برای دوره اردیبهشت ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

۴-۳-۴ شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال

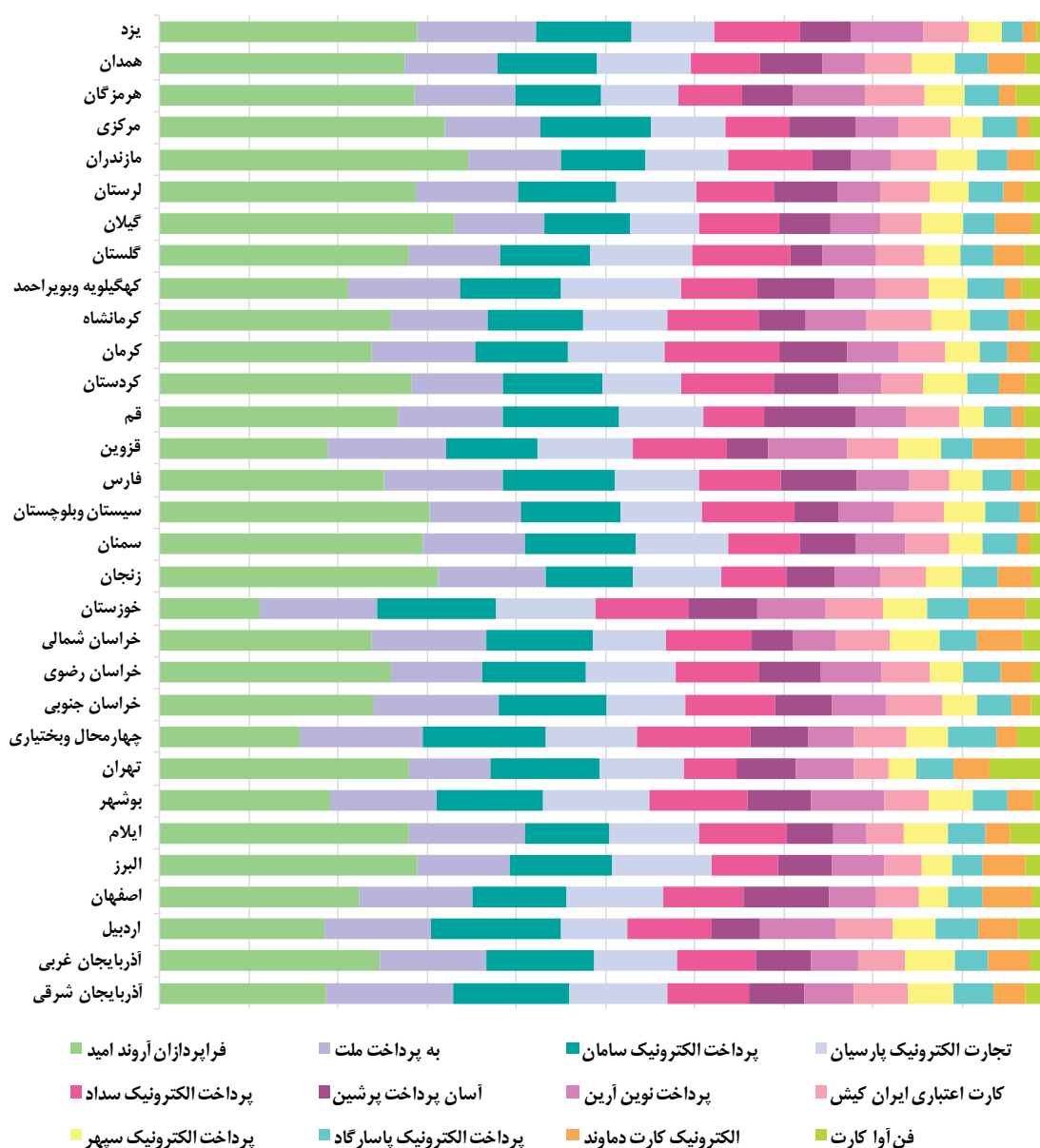
سیستمی در هر یک از استان‌های کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "فراپردازان آروند امید" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. در جدول ۴-۱۷ این شاخص در اردیبهشت ماه برای هر یک از شرکت‌های PSP به ازای استان‌های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - اردیبهشت ۱۴۰۴

استان	آسان پرداخت پرتیب	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسبان	فربادازان آروند امید	فیو کارت	کارت اعتباری ایران کیس
آذربایجان شرقی	۰/۷۳۶	۰/۴۳۵	۱/۶۸۰	۱/۰۷۰	۰/۵۲۹	۱/۵۳۱	۰/۶۰۲	۰/۶۶۸	۱/۲۷۷	۲/۱۸۱	۰/۳۴۲	۰/۶۶۶
آذربایجان غربی	۰/۸۲۴	۰/۶۱۰	۱/۵۹۸	۱/۱۹۸	۰/۵۱۱	۱/۶۳۰	۰/۷۳۳	۰/۷۰۲	۱/۲۲۶	۳/۲۹۶	۰/۳۳۶	۰/۷۰۹
اردبیل	۰/۵۲۳	۰/۴۹۱	۱/۲۸۳	۱/۰۱۰	۰/۵۰۳	۱/۵۵۶	۰/۵۱۵	۰/۹۱۳	۰/۸۰۲	۱/۹۸۴	۰/۳۹۷	۰/۶۸۸
اصفهان	۱/۲۱۷	۰/۷۰۸	۱/۶۱۰	۱/۱۳۰	۰/۴۷۹	۱/۳۱۹	۰/۴۲۳	۰/۶۶۴	۱/۳۸۹	۲/۸۴۹	۰/۲۸۱	۰/۶۱۰
البرز	۰/۷۷۰	۰/۶۳۲	۱/۳۵۲	۰/۹۶۹	۰/۴۳۳	۱/۴۷۳	۰/۴۴۳	۰/۷۶۸	۱/۴۲۶	۳/۷۱۸	۰/۳۷۷	۰/۵۳۹
ایلام	۰/۶۰۴	۰/۳۰۲	۱/۴۴۸	۱/۰۸۵	۰/۴۷۲	۱/۰۷۸	۰/۵۶۹	۰/۴۰۵	۱/۱۳۱	۳/۱۵۵	۰/۵۳۱	۰/۴۷۰
بوشهر	۰/۸۳۳	۰/۳۳۶	۱/۳۸۵	۱/۲۶۳	۰/۴۴۶	۱/۳۸۰	۰/۵۷۳	۰/۹۵۲	۱/۳۸۷	۲/۲۲۲	۰/۲۳۸	۰/۵۸۱
تهران	۰/۸۵۴	۰/۵۱۰	۱/۱۵۵	۰/۷۳۸	۰/۵۲۵	۱/۵۵۸	۰/۳۹۸	۰/۸۰۶	۱/۱۹۵	۳/۵۴۰	۰/۸۰۰	۰/۴۹۲
چهارمحال و بختیاری	۰/۷۰۸	۰/۲۶۳	۱/۵۰۸	۱/۳۸۲	۰/۵۹۰	۱/۵۰۰	۰/۴۹۷	۰/۵۵۱	۱/۱۲۳	۱/۷۱۵	۰/۴۱۸	۰/۶۵۳
خراسان جنوبی	۰/۶۷۷	۰/۲۳۷	۱/۵۱۱	۱/۰۷۰	۰/۴۱۹	۱/۳۷۹	۰/۴۰۰	۰/۶۳۸	۰/۹۴۱	۲/۵۴۶	۰/۲۵۱	۰/۶۸۹
خراسان رضوی	۰/۸۶۰	۰/۴۳۵	۱/۲۵۵	۱/۱۴۴	۰/۵۱۴	۱/۴۲۳	۰/۴۷۰	۰/۸۳۰	۱/۲۴۲	۳/۱۷۶	۰/۳۷۱	۰/۶۸۴
خراسان شمالی	۰/۵۳۸	۰/۵۸۵	۱/۴۹۵	۱/۱۱۱	۰/۴۹۴	۱/۳۷۸	۰/۶۳۵	۰/۵۵۷	۰/۹۴۶	۳/۵۵۸	۰/۲۸۱	۰/۷۱۱
خوزستان	۰/۹۴۱	۰/۷۶۵	۱/۶۰۳	۱/۲۵۳	۰/۵۶۳	۱/۵۹۷	۰/۹۲۷	۰/۹۲۷	۱/۳۴۴	۱/۳۵۲	۰/۳۵۹	۰/۷۷۹
زنجان	۰/۶۶۹	۰/۴۷۹	۱/۵۰۸	۰/۹۲۰	۰/۵۰۶	۱/۳۱۵	۰/۴۹۷	۰/۶۳۲	۱/۲۳۸	۳/۸۸۶	۰/۳۷۸	۰/۶۳۸
سمنان	۰/۷۰۶	۰/۱۵۳	۱/۳۰۰	۰/۹۲۶	۰/۴۴۲	۱/۴۱۵	۰/۴۲۱	۰/۶۲۳	۱/۱۷۳	۳/۳۶۰	۰/۲۹۱	۰/۵۷۱
سیستان و بلوچستان	۰/۵۸۱	۰/۲۱۲	۱/۲۲۲	۱/۲۴۲	۰/۴۶۴	۱/۳۱۴	۰/۵۵۶	۰/۷۴۰	۱/۰۸۳	۳/۵۹۷	۰/۲۰۵	۰/۶۵۸
فارس	۱/۰۸۷	۰/۲۰۹	۱/۶۹۹	۱/۱۷۵	۰/۴۱۲	۱/۶۰۵	۰/۸۸۳	۰/۷۴۳	۱/۱۹۶	۳/۲۰۹	۰/۳۶۸	۰/۵۷۰
قزوین	۰/۵۵۴	۰/۶۸۰	۱/۵۴۲	۱/۲۲۴	۰/۴۲۲	۱/۱۹۸	۰/۵۴۷	۱/۰۳۲	۱/۲۴۰	۲/۱۹۵	۰/۳۴۸	۰/۶۶۶
قم	۱/۲۳۱	۰/۱۵۴	۱/۴۰۵	۰/۸۰۵	۰/۳۸۳	۱/۵۴۶	۰/۳۳۲	۰/۶۸۰	۱/۱۱۷	۳/۱۷۶	۰/۳۷۲	۰/۶۸۹
کردستان	۰/۹۳۷	۰/۳۸۷	۱/۳۱۳	۱/۳۰۸	۰/۴۵۱	۱/۴۱۱	۰/۶۱۹	۰/۶۰۳	۱/۱۳۰	۳/۵۹۸	۰/۳۷۲	۰/۶۰۴
کرمان	۰/۹۴۴	۰/۳۰۲	۱/۴۵۰	۱/۶۰۰	۰/۳۹۱	۱/۲۸۵	۰/۴۷۰	۰/۷۰۲	۱/۳۶۵	۲/۹۶۰	۰/۳۱۷	۰/۶۷۱
کرمانشاه	۰/۶۵۱	۰/۲۲۲	۱/۳۴۹	۱/۲۶۱	۰/۵۴۹	۱/۳۲۵	۰/۵۴۵	۰/۸۴۴	۱/۱۸۴	۳/۲۳۳	۰/۳۶۹	۰/۹۰۷
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۹۶۷	۰/۲۱۳	۱/۳۹۸	۰/۹۵۳	۰/۴۶۸	۱/۲۵۶	۰/۴۸۴	۰/۵۱۲	۱/۵۰۲	۲/۳۴۶	۰/۳۷۷	۰/۶۴۴
گلستان	۰/۴۶۲	۰/۴۳۷	۱/۳۲۰	۱/۴۵۱	۰/۴۹۸	۱/۳۲۱	۰/۵۲۸	۰/۷۸۵	۱/۴۸۷	۳/۶۵۹	۰/۴۰۵	۰/۶۹۷
گیلان	۰/۸۲۸	۰/۵۸۳	۱/۴۲۳	۱/۲۵۸	۰/۵۰۷	۱/۳۵۹	۰/۶۵۴	۰/۷۸۶	۱/۱۰۳	۴/۶۸۷	۰/۳۱۸	۰/۶۵۷
لرستان	۰/۹۳۲	۰/۳۰۴	۱/۴۸۹	۱/۱۲۳	۰/۵۰۵	۱/۴۲۹	۰/۵۶۳	۰/۶۱۹	۱/۱۵۹	۳/۷۲۱	۰/۳۹۳	۰/۷۳۰
مازندران	۰/۶۲۵	۰/۴۴۲	۱/۴۷۱	۱/۳۵۵	۰/۴۸۱	۱/۳۶۶	۰/۶۳۷	۰/۶۲۹	۱/۳۱۶	۴/۹۴۵	۰/۲۷۵	۰/۷۳۲
مرکزی	۰/۹۳۸	۰/۱۷۲	۱/۳۳۴	۰/۸۸۷	۰/۴۷۷	۱/۵۴۰	۰/۴۴۸	۰/۶۰۰	۱/۰۵۷	۴/۰۱۸	۰/۳۱۵	۰/۷۴۴
هرمزگان	۰/۷۱۸	۰/۲۳۳	۱/۴۲۲	۰/۹۰۴	۰/۴۹۳	۱/۱۹۹	۰/۵۶۰	۱/۰۱۵	۱/۰۸۹	۳/۵۹۷	۰/۵۱۴	۰/۸۳۵
همدان	۰/۹۳۵	۰/۵۵۵	۱/۴۰۳	۱/۰۴۹	۰/۵۱۶	۱/۵۰۲	۰/۶۴۶	۰/۶۵۲	۱/۴۰۵	۳/۶۹۹	۰/۳۹۵	۰/۷۰۲
یزد	۰/۶۷۲	۰/۱۸۱	۱/۵۷۶	۱/۱۳۲	۰/۲۷۳	۱/۲۷۶	۰/۴۵۴	۰/۹۶۲	۱/۱۰۶	۳/۴۳۲	۰/۲۰۵	۰/۶۰۱

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP برای هر یک از استانهای کشور در شکل ۴-۱۲ آمده است.

شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتهای PSP به تفکیک هر استان - اردیبهشت ۱۴۰۴

۴-۳-۵- عملکرد شرکت های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی

کم تراکنش و فاقد تراکنش

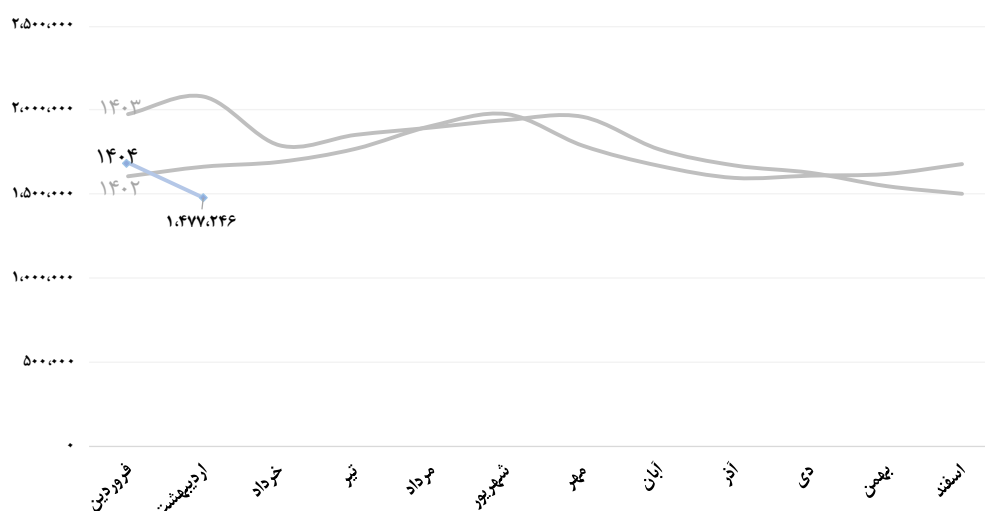
بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتهای فروشگاهی، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتهای بوده و به علاوه موظف به پرداخت هزینه های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره وری در به کارگیری این ابزار

بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتهای رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد، تعدد دستگاه‌های کارتهای رایگان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتهای رایگان، فروشنده‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشنده و یا حتی استقبال از افزایش کارتهای رایگان، فروشنده‌های کم‌تراکنش به دلیل ارزش نمایشی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتهای رایگان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتهای رایگان شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتهای رایگان کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتهای رایگان، آمار کارتهای رایگان کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. از اردیبهشت ماه ۹۷ مفهوم این نوع کارتهای رایگان با تعریف گردیده و بر این اساس به کارتهای رایگان کم‌تراکنش گفته می‌شود که در یک بازه زمانی دو ماهه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع تراکنش‌های آن در دو ماه متوالی، کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد^۱. علت ملاک قرار گرفتن بازه زمانی دو ماهه در تعریف ابزار کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، کنترل شرکت‌ها در نصب جدید کارتهای رایگان و نیز در بر گرفتن فعالیت فصلی برخی پذیرندگان بنابر ماهیت فعالیت آن‌ها است.

برای مقایسه روند تغییر تعداد کارتهای رایگان، فروشنده‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۳ از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا اردیبهشت ۱۴۰۴ رسم شده است.

^۱ مدت زمان تعریف کارتهای رایگان کم‌تراکنش در گذشته، سه ماه متوالی بوده است.

شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون

تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش در اردیبهشت ماه با تعداد ۱,۴۷۷,۲۴۶ عدد با کاهش ۱۲/۴۵ درصدی روبه‌رو بوده است. در این ماه سهم کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۳/۸۸ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. عدد فوق نسبت به رقم مشابه در فروردین ماه تنها ۲/۰۱ درصد کاهش یافته است. جدول زیر سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد.

جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - اردیبهشت ۱۴۰۴

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت		اختلاف
	اردیبهشت ۱۴۰۴	فروردین ۱۴۰۴	
آسان پرداخت پرشین	۲۳/۸۷٪	۲۵/۳۰٪	-۱/۴۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۳۴/۳۴٪	۳۵/۲۵٪	-۰/۹۱٪
به پرداخت ملت	۸/۶۵٪	۱۰/۵۲٪	-۱/۸۶٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۲/۲۷٪	۱۴/۵۹٪	-۲/۳۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۴/۳۸٪	۱۶/۴۱٪	-۲/۰۳٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۱۱٪	۱۲/۴۷٪	-۱/۳۶٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۱۸/۸۹٪	۲۰/۸۳٪	-۱/۹۵٪
پرداخت نوین آراین	۶/۶۱٪	۸/۱۳٪	-۱/۵۱٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۸/۳۰٪	۲۰/۹۸٪	-۲/۶۷٪
فرایردازان آروند امید	۱۹/۶۶٪	۲۲/۶۱٪	-۲/۹۵٪
فن آوا کارت	۲۳/۵۸٪	۲۵/۵۴٪	-۱/۹۷٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۴۵٪	۱۷/۶۵٪	-۳/۲۰٪
مجموع	۱۳/۸۸٪	۱۵/۸۹٪	-۲/۰۱٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هر یک از دو مولفه‌ی تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش و تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر مربوط به سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش از کارتخوان‌های فعال سیستمی با کاهش ۳/۲۰ درصد، در شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" رخ داده است. شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با ۳۴/۳۴ درصد بالاترین رقم شاخص را نشان می‌دهد. در مقابل آن، تنها ۶/۶۱ درصد از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی شرکت "پرداخت نوین آراین" را کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP

در این بخش از گزارش نسبت تعداد ترمینال‌های تراکنش‌دار هر یک از شرکت‌های PSP از ترمینال‌های فعال آن شرکت محاسبه شده و قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - اردیبهشت ۱۴۰۴

نام شرکت	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD	مجموع
پرداخت نوین آراین	۹۰/۵۳٪	۲۵/۳۸٪	۰/۰۰٪	۹۰/۴۵٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸۹/۶۷٪	۲۴/۸۷٪	۳۴/۲۱٪	۸۸/۲۵٪
به پرداخت ملت	۸۹/۷۹٪	۳۱/۱۸٪	۱/۷۹٪	۸۷/۱۵٪
پرداخت الکترونیک سامان	۸۶/۷۷٪	۳۶/۳۴٪	۸/۹۷٪	۸۳/۲۵٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸۳/۴۵٪	۹/۸۳٪	۰/۰۰٪	۸۱/۹۷٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸۲/۹۰٪	۵/۳۸٪	۰/۰۰٪	۷۷/۷۹٪
فراپردازان آرونند امید	۷۵/۸۴٪	۱۱/۱۸٪	۰/۰۰٪	۷۵/۳۴٪
فن آوا کارت	۷۱/۷۱٪	۱۰/۵۶٪	۰/۰۰٪	۷۱/۶۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۷۸/۸۰٪	۱۴/۳۶٪	۰/۰۰٪	۷۰/۵۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۶۳/۳۱٪	۲۱/۸۲٪	۰/۰۰٪	۶۳/۲۶٪
تجارت الکترونیک پارس‌بان	۷۸/۷۱٪	۰/۵۲٪	۷/۶۹٪	۴۷/۰۴٪
آسان پرداخت پرشین	۷۳/۵۶٪	۱/۰۵٪	۰/۳۷٪	۴۲/۷۷٪
شبکه پرداخت	۸۳/۹۲٪	۶/۲۶٪	۲/۶۱٪	۷۴/۱۷٪

شرکت "پرداخت نوین آراین" دارای بیشترین تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال فعال در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ بوده است و در بررسی نسبت کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت پرداخت نوین آراین در صدر جدول قرار گرفته است. در این بین کمترین نسبت تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی متعلق به شرکت "آسان پرداخت پرشین" بوده است.

فصل ۵

بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش به بررسی عملکرد بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور در دو حوزه صادرکنندگی و پذیرندگی پرداخت خواهد شد.

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^۱ پذیرنده^۲ و صادرکننده^۳ در شبکه پرداخت الکترونیک کارت می‌شود.^۴

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هریک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارت شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و همچنین سهم هر یک از آن‌ها نیز به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه شده است.

^۱ در کل گزارش منظور از بانک‌ها، بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مجاز می‌باشد.

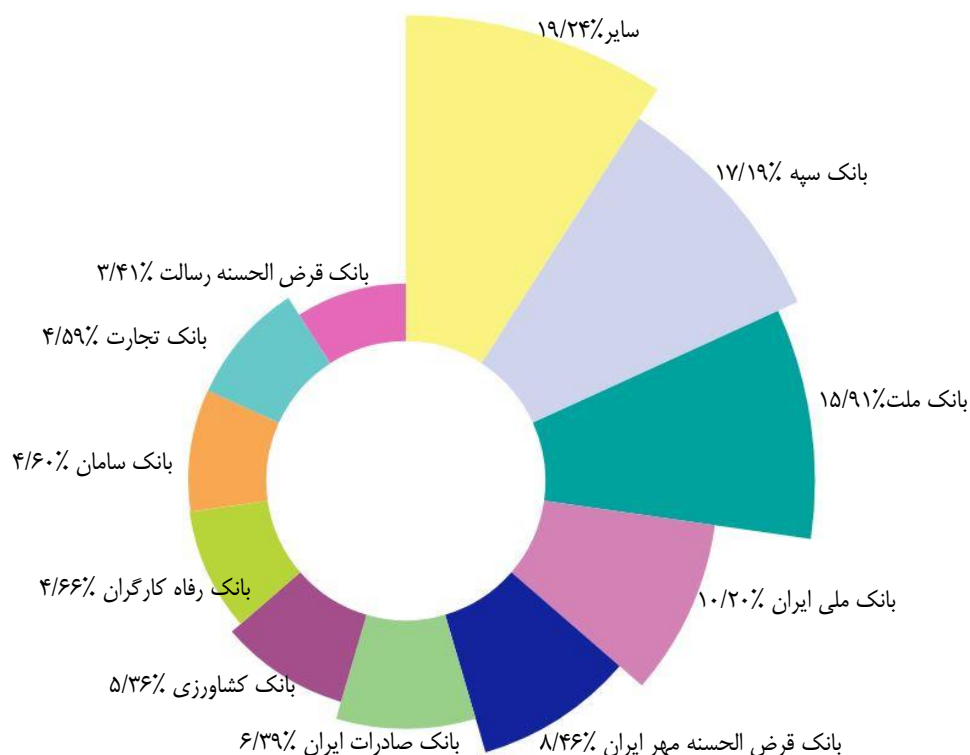
^۲ بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است.

^۳ بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

^۴ پیرو نامه‌های ابلاغی بانک مرکزی طی ماه‌های گذشته مبنی بر ادغام ۵ بانک (حکمت، قوامین، مهر اقتصاد، کوثر و انصار) با بانک سپه، از بهمن ماه ۹۹ این ۶ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب بانک "سپه" آورده شده است.

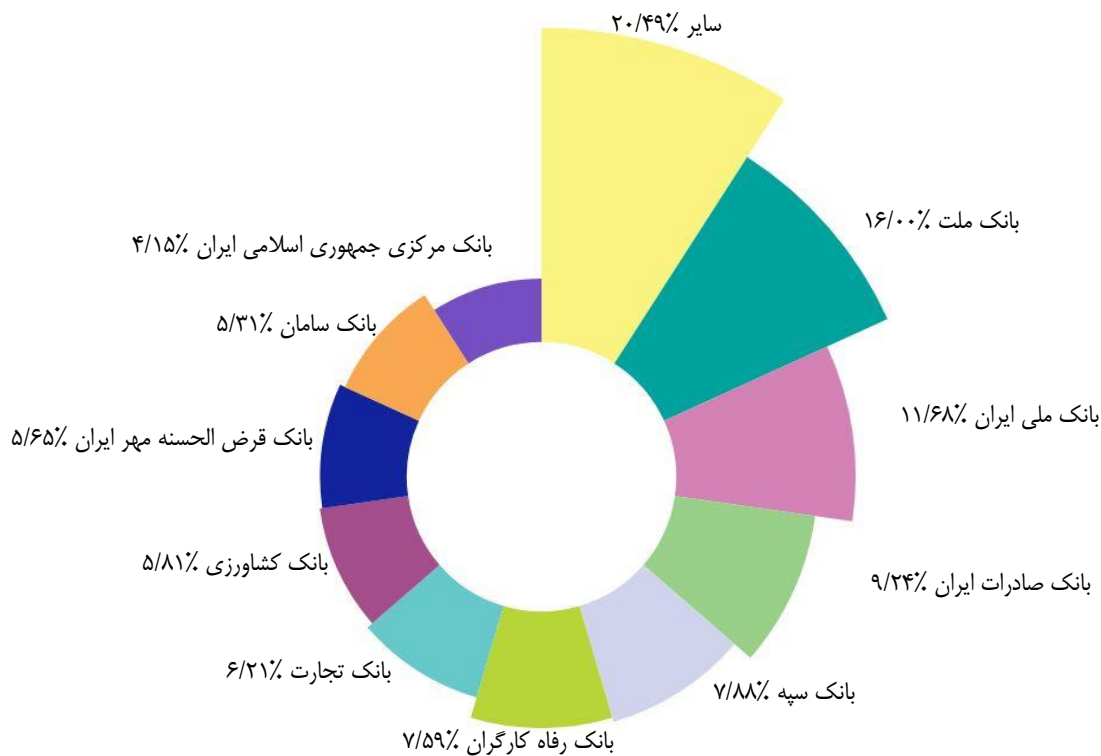
۵-۱-۱- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد. در نمودارهای مربوطه ده بانک نخست با بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در شبکه پرداخت آورده شده و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - اردیبهشت ۱۴۰۴

همچنین شکل ۵-۱ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در اردیبهشت ۱۴۰۴ را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - اردیبهشت ۱۴۰۴

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک سپه" با سهم ۱۷/۱۹ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و "بانک ملت" با سهم ۱۶/۰۰ درصدی از مبلغ تراکنش‌ها، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته‌اند.

۵-۱-۲ سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبای^۱ نیز در نظر گرفته می‌شود.

^۱ منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

سهام تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای اردیبهشت ۱۴۰۴ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای (USSD)	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۰۵٪	۱/۱۴٪	۰/۰۴٪	۱/۰۵٪	۰/۷۳٪	۰/۰۵٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۷٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۵۶٪	۰/۰۸٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۱/۴۱٪	۲/۶۰٪	۳/۵۷٪	۱/۱۶٪	۱/۹۴٪	۳/۲۶٪
۴	بانک پارسیان	۳/۳۲٪	۳/۷۰٪	۱/۲۲٪	۲/۷۹٪	۳/۰۰٪	۳/۲۱٪
۵	بانک پاسارگاد	۳/۱۳٪	۱/۴۹٪	۰/۰۴٪	۳/۰۳٪	۵/۴۶٪	۰/۰۹٪
۶	بانک تجارت	۴/۹۶٪	۰/۹۷٪	۰/۰۰٪	۶/۴۴٪	۵/۵۵٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۷٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۱/۰۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۸٪	۸/۹۸٪	۰/۰۰٪	۰/۱۷٪	۴/۸۳٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۰/۲۶٪	۲/۲۶٪	۰/۱۴٪	۰/۴۰٪	۰/۴۰٪	۰/۲۸٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۴/۸۴٪	۱/۹۴٪	۵/۶۶٪	۵/۳۱٪	۱۵/۲۲٪	۴/۹۰٪
۱۲	بانک سامان	۴/۴۳٪	۸/۱۸٪	۰/۶۷٪	۴/۵۹٪	۷/۷۴٪	۱/۵۰٪
۱۳	بانک سپه	۱۸/۶۷٪	۲/۳۷٪	۰/۴۹٪	۹/۹۱٪	۱/۱۵٪	۰/۲۴٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۱۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۰/۷۰٪	۱/۲۳٪	۰/۰۰٪	۱/۰۲٪	۰/۵۸٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۱/۶۱٪	۳/۲۵٪	۰/۰۰٪	۱/۵۹٪	۱/۹۶٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۶/۸۸٪	۱/۷۸٪	۰/۰۰٪	۹/۸۲٪	۷/۳۴٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳/۰۲٪	۱/۸۲٪	۲۶/۰۶٪	۲/۴۵٪	۱/۲۸٪	۲۵/۲۴٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹/۰۱٪	۱/۷۱٪	۶/۴۲٪	۷/۱۶٪	۰/۶۰٪	۶/۸۷٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۱٪	۰/۳۲٪	۰/۰۰٪	۰/۲۴٪	۰/۲۵٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۵/۸۰٪	۱/۰۷٪	۰/۰۰٪	۷/۱۹٪	۱/۲۵٪	۰/۰۲٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان	ابزار پذیرش کدهای	دستوری (USSD)	کارتخوان	ابزار پذیرش کدهای	دستوری (USSD)
۲۳	بانک گردشگری	۰/۵۱٪	۰/۲۳٪	۰/۱۰٪	۰/۵۷٪	۰/۷۴٪	۰/۰۱٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱/۰۹٪	۳/۴۷٪	۰/۰۰٪	۲/۰۹٪	۱۱/۰۶٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۰/۹۴٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪	۱/۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۳/۰۸٪	۴۱/۹۵٪	۵۵/۲۹٪	۱۵/۷۰٪	۱۶/۷۹٪	۵۳/۹۸٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰/۴۹٪	۹/۲۴٪	۰/۳۵٪	۱۱/۶۹٪	۱۱/۷۱٪	۰/۳۴٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲/۶۸٪	۰/۱۷٪	۰/۰۰٪	۲/۴۰٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۱٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۴۱٪	۰/۱۱٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشنده‌ها به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک خاورمیانه" و "بانک سامان"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک رفاه کارگران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشنده‌ها به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک صادرات ایران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک رفاه کارگران"، "بانک ملی ایران" و "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک رفاه کارگران" می‌باشد.

۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است. این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی را برای آن بانک ایجاد نماید.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - اردیبهشت ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان	ابزار پذیرش	ابزار پذیرش	کارتخوان	ابزار پذیرش	ابزار پذیرش
		فروشگاهی	اینترنتی	کدهای (USSD)	فروشگاهی	اینترنتی	کدهای (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۲/۳۹٪	۷/۵۳٪	۰/۰۸٪	۸۲/۸۰٪	۱۷/۲۰٪	۰/۰۱٪
۲	بانک ایران زمین	۹۹/۶۴٪	۰/۳۶٪	۰/۰۰٪	۹۵/۷۴٪	۴/۲۶٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۸۳/۶۸٪	۱۱/۵۴٪	۴/۷۸٪	۶۶/۳۰٪	۳۳/۳۹٪	۰/۳۱٪
۴	بانک پارسیان	۹۱/۶۴٪	۷/۶۰٪	۰/۷۶٪	۷۵/۵۱٪	۲۴/۳۴٪	۰/۱۵٪
۵	بانک پاسارگاد	۹۶/۵۶٪	۳/۴۲٪	۰/۰۳٪	۶۴/۹۴٪	۳۵/۰۶٪	۰/۰۰٪
۶	بانک تجارت	۹۸/۵۷٪	۱/۴۳٪	۰/۰۰٪	۷۹/۴۴٪	۲۰/۵۶٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۹۹/۷۳٪	۰/۲۸٪	۰/۰۰٪	۹۷/۰۹٪	۲/۹۱٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۹۸/۹۶٪	۱/۰۴٪	۰/۰۰٪	۹۸/۳۴٪	۱/۶۶٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۱۰/۷۶٪	۸۹/۲۴٪	۰/۰۰٪	۱۰/۶۲٪	۸۹/۳۸٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۶۰/۵۱٪	۳۸/۷۶٪	۰/۷۳٪	۷۷/۰۵٪	۲۲/۸۶٪	۰/۰۹٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۹۴/۶۷٪	۲/۸۳٪	۲/۵۰٪	۵۳/۷۴٪	۴۶/۱۷٪	۰/۰۸٪
۱۲	بانک سامان	۸۷/۶۴٪	۱۲/۰۶٪	۰/۳۰٪	۶۶/۴۰٪	۳۳/۵۶٪	۰/۰۴٪
۱۳	بانک سپه	۹۹/۰۱٪	۰/۹۳٪	۰/۰۶٪	۹۶/۶۵٪	۳/۳۵٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سرمایه	۹۹/۹۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۹۹/۵۷٪	۰/۴۳٪	۰/۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهام تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهام مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کار تخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	کار تخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱۵	بانک سینا	۸۸/۳۸٪	۱۱/۶۲٪	۰/۰۰٪	۸۵/۵۰٪	۱۴/۵۰٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۸۶/۹۱٪	۱۳/۰۹٪	۰/۰۰٪	۷۳/۰۵٪	۲۶/۹۵٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹۸/۱۱٪	۱/۸۹٪	۰/۰۰٪	۸۱/۷۰٪	۱۸/۳۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۹۹/۷۰٪	۰/۳۰٪	۰/۰۰٪	۷۸/۹۸٪	۲۱/۰۲٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۸۰/۶۶٪	۳/۶۴٪	۱۵/۷۰٪	۸۵/۲۵٪	۱۳/۲۹٪	۱/۴۶٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۷/۰۷٪	۱/۳۸٪	۱/۵۶٪	۹۷/۴۲٪	۲/۴۳٪	۰/۱۶٪
۲۱	بانک کارآفرین	۸۲/۳۸٪	۱۷/۶۲٪	۰/۰۰٪	۷۶/۴۰٪	۲۳/۶۰٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۹۸/۶۵٪	۱/۳۵٪	۰/۰۰٪	۹۵/۰۷٪	۴/۹۳٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک گردشگری	۹۶/۷۸٪	۳/۱۹٪	۰/۰۳٪	۷۱/۸۶٪	۲۸/۱۴٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۸۰/۸۵٪	۱۹/۱۵٪	۰/۰۰٪	۳۸/۶۴٪	۶۱/۳۶٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۹۹/۷۰٪	۰/۲۰٪	۰/۰۹٪	۹۹/۲۵٪	۰/۷۴٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۴۹/۸۷٪	۵۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۷۴/۲۸٪	۲۵/۷۲٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۷۴/۹۶٪	۱۷/۹۰٪	۷/۱۴٪	۷۵/۴۲٪	۲۴/۱۵٪	۰/۴۳٪
۲۸	بانک ملی ایران	۹۳/۷۸٪	۶/۱۵٪	۰/۰۷٪	۷۶/۹۱٪	۲۳/۰۸٪	۰/۰۰٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۵۴٪	۰/۴۶٪	۰/۰۰٪	۹۸/۸۴٪	۱/۱۶٪	۰/۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۲۸٪	۰/۷۲٪	۰/۰۰٪	۹۲/۷۶٪	۷/۲۴٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در اردیبهشت ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به "بانک قرض الحسنه رسالت" تعلق گرفته است. پس از آن "بانک ملت"، "بانک آینده" و "بانک رفاه کارگران" در مکان‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند.
- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در اردیبهشت ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از آن،

بانک‌های "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک دی" و "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بوده و نیز بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های جذب هر بانک شده است.

۵-۱-۴ اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها

با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها با استفاده از شاخص هرfindal-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۵-۳ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرfindal-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - اردیبهشت ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاه‌های		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۰	۰
۲	بانک ایران زمین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	بانک آینده	۱	۲	۳	۷	۴	۱۳
۴	بانک پارسیان	۳	۱۱	۴	۱۴	۱	۱
۵	بانک پاسارگاد	۳	۱۰	۱	۲	۰	۰
۶	بانک تجارت	۵	۲۵	۱	۱	۰	۰
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۹	۸۱	۰	۰
۱۰	بانک دی	۰	۰	۲	۵	۰	۰
۱۱	بانک رفاه کارگران	۵	۲۳	۲	۴	۶	۳۲
۱۲	بانک سامان	۴	۲۰	۸	۶۷	۱	۰
۱۳	بانک سپه	۱۹	۳۴۹	۲	۶	۰	۰
۱۴	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۱	۰	۱	۲	۰	۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱۶	بانک شهر	۲	۳	۱۱	۳	۰	۰
۱۷	بانک صادرات ایران	۷	۴۷	۳	۲	۰	۰
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳	۹	۳	۲	۲۶	۶۷۹
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹	۸۱	۳	۲	۶	۴۱
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۶	۳۴	۱	۱	۰	۰
۲۳	بانک گردشگری	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱	۱	۳	۱۲	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۱۳	۱۷۱	۴۲	۱,۷۶۰	۵۵	۳,۰۵۷
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰	۱۱۰	۹	۸۵	۰	۰
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳	۷	۰	۰	۰	۰
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۹۰۶	-	۲,۰۶۷	-	۳,۸۲۴

ملاحظه می شود در اردیبهشت ۱۴۰۴ شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانکهای پذیرنده تراکنشها برای ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) عدد ۳,۸۲۴ و در بازار ابزار پذیرش اینترنتی ۲,۰۶۷ به دست آمده است (بالاتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۵-۳ همچنان نشان دهنده تمرکز بالا در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و ابزار پذیرش اینترنتی است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و ابزار پذیرش اینترنتی تعداد بسیار کمی از بانکها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنشهای بازار را در اختیار گرفته اند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی ۹۰۶ حاصل شده است (کمتر از ۱۰۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۵-۳، این رقم مبین وجود رقابت در بازار این ابزار بین بانکهای پذیرنده شده است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال - هیرشمن برای بازار بانکهای پذیرنده در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به فروردین ۱۴۰۴ در جدول زیر محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۴-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده-فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

اختلاف	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)		اختلاف	ابزار پذیرش اینترنتی		اختلاف	کارتخوان فروشگاهی		HHI
	اردیبهشت ۱۴۰۴	فروردین ۱۴۰۴		اردیبهشت ۱۴۰۴	فروردین ۱۴۰۴		اردیبهشت ۱۴۰۴	فروردین ۱۴۰۴	
۱	۳,۸۲۴	۳,۸۲۳	۱۰۹	۲,۰۶۷	۱,۹۵۸	-۱۳/۲	۹۰۶	۹۲۰	شاخص H-H

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده برای دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) افزایش و کارتخوان فروشگاهی کاهش داشته است.

۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^۱ ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوئیچ شاپرک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^۲، کارت اعتباری^۳ و کارت پیش‌پرداخته^۴ یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوئیچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

۲ Debit card

۳ Credit card

۴ Prepaid

در اردیبهشت ۱۴۰۴، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوییچ شاپرک مجموعاً ۱۶۵،۸۸۸،۲۲۹ بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۵۵،۰۹۸،۱۷۶ عدد و سهم تعدادی ۹۳/۵۰ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۲،۲۱۷،۶۰۴ عدد و سهم ۱/۳۴ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵-۵ ارائه شده است.

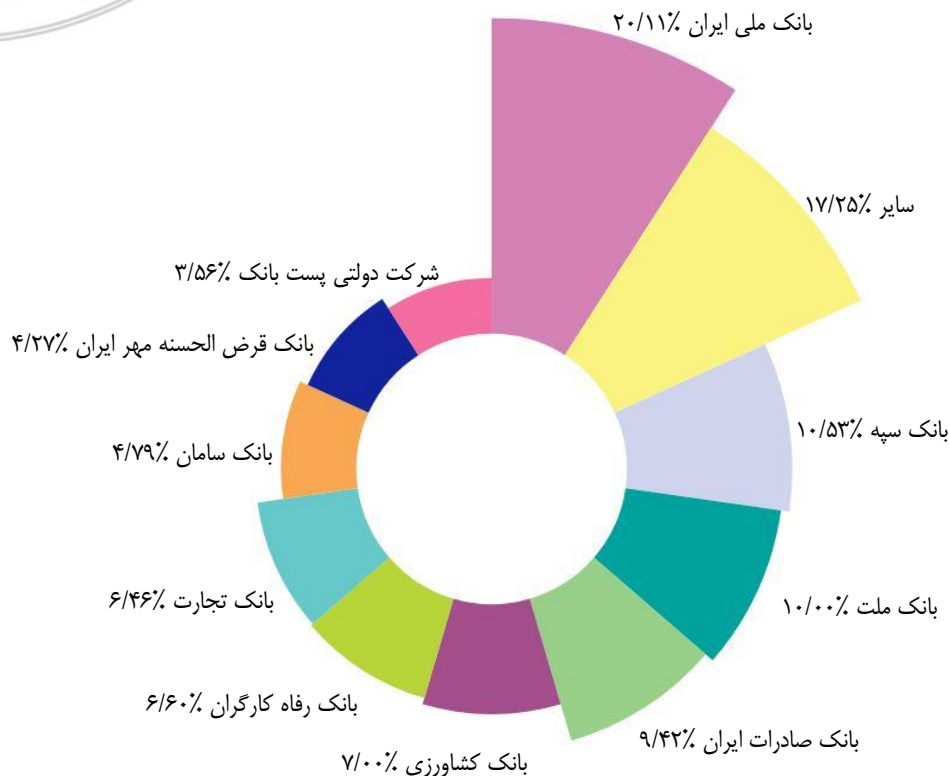
جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - اردیبهشت ۱۴۰۴

ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
فروردین ۱۴۰۴	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۹،۷۰۴،۷۲۴	۲،۰۵۷،۳۴۰	۱۵۴،۵۸۵،۴۲۵	۱۶۶،۳۴۷،۴۸۹
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۵/۸۳٪	۱/۲۴٪	۹۲/۹۳٪	-
اردیبهشت ۱۴۰۴	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۸،۵۷۲،۴۴۹	۲،۲۱۷،۶۰۴	۱۵۵،۰۹۸،۱۷۶	۱۶۵،۸۸۸،۲۲۹
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۵/۱۷٪	۱/۳۴٪	۹۳/۵۰٪	-
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار		-۱۱/۶۷٪	۷/۷۹٪	۰/۳۳٪	-۰/۲۸٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته، ۰/۲۸ درصد کاهش داشته و نرخ رشد در دو کارت اعتباری و برداشت افزایشی بوده است.

۵-۲-۲- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

طی اردیبهشت ۱۴۰۴ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۰ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شکل ۵-۳ ترسیم شده است.

شکل ۳-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - اردیبهشت ۱۴۰۴

ملاحظه می‌شود که در اردیبهشت ۱۴۰۴ "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه پرداخت بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ده بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای اردیبهشت ۱۴۰۴ در جدول زیر ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک صادرات ایران" و "بانک ملی ایران"؛ و بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک شهر"، "بانک سپه" و "بانک ملت" بوده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکش‌دار - اردیبهشت ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۰۰٪	۰/۶۹٪	۱/۳۳٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۵۶٪	۰/۴۳٪	۰/۸۵٪
۳	بانک آینده	۰/۹۸٪	۱/۱۵٪	۱/۹۷٪
۴	بانک پارسیان	۱/۴۹٪	۱/۲۷٪	۷/۷۴٪
۵	بانک پاسارگاد	۴/۷۰٪	۳/۳۵٪	۲/۷۰٪
۶	بانک تجارت	۳/۶۷٪	۶/۵۲٪	۶/۰۴٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۹۷٪	۰/۸۹٪	۰/۸۲٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۳٪	۰/۱۳٪	۰/۰۷٪
۱۰	بانک دی	۰/۷۱٪	۰/۵۲٪	۰/۵۷٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۷/۳۸٪	۶/۷۷٪	۳/۳۶٪
۱۲	بانک سامان	۳/۲۳٪	۴/۹۳٪	۲/۸۱٪
۱۳	بانک سپه	۱۳/۹۵٪	۱۰/۴۳٪	۱۱/۴۲٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۴۹٪	۰/۱۹٪	۰/۳۱٪
۱۵	بانک سینا	۱/۵۷٪	۰/۶۴٪	۱/۲۱٪
۱۶	بانک شهر	۳/۴۴٪	۱/۴۵٪	۱۴/۳۵٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۱/۰۴٪	۹/۵۲٪	۷/۳۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۴٪	۰/۰۲٪	۰/۰۶٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۲۶٪	۱/۷۹٪	۰/۷۹٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۴/۹۲٪	۴/۲۳٪	۴/۸۵٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۰۷٪	۰/۱۰٪	۰/۴۴٪
۲۲	بانک کشاورزی	۴/۰۶٪	۷/۲۰٪	۴/۱۲٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۳۰٪	۰/۲۵٪	۰/۵۶٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۵	بانک مسکن	۲/۸۶٪	۲/۹۳٪	۱/۱۴٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۷	بانک ملت	۱۴/۷۸٪	۱۰/۰۴٪	۸/۰۹٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰/۶۱٪	۲۰/۵۱٪	۱۵/۲۷٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۴/۸۳٪	۳/۶۶٪	۱/۵۵٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۱/۰۷٪	۰/۴۰٪	۰/۲۴٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در نوع کارت اعتباری با ۱۴/۷۸ درصد متعلق به "بانک ملت" و در نوع کارت برداشت و کارت هدیه و بن کارت به ترتیب با ۲۰/۵۱ درصد و ۱۵/۲۷ درصد متعلق "بانک ملی ایران" و "بانک ملی ایران" بوده است.

۵-۲-۴- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای اردیبهشت ۱۴۰۴ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۷ ارائه شده است.

جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - اردیبهشت ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۸۴٪	۸۸/۷۳٪	۹/۴۳٪
۲	بانک ایران زمین	۱/۶۵٪	۸۸/۷۹٪	۹/۵۷٪
۳	بانک آینده	۱/۱۰٪	۹۰/۳۲٪	۸/۵۸٪
۴	بانک پارسیان	۱/۲۴٪	۷۳/۸۱٪	۲۴/۹۵٪
۵	بانک پاسارگاد	۱/۸۸٪	۹۳/۹۳٪	۴/۱۹٪
۶	بانک تجارت	۰/۷۶٪	۹۴/۴۱٪	۴/۸۳٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۴۶٪	۹۳/۷۲٪	۴/۸۱٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۵۸٪	۸۵/۶۱٪	۱۳/۸۱٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۲۹٪	۹۶/۸۲٪	۲/۸۹٪
۱۰	بانک دی	۱/۸۲٪	۹۲/۵۸٪	۵/۵۹٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۱/۴۹٪	۹۵/۸۷٪	۲/۶۳٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۱۲	بانک سامان	۰/۹۰٪	۹۶/۰۷٪	۳/۰۳٪
۱۳	بانک سپه	۱/۷۷٪	۹۲/۶۲٪	۵/۶۱٪
۱۴	بانک سرمایه	۳/۲۶٪	۸۸/۶۶٪	۸/۰۸٪
۱۵	بانک سینا	۳/۰۶٪	۸۷/۸۳٪	۹/۱۱٪
۱۶	بانک شهر	۲/۱۴٪	۶۳/۲۹٪	۳۴/۵۷٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱/۵۷٪	۹۴/۴۳٪	۴/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۲/۷۸٪	۸۳/۱۱٪	۱۴/۱۱٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۹۷٪	۹۶/۶۷٪	۲/۳۵٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۵۴٪	۹۲/۵۸٪	۵/۸۸٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۸۳٪	۸۰/۲۵٪	۱۸/۹۲٪
۲۲	بانک کشاورزی	۰/۷۸٪	۹۶/۱۸٪	۳/۰۴٪
۲۳	بانک گردشگری	۱/۵۰٪	۸۷/۶۷٪	۱۰/۸۳٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۷۸/۵۱٪	۲۱/۴۹٪
۲۵	بانک مسکن	۱/۳۵٪	۹۶/۵۷٪	۲/۰۹٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۵۰٪	۶۷/۹۰٪	۳۱/۶۱٪
۲۷	بانک ملت	۱/۹۷٪	۹۳/۸۴٪	۴/۱۸٪
۲۸	بانک ملی ایران	۰/۷۱٪	۹۵/۳۷٪	۳/۹۲٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۱/۸۱٪	۹۵/۹۴٪	۲/۲۵٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۳/۶۰٪	۹۳/۳۶٪	۳/۰۵٪

همانگونه که ملاحظه می شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم را در این بین داشته است.

۵-۲-۵- اندازه گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت های بانکی تراکنش دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت های بانکی تراکنش دار در شبکه شاپرک اندازه گیری و بررسی می شود. در واقع هدف بررسی

میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۸-۵ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۸-۵ محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - اردیبهشت ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۰	۱	۱	۱
۲	بانک ایران زمین	۰	۱	۰	۰	۱	۱
۳	بانک آینده	۱	۱	۱	۱	۲	۲
۴	بانک پارسیان	۱	۲	۱	۱	۸	۶۰
۵	بانک پاسارگاد	۵	۲۲	۳	۱۱	۳	۷
۶	بانک تجارت	۴	۱۳	۷	۴۳	۶	۳۶
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	بانک دی	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۱۱	بانک رفاه کارگران	۷	۵۴	۷	۴۶	۳	۱۱
۱۲	بانک سامان	۳	۱۰	۵	۲۴	۳	۸
۱۳	بانک سپه	۱۴	۱۹۵	۱۰	۱۰۹	۱۱	۱۳۱
۱۴	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۲	۲	۱	۰	۱	۱
۱۶	بانک شهر	۳	۱۲	۱	۲	۱۴	۲۰۶
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۱	۱۲۲	۱۰	۹۱	۷	۵۳
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱	۲	۲	۳	۱	۱
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۵	۲۴	۴	۱۸	۵	۲۴
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۴	۱۶	۷	۵۲	۴	۱۷
۲۳	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۱	۰
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۳	۸	۳	۹	۱	۱
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۱۵	۲۱۸	۱۰	۱۰۱	۸	۶۶
۲۸	بانک ملی ایران	۱۱	۱۱۲	۲۱	۴۲۱	۱۵	۲۳۳
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۵	۲۳	۴	۱۳	۲	۲
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۱	۱	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۸۴۳	-	۹۴۷	-	۸۶۶

همانگونه که در جدول ۵-۸ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای هر سه دسته کارت در طبقه "رقابتی" قرار گرفته است. میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده-فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۴

HHI	کارت اعتباری			کارت برداشت			کارت هدیه و بن کارت		
	فروردین ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	اختلاف	فروردین ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	اختلاف	فروردین ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	اختلاف
شاخص H- H	۸۵۲	۸۴۳	-۸	۹۵۹	۹۴۷	-۱۱/۴	۸۵۶	۸۶۶	۹/۸

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۹، ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی در اردیبهشت ماه در دو دسته کارت "اعتباری" و "برداشت" کاهش و "هدیه و بن کارت" افزایشی بوده است.

۵-۳- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

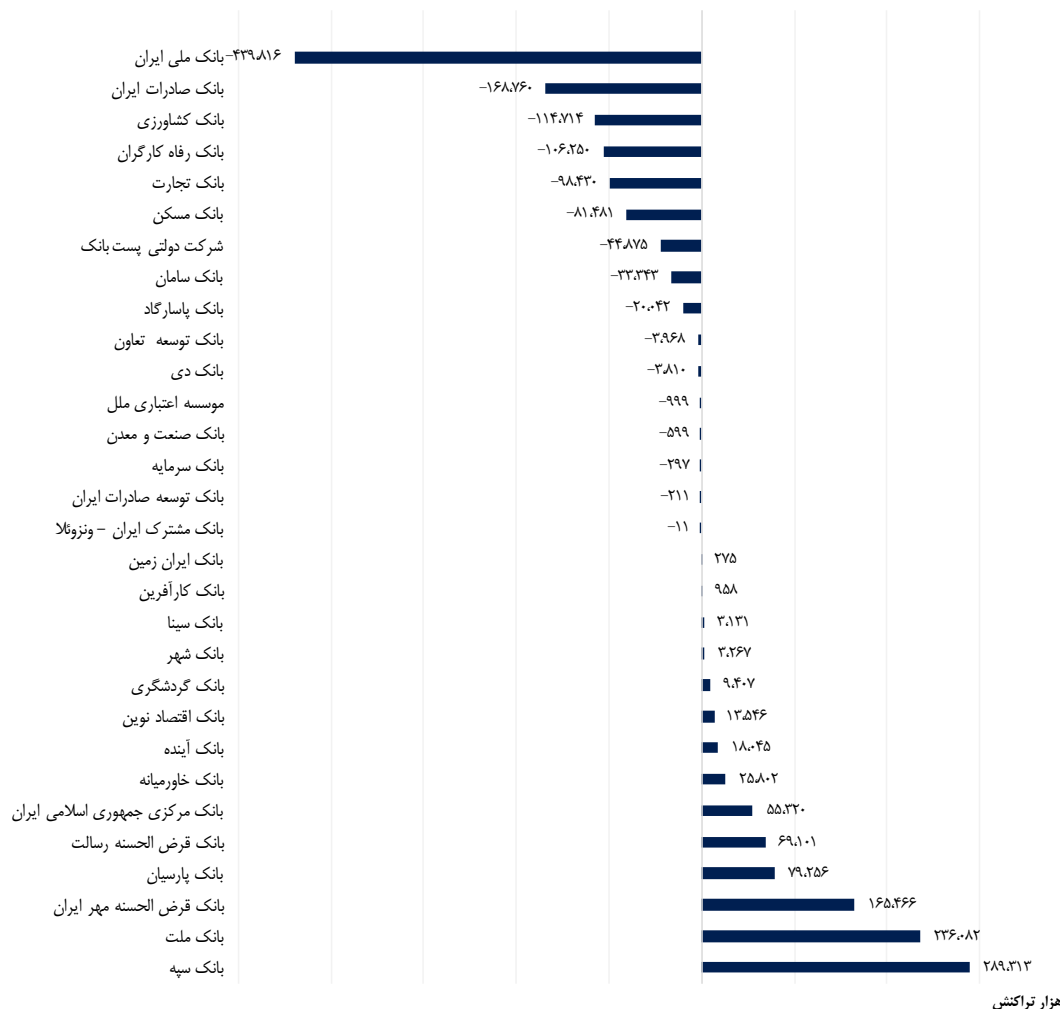
جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - اردیبهشت ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۷۱٪	۱/۰۳٪	۰/۹۱٪	۰/۹۸٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۱٪	۰/۴۳٪	۰/۶۰٪	۰/۴۵٪
۳	بانک آینده	۱/۱۰٪	۱/۵۳٪	۱/۵۱٪	۱/۳۴٪
۴	بانک پارسیان	۱/۵۰٪	۳/۳۱٪	۲/۰۰٪	۲/۸۳٪
۵	بانک پاسارگاد	۳/۲۹٪	۲/۹۶٪	۳/۸۳٪	۳/۵۸٪
۶	بانک تجارت	۶/۵۵٪	۴/۵۹٪	۶/۴۱٪	۶/۲۱٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۵٪	۰/۷۹٪	۰/۸۳٪	۰/۷۹٪

ردیف	نام بانک	سهیم تعدادی تراکنش‌ها		سهیم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهیم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهیم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۱۱٪	۰/۶۸٪	۰/۱۳٪	۱/۲۴٪
۱۰	بانک دی	۰/۴۷٪	۰/۴۰٪	۰/۴۹٪	۰/۴۰٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۶/۷۹٪	۴/۶۶٪	۵/۷۸٪	۷/۵۹٪
۱۲	بانک سامان	۵/۱۷٪	۴/۶۰٪	۴/۴۳٪	۵/۳۱٪
۱۳	بانک سپه	۱۰/۴۴٪	۱۷/۱۹٪	۹/۴۰٪	۷/۸۸٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۱۷٪	۰/۱۷٪	۰/۲۱٪	۰/۱۹٪
۱۵	بانک سینا	۰/۶۳٪	۰/۷۳٪	۰/۷۷٪	۰/۹۳٪
۱۶	بانک شهر	۱/۵۶٪	۱/۶۸٪	۱/۹۷٪	۱/۶۸٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹/۸۱٪	۶/۳۹٪	۹/۳۷٪	۹/۲۴٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۸۲٪	۳/۴۱٪	۲/۸۱٪	۲/۲۱٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۴/۶۴٪	۸/۴۶٪	۶/۰۸٪	۵/۶۵٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۰٪	۰/۱۲٪	۰/۱۹٪	۰/۲۴٪
۲۲	بانک کشاورزی	۷/۶۵٪	۵/۳۶٪	۶/۴۵٪	۵/۸۱٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۲۷٪	۰/۴۸٪	۰/۴۷٪	۰/۶۱٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۱/۲۳٪	۰/۰۴٪	۴/۱۵٪
۲۵	بانک مسکن	۲/۵۸٪	۰/۸۶٪	۲/۰۷٪	۰/۷۹٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۰/۳۴٪	۱۵/۹۱٪	۱۲/۷۰٪	۱۶/۰۰٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۹/۳۰٪	۱۰/۲۰٪	۱۷/۸۰٪	۱۱/۶۸٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳/۳۴٪	۲/۴۶٪	۲/۳۲٪	۱/۸۶٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۳۹٪	۰/۳۸٪	۰/۴۰٪	۰/۳۴٪

اطلاعات جدول ۵-۱۰ بیانگر آن است که در اردیبهشت ۱۴۰۴ بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" و بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سپه" و "بانک صادرات ایران" و بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" تعلق داشته است. در ادامه شکل ۵-۴ نشان‌دهنده برتری عملکرد هر بانک از

نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در نمودار زیر داده شده است.

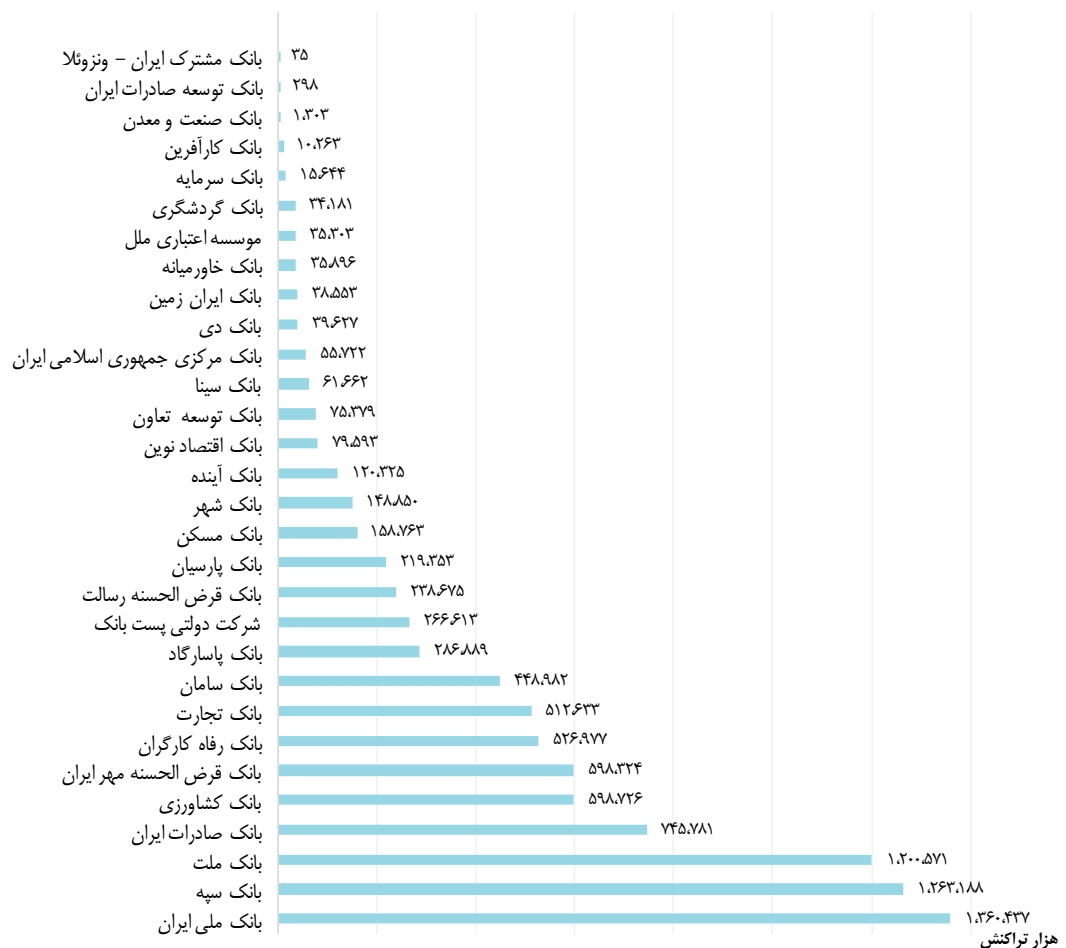

شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - اردیبهشت ۱۴۰۴

براساس این شکل، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. شکل ۴-۵ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی را در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سوی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش

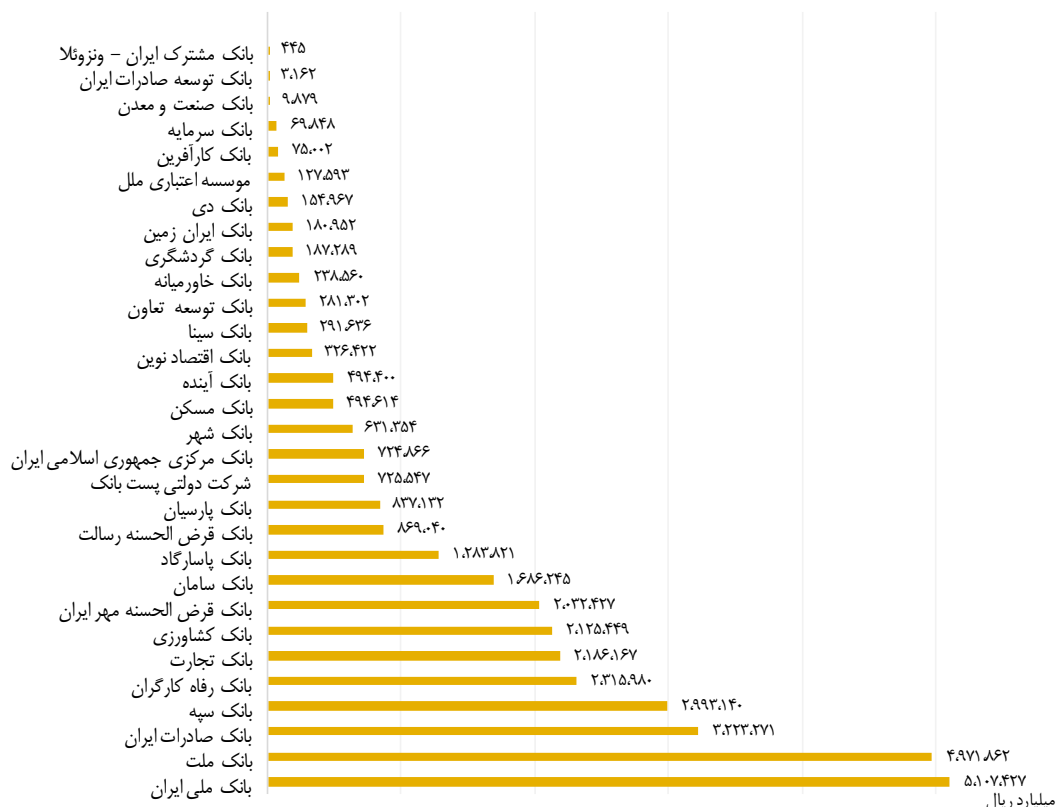
صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور بدست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره از هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک بدست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - اردیبهشت ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک ملت" بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" به ترتیب کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در این ماه در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^۱ ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به وسیله‌ی کارت‌های هر بانک^۲ و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^۳ آمده است.

شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - اردیبهشت ۱۴۰۴

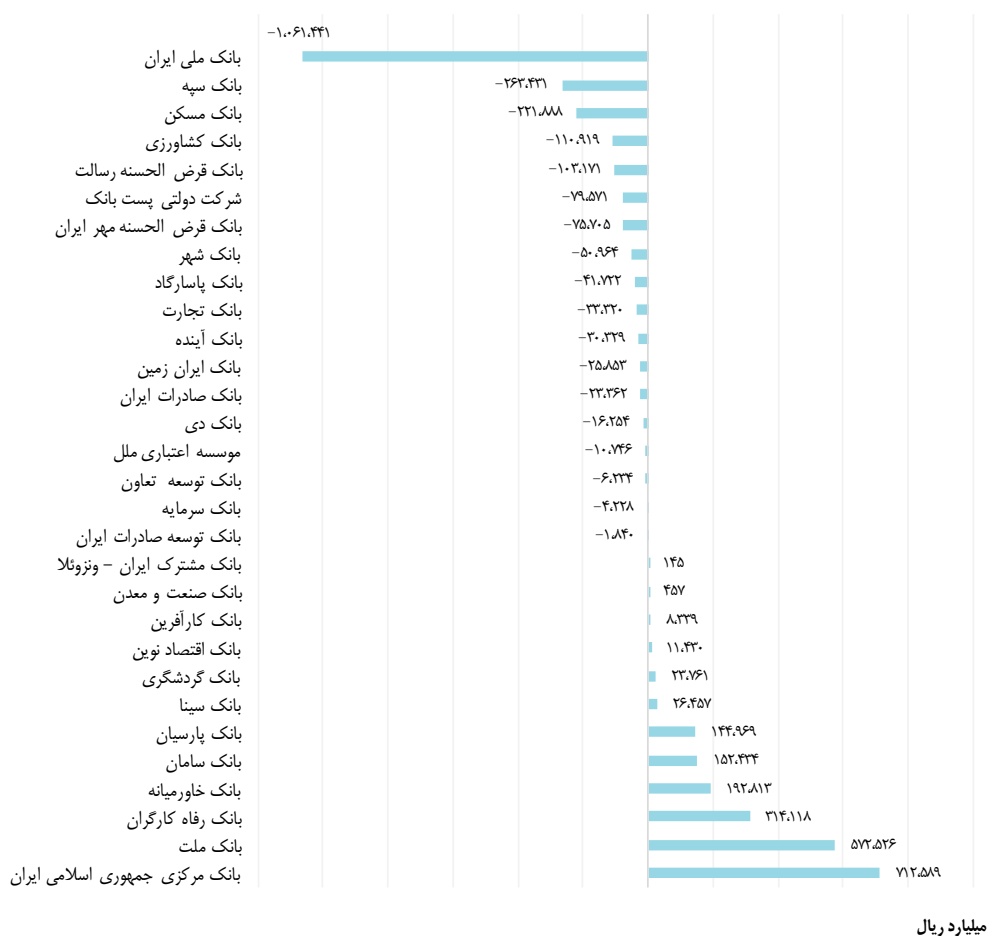
^۱ Turnover

^۲ در نقش بانک صادرکننده (بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید).

^۳ در نقش بانک پذیرنده (بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریزوجه مربوط به دادو ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است).

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی اردیبهشت ۱۴۰۴ در "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بوده و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا" و "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده اند.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌های هر بانک در کدام جهت بوده و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - اردیبهشت ۱۴۰۴

بر اساس این شکل، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک رفاه کارگران" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک مسکن" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. این بدان معناست که وجوهای ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک مسکن" به سمت "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک رفاه کارگران" در حال انتقال است.

۶- جمع‌بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط، امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش "شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی فروردین ۱۴۰۴ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک karti به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با مدنظر قراردادن دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به بهمن ۱۴۰۳ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان پاییز ۱۴۰۳ بوده و تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی تیر ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد. لازم به ذکر است با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی شاپرک مورد بازنگری قرار گرفته است.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های اردیبهشت ۱۴۰۴ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۴،۶۶۴ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۱۷،۳۲۵ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۱۱/۴۲ و ۱۹/۴۸ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در اردیبهشت ۱۴۰۴ با رشد ۰/۳۳ درصدی به نزدیک به ۱۲،۱۷۱ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۸۷/۴۵ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاهی، ۱۲/۵۰ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی و ۰/۰۵ درصد نیز سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های اردیبهشت ۱۴۰۴ با ۹۱/۲۹ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاهی و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۹۰/۶۵ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۲۰۶، هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۱۵،۳۹۵ و متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاهی ۴۰۰ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی به ترتیب ۰/۲۴ و ۱۳/۶۶ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاهی ۳/۲۷ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر ۱،۹۶۹ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاهی با ۱،۷۲۲ عدد به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۷۵/۴۴ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول اردیبهشت ۱۴۰۴ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاهی با ۶۸/۸۶ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های اردیبهشت ۱۴۰۴ به ترتیب در اختیار استان‌های مازندران، یزد و بوشهر می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۸۳/۵۱ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان هرمزگان می‌باشد.

بیشترین فراوانی تراکنشی در کارتخوان فروشگاه‌های و اینترنتی در بازه مبلغی کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال و در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در دامنه مبلغی ۱ تا ۲۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد. ۸۸/۵۸ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های معادل ۳,۷۷۱,۱۲۴,۴۹۳ تراکنش در بازه مبلغی کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۶/۹۸ درصد تراکنش‌ها معادل ۲۹۷,۲۶۳,۰۷۱ تراکنش در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۰/۱۴ درصد معادل ۵,۹۲۶,۳۸۹ تراکنش دارای مبلغ بیش از ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشند.

شاخص دهکی اردیبهشت ۱۴۰۴ در قیاس با فروردین، رشد ۷/۶۳ درصدی داشته است و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۱/۷۱- درصدی در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان رشد شاخص دهکی اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به فروردین ماه به سبب رشد ۹/۶۳ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم و ۱/۸۶ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می‌باشد.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، کیفیت خدمات حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

تعداد خطاهای گروه‌های پذیرندگی، کاربری، صادرکنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۷۲/۴۸، ۹/۶۳، ۳۶/۵۵ و ۱/۴۵ درصدی در این ماه نسبت به ماه پیش همراه بوده است.

میزان کیفیت خدمات محاسبه شده اردیبهشت ۱۴۰۴ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۹ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه فروردین دارای رشد ۰/۰۰۱ درصدی و همچنین میزان کیفیت خدمات محاسبه شده به ازای شبکه پرداخت در اردیبهشت ۱۴۰۴، ۹۹/۳۵ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان

مشابه در فروردین رشد ۱۳۲/۰- درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۰۶۸ درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ نسبت به فروردین در مولفه سهم مبلغی شرکت به پرداخت ملت با "یک" پله صعود در جایگاه "نخست" قرار گرفت. شرکت پرداخت الکترونیک سامان با "یک" پله نزول در جایگاه "دوم" قرار گرفت. شرکت پرداخت الکترونیک پاسارگاد با "یک" پله صعود در جایگاه "پنجم" قرار گرفت. شرکت پرداخت نوین آراین با "یک" پله نزول در جایگاه "ششم" قرار گرفت. در سهم تعداد تراکنش‌ها نیز جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق داشته است. در اردیبهشت ماه شرکت "به پرداخت ملت" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. همچنین در ابزار پذیرش اینترنتی شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین سهم مبلغی می‌باشد.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ای پرداخت کارت در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و به پرداخت ملت به ترتیب "بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید را به خود اختصاص داده اند. در ماه جاری به ترتیب دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم و مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده اند. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" از بیشترین سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری برخوردار بوده است.

در ماه اردیبهشت شرکت "فراپردازان آروند امید" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. در این ماه شرکت "الکترونیک کارت دماوند" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و پس از آن، شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتهای فروشگاهی حکایت دارد. تغییرات شاخص در هیچ یک از ابزارها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار در هر سه خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری سرویس است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های هر سه سرویس در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. تغییرات شاخص در هیچ یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در اردیبهشت ماه، شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" در ابزار کارتهای فروشگاهی بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و شرکت "آسان پرداخت پرشین" به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهند.

در حوزه ابزار پذیرش کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز به ترتیب به بالاترین رتبه در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) دست یافته است.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که در این ماه شرکت‌های "فراپدازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. شرکت‌های "فراپدازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان"، "به پرداخت

ملت" و "پرداخت الکترونیک سداد" در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که اکثر شرکت‌های مذکور هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت به سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی شرکت "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌یان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های و تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته است.

در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه، کمترین رقم این شاخص به شرکت "پرداخت نوین آرین" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" مشاهده می‌شود. به طور کلی در اردیبهشت ماه سهم کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۳/۸۸ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در اردیبهشت ۱۴۰۴ "بانک سپه" به لحاظ تعدادی و "بانک ملت" به لحاظ مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفتند. در بررسی بازار مبلغی "بانک ملت" در هر سه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های بالاترین سهم را دارد. بالاترین سهم در بازار تعدادی تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به "بانک سپه" و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت" تعلق دارد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش اینترنتی" نشان‌دهنده تمرکز بالا و میزان این شاخص در ابزار "کارتخوان فروشگاه‌های" مبین قرار گرفتن در طبقه رقابتی بوده که این نشان دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت، در این ماه نسبت به ماه گذشته در هر سه ابزار پذیرش افزایشی بوده است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در اردیبهشت ۱۴۰۴ نسبت به فروردین ماه کاهش ۲۸٪ درصدی داشته و نرخ رشد در دو نوع کارت اعتباری و برداشت افزایشی بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در اردیبهشت ۱۴۰۴، "بانک ملت" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های اعتباری صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و بیشترین کارت "برداشت" و "هدیه و بن کارت" به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در این ماه هر سه دسته ابزار همانند ماه گذشته در طبقه "رقابتی" قرار گرفته اند.

در مقایسه‌ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده در اردیبهشت ۱۴۰۴ به "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" و مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سپه" و "بانک صادرات ایران" و تعداد تراکنش‌های پذیرش شده در اردیبهشت ۱۴۰۴ به "بانک سپه"، "بانک ملت"

، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته‌اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک ملت" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک رفاه کارگران" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک مسکن" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

۷- واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش شاپرک در دو بخش واژگان تخصصی شبکه الکترونیک پرداخت کارتی بر اساس "مستند تعاریف پایه شبکه الکترونیک پرداخت کارت" و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپرک

شبکه‌ای است که به منظور سامان‌دهی پایانه‌های پذیرش کارت‌های بانکی و فراهم آوردن امکان نظارت مؤثر در نظام پرداخت مبتنی بر کارت بانکی در کشور ایجاد شده و تراکنش‌های حاصل از «ابزارهای پذیرش» توسط این شبکه، پذیرش و پردازش می‌شود.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۸} (PSP)

شخص حقوقی ثبت شده وفق قوانین موضوعه جمهوری اسلامی ایران است که بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. مطابق با «ضوابط اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت» دریافت می‌نماید، وفق الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی «بانک مرکزی ج.ا.ا.» و «شاپرک» فعالیت می‌کند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری صادرکننده^{۳۹}

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای مشتریان خود صادر نموده و امکان اتصال، ایجاد و دریافت تراکنش بر بستر این شبکه را دارند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری پذیرنده^{۴۰}

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شماره شبا"^{۴۱}ی پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات^{۴۲} شبکه پرداخت

خدمت اصلی شبکه پرداخت کارت، انتقال وجوه ناشی از خرید کالا و خدمات از حساب خریدار به حساب فروشنده است. البته خدمات ارزش افزوده دیگری نظیر پرداخت قبوض شناسه دار خدمات شهری و خرید شارژهای تلفن همراه و نهایتاً تراکنش‌های مانده‌گیری و نهایتاً وب‌سرویس‌های خدمات حاکمیتی نیز در این شبکه ارائه می‌شوند که به خدمات اصلی شبکه شاپرک تبدیل شده‌اند.

خرید کالا و خدمات^{۴۳}

خدمتی است که دارنده کارت، هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش

^{۳۸} Purchasing Good/Services

^{۳۸} PSP: Payment Service Provider

^{۳۹} Issuer Bank

^{۴۰} Acquirer Bank Acquirer

^{۴۱} IBAN: International Bank Account Number

^{۴۲}Service Type

می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاها شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۲۹ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته شده مطابق استاندارد ISO۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

به تراکنشی اطلاق می‌شود که با موفقیت به پایان رسیده و تمامی مراحل پردازش مورد نظر به‌درستی انجام شده است. در این فرآیند، تأییدیه‌های لازم دریافت گردیده و نتیجه نهایی بدون هیچ‌گونه خطا به کاربر اطلاع داده شده است این‌گونه تراکنش‌ها در سامانه با کد پاسخ صفر مشخص می‌شوند.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، بانک صادرکننده‌ی کارت یا سامانه‌ی شتاب می‌باشد. به این معنا که بانک صادرکننده در زمان مورد نظر قادر به انجام تراکنش نبوده و پیام خطای مرتبط، در شبکه تولید می‌گردد.

تراکنش خطای پذیرندگی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرکی

کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحاً درگاه‌های پرداخت اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری^{۴۴} (USSD) هستند. در حال حاضر به‌دلایل امنیتی صرفاً امکان پرداخت برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری مجاز است.

پرداخت قبض^{۴۵}

خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه^{۴۶}

خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان^{۴۷} و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری^{۴۸}

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت دریافت می‌نماید.

وضعیت تراکنش‌ها^{۴۹}

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن

^{۴۷} Top-up

^{۴۸} Balance Inquiry

^{۴۹} Transaction Status

^{۴۴} USSD: Unstructured Supplementary Service Data

^{۴۵} Bill Payment

^{۴۶} Reload

علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتابی، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاهی^{۵۰}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۵۱} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به

^{۵۱} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۵۰} EFTPOS

ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند.

کارتخوان بدون تراکنش

کارتخوان فاقد تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه حتی یک عدد تراکنش مالی نداشته باشد.

کارتخوان دارای تراکنش (تراکنش‌دار)

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه حداقل یک تراکنش مالی داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۲}، فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر کدهای دستوری، که برای دارندگان کارت امکان پرداخت از طریق شماره‌گیری کدهای کوتاه * و # بر بستر اپراتورهای مخابراتی را فراهم می‌کند. در حال حاضر بهره‌برداری از این ابزار صرفاً برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ مجاز است.

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات “Y” ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت(شاپرک) را دارد.

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات “N” ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت(شاپرک) را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان پر تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاهی، کارتخوان پر تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در هر ماه، ۶۰ یا بیش از ۶۰ تراکنش داشته یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در هر ماه حداقل ۲۰ میلیون ریال باشد.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاهی، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی دو ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی

^{۵۲}Internet Payment Gateway

ابزار پذیرش موبایلی

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر برنامه‌های موبایلی (Application) که امکان پرداخت درون برنامه‌ای را برای کاربران (دارندگان کارت) فراهم می‌کند.

انواع کارت‌های رایج در شبکه^{۵۳} الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی)^{۵۴}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)^{۵۵}

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند:

- کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند.

- کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند:

-کارت‌های بر خط^{۵۶} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد.

-کارت‌های برون خط^{۵۷} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً ببر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد.

- کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها- نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری^{۵۸}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت،

^{۵۶} Online

^{۵۷} Offline

^{۵۸} Credit card

^{۵۳} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

^{۵۴} Debit card

^{۵۵} Prepaid

پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) است.

تراکنش اصلاحیه^{۶۰}

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام^{۶۱}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از زمره تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارخوان فروشگاه‌های

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر

که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت بر عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت گفته می‌شود که با شناسه‌ی ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه‌ی پرداخت (شاپرک) می‌شوند (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه‌ی ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه‌ی ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه‌ی ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه‌ی ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش^{۵۹}

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای

^{۶۱} Reconciliation Account (RA)

^{۵۹} Advice transaction

^{۶۰} Reversal Transaction

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۲} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۳} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های قابل چک کشیدن بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$100 \times \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}} =$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

شرکت از کل، به سهم تعداد کارت‌خوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارت‌خوان فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی}} = \frac{\text{تعداد کارت‌خوان فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارت‌خوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیکی را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاهی شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارت‌خوان‌های شبکه شاپرک به اندازه سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارت‌خوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$100 \times \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}} =$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

^{۶۲} Demand deposits

^{۶۳} Quasi money

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال‌هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می‌کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت‌ها در سال پایه اندازه‌گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش‌ها^{۶۴}

منظور از ارزش اسمی تراکنش‌ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش‌هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش‌ها

اگر در دوره‌ای، ارزش تراکنش‌ها بر حسب قیمت‌های سال پایه اندازه‌گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش‌ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$= \frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش‌ها در ماه } t}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } t}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش‌ها

برای تعیین دهک‌ها، تراکنش‌ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می‌نماییم که یک دهک از تراکنش‌های با پایین ترین

مبالغ، دهک اول و یک دهک تراکنش‌های با بالاترین مبالغ دهک دهک نامیده می‌شود.

$$\text{متوسط ارزش دهک دهک تراکنش‌ها} = \frac{\text{شاخص توزیع مبلغی دهکی}}{\text{متوسط ارزش دهک اول تراکنش‌ها}}$$

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه‌های صنعت برای اندازه‌گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می‌کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام‌ها و تباری بخش‌های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال-هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار به شرح جدول زیر قضاوت نمود. وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می‌گردد. در صورتیکه عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتیکه بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می‌تواند به صورت

ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید
و بالا نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است

Summary of key payment statistics

- ▲ Increase compared to last month
- ▼ Decrease compared to last month
- ▢ No change from last month

1

The importance of card payment network in national economy
Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	16/71%	▲
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	1/53%	▼

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	4,663,591,537	▲
Value of transactions (mill IRR)	17,325,370,529	▲

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions(May compared to Apr)	19/48%	▲
Monthly real growth of value of transactions(May compared to Apr)	16/35%	▲
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	41/54%	▲
Point-to-point real growth of the value of transactions	2/09%	▼

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	6/72%	▲
Mobile Payment Gateway	1/99%	▼
EFTPOS	91/29%	▼

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	98/73%	▼
Bill payment & purchase mobile charge	1/27%	▲

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	90/65%	▲
Bill payment & purchase mobile charge	4/97%	▼
Balance Inquiry	4/38%	▼

The regional penetration rate

Number of active acceptance instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,968/64	▲
EFTPOS	1,721/57	▲
Mobile Payment Gateway	0/97	▼
Internet Payment Gateway	246/10	▲

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	75/44	▲
EFTPOS	68/86	▲
Mobile Payment Gateway	1/50	▲
Internet Payment Gateway	5/07	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	Tehran	1,779,39	▼
The most change in the number of active EFTPOS	Tehran	-4,970	▼
The most number of active EFTPOS terminals per capita	Mazandara	0/215	▲
The most number of EFTPOS transactions per capita	Hormozgān	83/51	▼

Decile ratio

he ratio of average value of the tenth	472/14	▲
--	--------	---

3

The quality of card e-payment services

Quality of services

The ratio of successful transactions to total	99/35%	▼
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	99/99%	▼

The share of each types of errors in transactions

Acquirer error	1/36%	▲
Shaparak network error	0/20%	▼
Issuer error	7/85%	▲
Cardholder Error	90/59%	▼
Business error	0/00%	◀

Services sensed availability

Network sensed availability	99/35%	▼
Shaparak sensed availability	99/99%	▲

Reconciliation account (RA) transactions

Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	0/006%	▼
percent change of reconciliation account transactions	-68/15%	▼

4

Electronic card payment network market indices in Jun 2025

Active EFTPOS Value effectiveness

The highest effectiveness	Farapardazan Arvand omid	2/979	▼
The lowest effectiveness	Fan Ava Card	0/434	▲

The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions

The highest ratio	Electronic Card Damavand	2/358%	▲
The lowest ratio	Farapardazan Arvand omid	0/013%	▲

The ratio of Low Transaction to active EFTPOS

The Highest ratio	Electronic Card Damavand	34/34%	▼
The Lowest ratio	Pardakht Novin Arian	6/61%	▼

The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks

The highest market share

highest value	21/18% Beh Pardakht Mellat	▼	16/00% Mellat Bank	▲
highest numerical	20/99% Pardakht Electronic Saman	▲	17/19% Bank Sepah	▼

The highest value share of transactions in each terminal

Internet Payment Gateway	28/10% Beh Pardakht Mellat	▼	16/79% Mellat Bank	▲
Mobile Payment Gateway	48/09% Beh Pardakht Mellat	▲	53/98% Mellat Bank	▲
EFTPOS	19/54% Pardakht Electronic Saman	▼	15/70% Mellat Bank	▲

The highest numerical share of transactions in each of terminals

Internet Payment Gateway	39/81% Beh Pardakht Mellat	▲	41/95% Mellat Bank	▲
Mobile Payment Gateway	46/07% Beh Pardakht Mellat	▲	55/29% Mellat Bank	▲
EFTPOS	21/28% Pardakht Electronic Saman	▲	18/67% Bank Sepah	▼

Herfindahl-Hirschman Index

Internet Payment Gateway	2,538	▲	2,067	▲
Mobile Payment Gateway	3,243	▲	3,824	▲
EFTPOS	906	▼	906	▼

The highest share of issuing banks in number of active cards

Prepaid card	Bank Melli Iran	14/78%	▲
Credit card	Mellat Bank	14/78%	▲
Debit card	Bank Melli Iran	20/51%	▼

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیک:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۲۲۲۸۱۲۱

نشانه پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاه نظری،

کوچم دوم، پلاک ۱۴

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.